

ŽENA IN DOM 9

Poštnina plačana v gotovini

SEPTEMBER 1936

LETO VII.

Priložene so mehko vezane knjige: Naš dom, kako ga zgradimo. Pisani kamni II. in III. del, Zgoabe malopridnega Jurčka I. del.

V platno vezane knjige bodo priložene prihodnji mesec.

Vse je že pripravljeno...

Pravkar smo dobili različno
blago za jesen in zimo, za
moške in damske obleke.

Za
Vas je
že vse
pripravljeno

Posetite nas, da Vam pokažemo
vse kar imamo.

*A. & E. Skabernè
Ljubljana*

Mestni trg

OTROCI IN OTROCI

Otroci so nam zmerom dragi. V njih vidimo odsev nas samih — oni bodo nadaljevali naše delo in naše življenje. Mladost so, inkarnacija življenja, vedrost in lepota. Mladost je zmerom lepa. Otroci so zdravje, ker še niso okuženi s tistim, kar življenje prinaša slehernemu izmed nas, kadar imamo otroško dobo za seboj. Ne poznajo grehov, skozi katere smo morali mi vsi — radi ali neradi. In ne poznajo vsakdanjosti, ki nam tolikanj tesni duha.

Toda življenje nikomur ne prizanaša. Zato morajo tudi otroci doživljati svoje male in velike nesreče in v njih morda slutijo težave življenja, ki jih še čakajo. Vendar so te slutnje zmerom le podzavestne in nikakor ne morejo ubiti v otroku poguma in veselja.

Prvi pečat, ki ga življenje neusmiljeno daje, je razlika, ki jo je napravila družba med bogatimi in siromašnimi otroki. Socialne prilike so kakor visok zid med obema in njih posledice se kažejo že v zgodnji mladosti. Otroci bogatinov so skozi vse življenje srečni in brez skrbi, otroci siromakov pa ostanejo zmerom sužnji, delavci in brezdomci. Le malokomu se posreči, da izpremeni ta večni zakon življenja.

V otroški duši se dramatično zavest te razlike. Otrok, ki je zrasel v udobnih razmerah, bo kmalu spoznal, da ima lepše in dragocenejše obleke od sosedovih otrok, da so njegove igrače mnogoštevilnejše in dražje in rad se bo ponašal z njimi. A v siromačju se bo začel zbujati ponos in bo na svojo punčko iz cunj prav tako ponosen kakor bogatinov otrok na svojo dragoceno porcelanasto lutko.

A narava ni tako okrutna kakor življenje. Vsem otrokom tega sveta je dana sladkost mladih dni. Medtem ko si bogatinov otrok pomerja lepe obleke pred ogledalom v razkošno opremljeni sobi, se mlad razcapanček s smehom na obrazu igra na pesku ali pa teka po zelenih travnikih in uživa v pestrem življenju, ki ga prinaša cesta. Zato so nam vsem brez razlike spomini na otroška leta zmerom nekaj lepega. Zakaj delavec je v svoji otroški dobi doživel svoja mala veselja prav tako iz srca kakor bogatin. Oči so se mu odprle šele pozneje...

ALAH JE PRAVIČEN

Sedel sem s starim šejkom v kavarni, in ta mi je začel pripovedovati tole povest:

Alah je zmerom pravičen, tudi kadar deli bolečine. Pravično in brez pridržka jih deli siromakom in bogatinom. Poslušaj, povedal ti bom resnično povest. Morda je zdaj kakih sto let tega, kar je vladal v naši deželi sultan Selim, ki je bil tretji tega imena. Neki dan je stal ob oknu delovne sobe in gledal na Bosporus, kjer je prav tedaj divjal vihar. Ladje in čolni so hiteli k bregu, da bi se zavarovali pred viharjem. Enega izmed čolnov, ki ga je vesljal mlad ribič, pa je vihar zajel in ga vrgel na prepovedano obalo, kjer je stal harem vzvišenega sultana. Takoj je prihitelo kakih dvanajst močnih eunuhov, ki so z debelimi gorjaci na klestili mladega ribiča, ker se je — čeprav nehote — drznil prestopiti prepovedano tla. Naposled jim je sultan velel, naj izpustijo mladega ribiča. Ne-

srečnež si je podrgnil hrbet, sedel na rob svojega čolna in jel nekaj izdirati iz stopala leve noge. Bil je velik ladijski žebelj, ki je bil skrit v pesku in se je zadrhl mlademu ribiču globoko v meso. Pri tem opraviču ni gnil z obrazom, kar se je sultanu zelo čudno zdelo. Ta hrabrost mu je bila všeč, na je zato dal poklicati mladega ribiča predse. Izpraševal ga je to in ono in pogumni odgovori mladega moža so mu bili po volji. Naposled ga je vprašal, kako mu je bilo, ko se mu je veliki ladijski žebelj zabedel v meso. «Bilo mi je, kakor bi me bil trn rožnega grma zbadel», je odgovoril ribič. «Take ljudi potrebujem», si je mislil sultan in je zapovedal ribiču, da mora pristopiti k njegovi osebni straži. Takoj ga je dal preobleči. Ribiču je bilo prav in službo je tako dobro opravljal, da ga je sultan, ki ga je neprestano opazoval, povzdignil v častnika. Počasi je zmerom bolj napredoval, da je postal paša in naposled celo da-

mad, to se pravi, sultanov zet. Zasižlil je mnogo denarja in sultan mu je podaril krasno opremljeno palačo s parkom in cvetličnjaki. Vsak dan se je moral udeležiti posvetovanj, ki jih je imel sultan s svojimi podložniki. Neki dan pa paše ni bilo k posvetovanju. Sultan je poslal enega izmed častnikov v njegovo palačo vprašat, zakaj presvetiega paše ni. Častnik se je kmalu vrnil in sporočil: «Paša se je zjutraj izprehajal po parku, a medtem ko je trgjal rože, ga je trn opraskal po mezinu desnice. Zdravnik mu je zaradi tega predpisal dvodnevni počitek v postelji!» Tedaj je rekel sultan: «Alah je pravičen, ker pravično razdeljuje bolečine med siromašne in bogatine.» In poslal je bojnemu paši lepo darilo ter mu sporočil, da mu želi skorajšnjega okrevanja.

To povest mi je povedal stari arabski šejk. Ko je nehal, si je pogladil brado in pripomnil: «Da, Alah je zmerom pravičen, tudi kadar deli bolečine. Pravično in brez pridržka jih deli siromakom in bogatinom. (A. B.)

1. IX

56

*Kaj nam je pripravil
stric Tivar
za jesen in zimo?*

Lepe sportne obleke od din. 70 ~ 170~
Mornarske obleke " 90 ~ 150~
Zimske suknjiče " 190 ~ 260~
Sportne čepice " 10 ~ 20~

Za deklice:

Oblekce od din. 89 ~ 159~
Zimske plašče " " 160 ~ 340~

Hubertuse

*garantirano nepremočljive
za dečke in deklice*

od din. 160 ~ 220~

TIVAR OBLEKE

TIHOTAPCI

(Iz časov prohibicije v Ameriki.)

I.

Brzjavka se je glasila:
Luksuzna jahta Florida smer New York tik dvajsetmilskega pasu. Vozi alkohol.

«Obrnite v smer dve stopinji bolj proti vzhodu», je ukazal kapitan carinskega čolna št. 28 krmilarju. «Če bomo srečali 'Florida', jo pozovite s strelom, naj se nam približa.»

«Na povelje, kapitan!»

II.

May se je spustila v naslanjač in se udobno zleknila.

«Kako dolgo sva zdaj prav za prav že poročena, Artur?»

Artur Briggs, srečni posestnik jahte «Floride», je pogledal na svojo zlato zapestno uro in rekel:

«Dva meseca, osem ur in štiri in dvajset minut, dragica.»

«Kako mineva čas,» se je smehljala May, «cazen tega pa sem se zdajle spomnila, Artur, da mi še nisi zaupal svoje skrivnosti. Obljubil si mi, da mi boš dva meseca po poroki razodel veliko skrivnost.»

«Da, spominjam se.»

«Torej?»

Artur Briggs se je zavil v velik oblak dima, nato pa je rekel približno:

«Jaz, dragica, tihotapim.»

«Kaj pa, če smem vprašati?»

«Alkohol.»

May se je izpremenila v samo srebrnočisto smejanje.

«Ti imaš vedno tako sijajne domisleke, Artur!»

«Ne razumeš me, May. Mislim namreč čisto resno.»

May se je nepotrpežljivo zgenila.

«Ponavljajš eno in isto, Artur. Ko sem te spoznala, si bil milijonar, ena najboljših znanih pojav newyorške družbe. Če me nečeš dolgočasiti, ti mora priti že še kaj pametnejšega na um.»

Artur Briggs se je žalostno smehljajal.

«Ti smem povedati majhen kriminalni roman?»

«Imenitno!»

«Nekoč je živel milijonar. Ta milijonar se je zaljubil v lepo, mlado, pa tudi ne ravno skromno Angležinjo.»

«Fuj, ljubezenska storija!»

«Prosim te, pusti me, da nadaljujem, May. Milijonar je izgubil pri nekem borznem polomu skoraj vse svoje veliko premoženje. Ni bil več milijonar. Toda lepe in neskromne Angležinje pa vendar ni hotel izgubiti. Sklenil je torej, da pride čimprej nazaj do milijonov.

Dolgo je razmišljal, kaj bi bilo za bivejšega milijonarja čim zanesljivejše in čim boljše podjetje. In prišel je do sklepa, da je najzanesljivejše in najboljše podjetje prav tihotapstvo z alkoholom.»

«Na kakšen način?»

«Ker si ne bo mogel nihče misliti, da bi milijonar tihotapil alkohol. Morda nimam prav?»

May se je prizanesljivo smehljala.

«Ti si tako od srca nenadaren, Artur. Za izmišljanje kriminalnih romanov pa že celo nimaš nobenega daru. Tvoja snov je nekaj nemogočega.»

Strel je zagrmel nad morjem in nekaj deset metrov pred «Florido» je brizgnil v zrak bel, penast stebel iznad valov zelenega Atlantskega oceana.

May je prestrašena izpustila cigareto izmed prstov.

«Za božjo voljo, Artur, kaj pa naj to pomeni?»

Njegov obraz je ostal miren.

«To, tole je sedaj vrhunec mojega malega romana,» je rekel.

III.

«Kapitan McCurdy s carinskega čolna št. 28», se je predstavil mož, hotel sem samo pogledati, ali nimate morda slučajno kaj alkohola na krovu, sir.»

Artur Briggs se je smehljajal.

«Če že ravno hočete zapravljati svoj dragoceni čas, mi bo samo v veselje, popeljati vas na izprehod po krovu moje male jahte. Najslavnejši newyorški arhitekt mi je napravil načrte za opremo. Upam, da vam bo ta pregled samo v zabavo.»

«V tem prepričanju sem tudi stopil na vaš krov, sir.»

«Nekaj pa vam moram vendarle priznati, kapitan!»

Kapitan McCurdy se je napravil začudenega.

«Morda bo najbolje tako, Mr. Briggs. Odkrito priznanje pomeni brez dvoma dva meseca olajšanja kazni.»

«Kapitan,» je rekel praznično Artur Briggs, «v jedilnici 'Floride' imam nekaj steklenic whiskyja, pravega škotskega whiskyja! Če vam smem ponuditi, bi skupaj popila kozarček.»

Tedaj se je nasmejajal kapitan McCurdy.

«Prav rad, Mr. Briggs, toda šele potem, ko bomo pretovorili vse sode alkohola, ki ga imate spodaj, na naš krov.»

IV.

«Dal sem brzjavno obvestiti New York, Mr. Briggs. Jutri se javite prohibicijskim oblastvom.»

Zadnji sod alkohola se je ropotaje skotalil na zadnji del carinskega čolna.

«Mar nas boste sedaj kar pustili, kapitan?»

«Znana osebnost, kakor ste vi, nam ne more uiti. In zdaj, kaj je z obljubljenim kozarcem whiskyja, Mr. Briggs?»

Artur Briggs ga je debelo pogledal.

«Nerad kolnem, kapitan. Toda če mi prav hitro ne izginete izpred oči, bom rekel, naj vas vzame vrag.»

V.

«No, kaj pa je vas privedlo k meni, Mr. Briggs?» je vprašal inspektor prohibicijskega urada.

«Nič slepomišenja, gospod. Saj že davno veste, tihotapil sem alkohol.»

Inspektor se je izpremenil v zardelo kroglo, ki se je tresla od smeha, in Artur Briggs se je zanj bal, da se ne razpoči.

«Kako natančni so vendar ti gospodje visoke družbe! Kaj mislite, da nismo sami dobro vedeli, da se dobe na vsaki luksuzni jahti naših blagoslovljenih milijonarjev dve ali tri steklenice whiskyja? Dobrega, starega — pravega škotskega whiskyja — ah!»

«Ne razumem vas prav —»

«No, če ste že tako natančni, Mr. Briggs — no prav, olajšal vam bom vašo vest in vas kaznoval z globo 50 dolarjev za dve vtihotapljeni steklenici whiskyja. Ste zdaj zadovoljni, Mr. Briggs?»

«Recimo sto dolarjev.»

«Nemogoče. Ne morem zahtevati, da bi zaradi navadnega pretiravanja vestnosti darovali državi, Mr. Briggs!»

VI.

«Stvar je bila namreč takale,» je pripovedoval kapitan carinskega čolna št. 28 pri kozarcu groga, «tale Briggs nam je bil nezaslišana, naravnost umazana in nelojalna konkurenca. Medtem ko so naše parnike vedno in povsod neprestano obstreljevali, se je on neprenehoma in brez ovir prevažal po Atlantiku, vlačil s seboj ogromne količine alkohola in je seveda zaradi večje točnosti pritegnil vse kupce nase. Dobro, lahko bi ga bili tudi naznanili, toda bilo bi vendarle škoda za dobro, drago blago. In zakaj, vprašam vas, zakaj si je vendar zgradila naša tihotapska mornarica še patentni 'Carinski čoln št. 28' —»

CVETICE IN VAZE.

Oprava sama še ne naredi stanovanja prijetnega in domačega. Dokler imamo v sobi same mrtve predmete, se nam zdi še nekako tuja. Okoli sebe hočemo videti cvetice. Prav v poznih poletnih mesecih je toliko lepih cvetic, ki jih lahko dobimo za majhen denar in ki se zelo dolgo držijo, če jim damo zjutraj sveže vode in jim odrežemo stebela.

H kulturi stanovanja spada tudi to, da imamo nekaj vaz in vrčev za cvetice. Toda vse te posode naj ne stojijo prazne na kakšni omari. Nič ni gršega kakor prazne vaze. Če kupimo cvetice, je potrebno, da jih denemo vselej v primerno vazo. Vaza in cvetice pridejo prav do veljave le tedaj, če se med seboj izpopolnjujejo. V dragocene kristalne vaze ne smemo dati preprostih poljskih cvetic, nasprotno pa se lepo poda kakšna redka roža v dragoceni vazi.

Travniske rastline so lep okrasek za vsako sobo. Kdo se na primer spomni, da so cveti turške detelje prijeten okrasek sobe? Seveda moramo izbrati resnično lepe cvete. In pa urediti jih moramo tako, da niso kar zmašeni v vazi.

V bele ali svetlorumene lončene vaze spadajo poljske cvetice. Plavice, marjetica, turška detelja, mak in še nekatere druge rastline dajo spretno pomešane zelo lep šopek. V ozkih vazah se prav lepo podajo samo poedine cvetice, lepi veliki cvetovi, — toda biti morajo res nekaj posebnega, drugače učinkujejo prazno.

Tudi veje z listi so časih lep okrasek. Rdečkasti listi bukve ostanejo na primer do pozne jeseni lepi in uporabni.

Proti koncu jeseni pride čas, ko začnemo devati v vaze zimzelen in druge rastline, ki ostanejo vso zimo. V vazi iz pisanega stekla ali pa v lončenih posodah, zlasti temnovijšnjih, so to preproste rastline kaj lepe in učinkovite.

Tudi resje se zelo dolgo drži in je na svoj način učinkovito. Toda ne sme ostati predolgo v vazi. Ko se nabere prah na njem, ga moramo zagnati stran.

K sobnim grmičkom, ki so dandanes zlasti priljubljeni, spada gumijevce. Če vzgajamo gumijevce, mu moramo večkrat odlomiti zgornje vršičke, da ne požene preveč visoko. Potem se bo lepo razkošatil. Lepo rasel gumijevce z mnogimi vejami je lahko najlepši okrasek velike sobe. Isto velja tudi o velikolistnih sobnih lipah. Kdor se nanje razume, si lahko napravi v sobi pravo senčnico. Res je, da dajo te žive prijateljice v stanovanju dosti dela, toda to, kar nam za delo povrnejo, ni preveč drago plačano z našo skrbnostjo in trudom.

Seveda pa je treba pri teh sobnih rastlinah, zlasti pri raznih grmičih, vprašati časih za nasvet vrtnarja, ki se nanje razume. Tako nam bo prihranjeno marsikatero presenečenje in razočaranje, ki bi ga sicer morali doživeti.

Prepričajte se v ogledalu!

Poglejte prav natančno zlasti notranjo stran spodnjih zob!

To je bolj preprosto kot se vidi. Varujte se pravočasno, tudi če ste bili dozdaj obvarovani od zobnega kamna — te grde rjavkasto črne plasti na zobeh, ki tiči navadno na notranji strani spodnjih zob in opravlja svoje uničevalno delo.

Čistite svoje zobe redno s Sargovim Kalodontom. Kajti Sargov Kalodont je edina zobna krema v naši državi, katera vsebuje sulforicinoleat, že neštetokrat preizkušeno sredstvo proti zobnemu kamnu. Z rednim čiščenjem zob s Sargovim Kalodontom se odpravi zobni kamen in se prepreči njegova ponovna tvoritev.

★ **Pozor! Poskusite enkrat novo ustno vodo Kalodont. Koncentrirana sestavina, zelo varčna v uporabi, razkužuje in ugodno osvežuje.**

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

D O M A Č I I Z D E L E K

ZA KRATEK ČAS

Znamenje časa.

Mati pri brivcu: «Za striženje tega otroka hočete toliko, kakor mora plačati odrasel človek?»

Brivec: «Seveda, gospa, tale mali ima na glavi več las kakor velik!»

Zakaj neki?

Krojač vpraša dečkovo mater: «Ali naj mu ramena podložim z vato?»

Deček: «Rajši zadaj hlače!»

Spominski dan.

«Povej mi, Hren, kak spominski dan v naši zgodovini!»

«18. maj 1929.»

«...ne vem... zaman premišljam... kaj se je prav za prav takrat zgodilo?»

«Umrli mi je teta, gospod učitelj.»

Iz šole.

«Kdo ti je naredil to nalogo, Janko?»

«Očka, gospod učitelj.»

«Vso?»

«Ne, prosim, pomagal sem mu, če ni kaj vedel.»

★

Sestletni Peter bo šel prvič v šolo. Za vse na svetu pa ga ne morejo pripraviti do tega, da bi povedal, zakaj neče, da bi ga mama spremila. Konec koncev pa so vendarle spravili iz njega:

«Bojim se, da bi me mama spet ne spravila v zadrego s svojim jokanjem.»

★

«Prosil sem te, da bi mi posodil dve sto dinarjev, ti si mi jih dal pa samo stol!»

«To se pravi, da sva vsak za sto dinarjev na izgubi.»

Če hočete svojemu otroku dobro tedaj naj dobi za hrano sluz iz ovsenih kosmičev «ETA».

»ETA« ovseni kosmiči krepijo mišice in utrdijo kosti,

»ETA« ovseni kosmiči so izborna hrana za otroke in odrasle,

»ETA« ovseni kosmiči dajo izvrstno juho.

Poizkusite enkrat z

»ETA« ovsenimi kosmiči.

V vsaki trgovini dobite

»ETA« ovsene kosmiče in navodilo za uporabo.

Izdeluje jih tovarna hranil »ETA«, Kamnik.

Vsem, ki se hočejo dobro odpočiti, na znanje, da je na žimnicah iz Masterlove žime najslajše spanje.

Predilnica za žimo

Vilko Masterl Stražišče pri Kranju

Zahtevajte brezplačne vzorce in ponudbe.

100.000 STARIH DEKLET

bo še letos
**našlo !
može !**

Tisoče žena je našlo ljubezen in srečo po naslednjem preprostem in nezmotljivem načinu. Stara dekleta od 40 in tudi 50 let so dobila spet svoj dekliški čar in poročile so se z bogatimi in lepimi mladeniči, ko so mnoge že izgubile vsako upanje, da sploh najdejo moža. Danes se lahko materam, a tudi starim materam vrne sveža svetla polt, kakršno so imele v svojih dekliških dneh.

Dunajski vseučiliški profesor dr. Stejskal je dobil od skrbno izbranih mladih živali novo vitalno hrano za kožne celice, imenovano »Biocel«. Pri oficialnih poizkusih v bolnišnicah so izginile v šestih tednih vse gube na licih 60 in tudi 70 let starih žena. Biocel se sedaj nahaja samo v kremi Tokalon, hrani za kožo, rožnate barve. Pri uporabi Vam ponoči, ko spite, hrani in pomlajuje kožo. Podnevi uporabljajte kremo Tokalon bele barve (brez masti), ki odstranjuje zajedalce, zožuje razširjene znojnice ter napravi tudi najtemnejšo in najodpornjšo

kožo mehko, gladko in belo. Deset dni take nege bo povzročilo, da boste na videz za **mnogo let mlajši**. V 3 tednih pa dobite prekrasno mladostno polt, kakršni se le malokateri moški more upreti. Uspešni rezultati so zjamčeni, ali pa se denar vrne.

Dušica,

vse, kar želiš ali potrebuješ za
obleke, plašče, posteljno in te-
lesno perilo, za opremo stano-
vanja itd. itd., da bova dobro
izhajala, kupuj vedno le v
manufakturi

Novak

Ljubljana - Kongresni trg

pri Nunski cerkvi

Ogromna izbora

Najnižje cene

— Pokaži jezik, deček . . .
To ni normalno, da je vedno bel.
Kaj ti je le?

— Nič več se ne zmeni
za poslastice, ki jih pri-
pravljam. Poša tako, da
me res „skrbi“ . . .

— Našim malim sose-
dom je Ovomaltine po-
magala. Daj jo tudi
njemu.

— Veselje ga je gle-
dati! Še enkrat tako
močan je, kakor je
bil prej . . .
Vsa srečna sem.

— Ah, Ovomaltine nam je stori-
la veliko uslugo.

Po 14. dneh.

. a njegova mati tega ni vedela!

OVOMALTINE

Zavoček: mali Din 12—, srednji Din 27—, veliki Din 48—.

je znanstvena kombinacija najzlahtnejših redilnih sestavin, ki se nahajajo v mleku, svežih jajcih in sladu z dodatkom kakava zaradi boljše arome. Zato bi morala biti Ovomaltine na mizi za zajtrk in kosilo v vsaki rodbini, kjer so otroci. Ovomaltine ima prijeten okus in se lahko prebavlja.

Vprašanja in odgovori

Dobre sosed.

Že nekaj mesecev imam služkinjo, s katero sem v vsakem oziru res popolnoma zadovoljna. Dobro kuha, je varčna in urna. Vsako delo vidi sama in ob pravem času, da je stanovanje, odkar je ona pri nas, tako vzorno oskrbovano, da je veselje pogledati vanj. In kar je glavno: otroci jo imajo nad vse radi. Katka jim je vse: ona skuha najboljše štruklje, ona čee tako, da najmanj boli, ona ve najlepše pravičice in najlepšo punčko iz cunj napravi seveda tudi samo ona.

Zdaj so pa stranke v hiši, sama ne vem kako in kje, izsledile, da ima dekle nezakonskega otroka. Zgražanje je seveda velikansko. In kar tekmujejo med seboj, kako bi me prepričale, da mora dekle čimprej iz hiše. Reva pa je vsa skrušena, vsa obupana. Pravi, da je molčala, ker se je bala, da bi je sicer ne vzela v službo, in da vendar mora zaslužiti za svojega otroka.

Meni se dekle smili in kar ne morem se odločiti, da bi jo odslovila. Ali je res mogoče, da bo meni ali mojim otrokom v škodo, če ostane pri nas?

O. B. Lj.

Odgovor. Le nič se ne ozirajte na govorjenje svojih tako skrbnih sestanovalk in sosed. S svojim besedičenjem dokazujejo samo to, da nimajo ne razumevanja, še manj pa srca za nesrečo in gorje svojega sočlovka — trpina. Samo to pomislite, koliko more dekle, ki se je s toliko ljubeznijo oklenilo Vaših, njej vendarle tujih otrok, trpeti ob misli na svojega lastnega otroka, ki ga niti videti ne sme. Morda je ves njen greh samo v tem, da je, sama vsa dobra in poštena, zaupala lažnemu svetohlincu, da so jo omamile sladke, ljubeznive besede prevejanega zapeljivca. In brez srca je vsak, ki Vam prigovarja, da vsemu njenemu trpljenju pridružite še novo gorje s tem, da ji odpoveste službo in s tem odvzamete zadnjo skorjico kruha njej in njenemu otroku.

Posojilo.

Pred leti sem posodila bratrancu 15.000 din, da je otvoril mizarstvo delavnico. Dogovorila sva se, da bom lahko na eni tretjini udele-

žena na njegovem podjetju, če bom hotela, ali pa mi bo po treh letih vrnil denar s 6% obrestmi vred. Takrat je kaj rad zahajal k nam in vsi smo bili prepričani, da hodi zaradi mene. Sedaj pa je vzel drugo. Mizarstvo delavnica, ki je takrat dobro uspevala, pa sedaj počiva, ker si ne zna dobiti dela. Ko sem ga terjala za vrnitev posojila, mi je izjavil, da mi ga ne vrne, češ da sem na eni tretjini udeležena na dobičku in izgubi. Pravi pa, da ima preko 18.000 din izgube. Sedaj naj torej k tej izgubi prispevam še 6000 din. Kaj naj storim, da dobim denar nazaj? Za tožbo nimam denarja.

Ana Z. V.

Odgovor. Če imate priče, da sta se tako dogovorila, kakor pravite, potem Vam bo pač moral denar vrniti. Vprašanje pa je; če ga sploh ima. Pojdite k županu, da Vam napravi ubožno izpričevalo za vložitev tožbe. S tem izpričevalom se oglasite pri sodišču, ki Vam dodeli odvjetnika ex off. Ta bo za Vas vodil pravdo brezplačno.

Usoda mater.

Ko mi je bilo pet let, mi je umrl oče. Cisto sami sva ostali z mamo. Mama se me je oklenila z vso svojo ljubeznijo. Vse njeno veselje, vsa njena skrb sem bila le jaz.

Zdaj sem izpolnila dvajseto leto. Službo imam, v kateri sem zaposlena razen kratkega opoldanskega odmora od jutra do večera. Samo nedelja je moja. In tedaj se mi zahoče gibanja, sonca in zraka. In tovarišice, mladih in razigranih.

In tega moja mamica, ki je sicer vendar tako dobra, ne more in ne more razumeti. Rada bi, da bi, kakor vsa leta doslej, tudi še zdaj hodila vsako nedeljo samo z njo preko bližnjega, nizkega holmea v majhno gostilnico na tisto tako grozno tradicionalno kavico. Jaz pa sem pri tem tako nesrečna. Vse moje misli so le pri tovarišicah tam v planinah ali kjerkoli so že. Če pa jo kdaj po neskončnem molodovanju le preprosim, da smem z njimi, me pa spet muči zavest, da je ona sama doma, da je žalostna in vsa zaskrbljena.

Kako in kaj naj napravim, da mama ne bo trpela in da se tudi meni ne bo treba odreči temu, vendar tako nedolžnemu veselju?

Ela R. M.

Odgovor. Za vsako mater je najhuje takrat, ko se ji otroci začno odtegovati. Ko z

vsakim dnem jasneje vidi, da hodijo že kar svoja pota, mislijo čisto svoje misli in da jo potrebujejo vedno manj in manj. Še posebno hudo je to za mater, ki ima enega samega otroka, pa nima razen njega nikogar drugega, ki bi mu lahko izkazovala svojo ljubezen in bi zanj delala in skrbela. Ne more se sprijazniti z mislijo, da bi njen otrok, ki ga je vse doslej čuvala kakor punčko svojega očesa, mogel hoditi po svetu sam, brez njenega varstva. Vseposod vidi same nevarnosti, sama zla. In strah jo je dneva, ko bo ostala čisto sama, ko pojde njen otrok s tistim, ki ga ljubi. Zato skopari, zato se bori za vsako uro skupnega sožitja.

To pomislite in pomagajte ji priti preko tega zanj najtežjega prehoda. Vsaj vsako drugo nedeljo bodite z njo. Skušajte ji tudi med tednom nuditi kako uro veselja. Povabite zvečer svoje prijateljice k sebi, da jih Vaša mama dobro spozna. Potem Vas bo tudi lažje pustila samo z njimi.

Obtožba.

Nikogar nimam, komur bi zaupala svoje stiske. Vse gorje sem doslej prenašala sama, zdaj sem pa omagala. Vem, da mi boste težko kaj pomagali in svetovali. Bolezen, ki jo nosim v sebi, je neozdravljiva. Vem tudi, da bom na tej bolezni propadla in da mi skoraj ni pomoči.

Da me boste vsaj malo razumeli, Vam moram povedati, da sem že 12 let poročena in da imam sina, ki je edina ovira, da sama sebe ne končam. Zivela sem vsa ta leta tako, kakor živi tisoče in tisoče drugih žena. Vsak dan gospodinjске dolžnosti, malenkostne skrbi in nevšečnosti. Vzela sem moža, ki ga nisem ljubila, ampak sem se poročila z njim samo zato, ker sem mu bila vse, kar more biti ženska možkemu. Prepričana sem bila, da bo njegova ljubezen tudi mene prevzela in da ga bom z leti lahko prav tako rada imela, kakor on mene. Dolgo, dolgo sem si dopovedovala, da bi boljšega moža ne bila mogla dobiti in da ga moram tudi jaz ljubiti z vsem srcem. Zaradi njegovih vrlin ga visoko spoštujem. Toda spoštovanje še ni ljubezen. Nazadnje sem le spoznala, da se ljubezen ne da vsiliti. Da je bil srečen, sem hlinila ljubezen, in včasih sem bila res prepričana, da ga imam rada. Ko pa se je srce uprlo tej grdi hinavščini, sem spoznala, da svojega moža varam.

Znanstvene raziskave

L83

so ugotovile, da Odol preprečuje razvoj kali. Odol je zaradi tega priznan kot antiseptično in bakterijsko uničujoče sredstvo. Kdor neguje usta vsak dan z Odolom, varuje svoje zdravje. Zato je že splošno znana resnica, da ni pomočka, ki bi tako varoval zobe, usta, žleze in grlo kakor Odol.

**ANTISEPTIČNO
TER UNIČUJE BAKTERIJE**

ODOL

(L83) je oznaka še bolj izpopolnjenega Odola, katerega antiseptično delovanje je še v večji meri zvišano. Bakteriološke in klinične preiskave so znanstveno dognale, da Odol uničuje bakterije.

Spoznala sem, da sem podla ženska, da nisem onesrečila samo sebe, ampak tudi njega. Po tem spoznanju sem bolešno iskala in povelečevala njegove vrline in prosila Boga, da mi vžge ljubezen do njega, ki me obdaja z vso dobroto in ki je oče mojega otroka. Koliko duševnih muk sem pretrpela, koliko noči sem prečula brez mira in brez uthe. On pa je živel poleg mene in ni opazil mojih duševnih muk. Zdaj pa ne morem več igrati te strašne komedije zaljubljene žene. Če možu povem, kaj se godi v meni, ga s tem upropastim. Uničen bi bil. In tako moram še dalje nositi to gorje. Mučim se z ostudno vlogo zaljubljene žene, pri tem pa samo sebe mrzim in zaničujem.

Obupana žena.

Odgovor. Veliko je Vaše trpljenje in strašna je Vaša samoobtožba. Vi grešite sami nad seboj, saj je to mučenje, in pomagati se Vam mora na kakršen koli način. Najprej je treba, da se Vam povrne dušni mir. Še danes sporočite svoj naslov ali pa pridite sami, da premislimo, kako bi se Vam iz Vaše stiske pomagalo. Izpred vsega moramo poiskati vzroke Vaših boleznih samoobtožb. Prej ne vem, kaj bi Vam svetovala. Bodite pa prepričani, da je tudi za Vas pomoč in da bo tudi za Vas življenje še lahko lepše, kakor je danes. Na vsak način se morate pomiriti. Če so tega krivi živi, bo treba zdravnikove pomoči. Dober nasvet se bo gotovo dobil in se mora dobiti.

Nezakonski.

Pred dvema letoma sem se v službi seznanila z mladim fantom. Kmalu se je med nama razvila ljubezen, ki ji moji starši niso nasprotovali. Jeseni sva se nameravala poročiti. Ko sva pa pred kratkim pri mojih starših pregledovala za poroko potrebne listine, se je izkazalo, da je moj ženin sin nezakonske matere, ki je že pred leti umrla. O očetu pa ne ve ničesar.

In zdaj moji starši kar naenkrat nočejo nič več slišati o poroki. Venomer trdijo samo to, da tak človek ne more biti dober in zvest zakonski mož in da z njim ne bom srečna.

Jaz ga pa imam tako zelo rada, da si ne morem misliti življenja brez njega. Grozna pa mi je tudi misel na zakon brez privoljenja staršev. Kdo mi ve pomagati, kdo svetovati?

V. L. St. L.

Odgovor. Zakaj bi neki bil Vaš bodoči mož slabši človek zato, ker je otrok nezakonske matere, tega res ne morem razumeti. Cudim se, da se dobe dandanes sploh še ljudje, ki imajo take nesmiselne predsodke proti nezakonskim otrokom. Kaj ni že dovolj kazni za nezakonsko mater, da jo obsoja njena okolica, ki je večkrat slabša od vsakega takega nesrečnega dekleta? Koliko muk pretrpi vsaka taka reva za svojo ljubezen ali lahkomišelnost! Ali naj bo torej poleg matere še otrok kaznovan? Sicer je pa znana reč, da so ravno nezakonski otroci, ko odrastejo, po srcu plemeniti, ker so že v mladosti užili marsikakšno bridko uro. Dopoveste svojim staršem, da to prav gotovo ni noben razlog, ki naj bi bil ovira Vaši sreči v zakonu.

KNAUS-OGINOVA METODA.

«Slovenec» z dne 15. avg. t. l. je pri- nesel izjavo g. dr. Breclja. To izjavo naj prečitajo vse tiste naročnice, ki se obračajo na nas za pojasnila o Knaus-Oginovi metodi.

SVARILO.

Izšel je v neznanj «samozaložbi» Intimni ženski koledar z dopolnilom «V krizi materinstva». V obeh knjižicah se omenja neka moja razprava, ki sem jo priobčil v Casu in po- udarja, da so koledarjeve tabele prirejene po mojih razpredelnicah. Vsakdo mora dobiti vtis, da sem jaz neposredni ali posredni avtor teh knjižic. Zato izjavljam, da sta omenjeni knjižici izšli brez moje vednosti in v popolnem nasprotju z načeli, ki sem jih znanstveno utemeljil v Casu. Pouk v knjižicah je neto- čen in zelo nedostaten, koledarjeve tabele so nezanesljive, cena (20 din + 3 din) preti- rana. Javno torej odklanjam vsakršno odgo-

vornost za kajžlici in svarim razsodno občin- stvo pred nakupom in še bolj pred uporab- ljanjem zgrešenih navodil v njih.

Dr. Ant. Breclj.

Prošnja.

Danes smo priložili položnice. Če imate kaj zaostanka, Vas prosimo, da nakažete ostaneh naročnine. Tudi za pet gospo- dinjskih knjig pošljite 37 Din.

Uprava.

Kadar iščete službo gospodinske po- močnice, tedaj se obrnite na upravo li- sta «Gospodinska pomočnica» v Ljub- ljani, Šelenburgova ulica 7.

Gospodinjam in hišnim uslužbenkam priporočamo posredovalnico v Wolfovi ulici 10. Tam dobe brezposelna dekleta tudi prenočišče in se naroča list «Go- spodinska pomočnica».

Poročile so se naročnice: gospo- dična Milena Pirševa z gospodom Leonom Tolmajnarjem, učiteljem iz Št. Vida, gospodična Fani Planinško- va z gospodom Francem Pergerjem iz Ostrožnega, in gospodična Zalka Simčičeva z gospodom Jožetom Per- kom iz Ambrusa. Iskreno čestitamo!

Telefon uprave «Žena in dom» je 21-32.

*Pripravite
se za jesen*

NOVOSTI ZA JESEN 1936
ZA DAME IN GOSPODE —
ANGLEŠKO BLAGO —
MODA IN ELEGANCA

F. K. S.

MANUFAKTURA

Souvan

MESTNI TRG 24

žena in dom

REVIJA ZA SLOVENSKO ŽENO • ŠTEV. 9 • SEPTEMBER 1936 • LETO VII.

Drage naročnice in bralke!

Znani nordijski humorist Hasse Zetterström je nekoč napisal kratko zgodbo, ki se takole pričenja:

„V zgornjem nadstropju gostilne so lovei kvartali. Spodaj, za nadstropje nižje, so privezali pse. In če je kateri izmed lovev izgubil, je hitro stekel po stopnicah navzdol ter pretepel svojega psa.“

Ta odstavek mi je dal misliti. Ali nismo prav za prav vsi ljudje takšni, da se radi znašamo nad drugimi? V tej kratki zgodbi tiči vsa tragikomika človeškega življenja, ki si, Bog si ga vedi zahaj, poišče napačnih potov. Če napravimo v življenju pogreško, se morajo pokoriti zanj drugi, ki so pri vsem tem nedolžni. Če nam kdo, ki mu nismo kot, zabrusi kaj grobega, podlega, ponižujočega, potem si — joj, kako radi — poiščemo prvega pohlevnega in nedolžnega sočloveka, da se nad njim znesemo. Ne moremo preboleti, da bi zaradi drugih ljudi izgubljali v igri življenja, še manj pa, da bi izgubljali iz častne krivde. Vselej potrebujemo nekoga, ki je telesno, duševno, gospodarsko, socialno ali kakorkoli že slabotnejši od nas, da ga napravimo odgovornega za svoje poraze in pogreške.

Ta lastnost je posebno pri moških bujno razvita. Navadno se znesejo nad ženo, če so imeli sitnosti v službi ali pa sploh neprilike v poslovnem življenju. Tam pa, kjer se žena zna braniti, tam si mož izposodi otroke. Kakor hitro se pa potem zave, da je storil otroku ali pa ženi krivico, mu odleže, in neuspeh, ki ga je poprej grizel, je preboljen.

V ženski se ta lastnost ne utegne razviti. Kot deklice se čuti doma pred starši šibkejšo, kot žena in gospodinja pa možu podrejena in se ne znaša nad otroki, ker jih ima preveč rada. Samo tisti, ki imajo služkinjo ali drugo osebje pri gospodarstvu, se včasih pregrešijo. Ali ni res tako?

Občutljive ženske duševno hudo trpijo zaradi takih krivic. Ali bi jim ne bilo lažje, ko bi poiskale vzrok? Kakor hitro bi spoznale, da je ta krivica samo izbruh užaljenega ponosa, iskanje izgubljenega ravnovesja, bi bolečina izgubila ost. Z mirno in pametno besedo žena možu to lahko tudi pove in dokaže, da se za drugič zavaruje. Nikakor pa ni pametno, da si zaradi teh tako naravnih pojavov greni življenje.

Uredništvo.

VERA GOGALA:

Najlepši dan

zadnjih žarkih je zvenela pesem mraka. Oblaki so še enkrat zardeli in oblili večerno nebo. Skozi na pol priprto okno so se vsilili rdeči prameni v že mračno sobo in pojemajoče črtali poševne lise na preprogo in pohištvo.

Janko se je zdrznil. Preplašeno je skočil iz naslanjača in se svetlo ozrl po sobi.

«Ali ni zaječalo?»

Trda tišina ga je popolnoma vzdramila. Ah, saj je sam. Že drugi dan. Žena je v bolnici. Otroka pričakujeta. Prvega.

Vsa teža skrbi in negotovosti je iznova planila nanj. Sunkoma se je vzravnaval in si pretegnil ude, kakor bi se hotel otresti moreče napetosti, ki se ga je spet pollaščala. Z velikimi koraki je premeril sobo in ze zgrudil v drug naslanjač. A dušiči občutek nemira in nestrpnosti ga je spet pognal kvišku. Nikjer ni imel obstanka.

«Ali naj spet vprašam? Morda se je med tem časom zgodilo, ko sem zadremal?» Planil je iz stanovanja k najbližjemu telefonu v ulici. «Kako je z gospo Rotarjevo? Še nič?»

Spet ga je potrla. Vedno isti odgovor. Menda že desetič danes. Sedaj ne pokliče več. Čakal bo poziva iz bolnice. Prisotna uradnica se je lahno nasmehnila. Danes je še vsakokrat tako zatrjeval.

Počasi je krenil proti mestu. Z muko je zadrževal korak v počasnem tempu. Sila nemira ga je gnala dalje. Proč od ljudi, v ulice s temnimi izložbenimi okni. Medle luči so pričele obsevati gola okna in neprijazno zidovje. Nenadoma mu je postalo pretesno. Motili so ga lastni koraki, ki so samotno odmevali po tlaku. Bog, koliko časa že hodi kar tako okoli in išče lastnih misli. Najbolje bi bilo, da bi zavil v restavracijo na večerjo. Tam je gotovo telefon. Ob tej priliki lahko spet... Ah! Rekel je, da bo čakal poziva. A če so ga med tem časom že klicali? Hiteti mora.

Po večerji, nestrpno: «Kako je z gospo Rotarjevo? — Kaj? Nocoj bo? Bog daj, da bi vsaj že bilo!» Torej nocoj se bo zgodilo. Janko se je zgrozil. Nocoj! Medtem ko bo ves svet pokojno dihal, ko bo le čuječnost tihega vsemirja neslišno bedela nad trudnimi dušami, bo neko bitje trgala bolečina, da podari njemu in svetu — dete.

«Melita! Ubožica ti moja!»

Stanovanje, mrko in neprijazno v svoji praznoti, ga je tiho sprejelo. V vsakem kotu, v vsaki dolgi senci je stala slutnja, težka slutnja in skrb. V temnem odjeku noči ga je vse huje plašila negotovost in nemir v prsih ga je tlačil k tlom. Janko se je vrgel na pol oblečen na posteljo.

V zgodnji uri se je sunkoma predramil iz težkih sanj. Veke, še težke od mučnega spanja, so ga pekle. Pogledal je na uro. Pol petih. Kako je le mogel zaspati tako trdno? Med tem? Leglo je vanj kot vsiljiv vzklík bojazni nečesa zamujenega, izgubljenega. Kaj se je zgodilo?

Jutro je napeto poteklo brez poziva. Ta tišina, vsa

strašnejša od temne noči, ga je bičala. V uradu je sedel brez misli, mehanično je premetaval akte in iskal težke zaposlitve. Zakaj ga ne pokličejo? Končno ni strpel več. Krčevito je stiskal slušalo v roki in zavrtel telefonsko številko. V prsih mu je razbijalo. Kaj bo zvedel?

«— Še nič. Vso noč v bolečinah — — danes ne obiskov —»

Odložil je slušalo in se odplazil k mizi. Glavo je naslonil v dlani in prazno strmел v tapeto na steni, kakor bi hotel počakati na konec tega obupnega čakanja brez dela, brez misli, brez čustev sploh.

Po uradnih urah je hitel brez kosila v bolnico. Govoril je z zdravnikom. Mehko je zvenela njegova tolažba, a v vsaki neizgovorjeni besedi sta silila kakor izpod krinke vljudnosti lastna skrb in dvom. Ob slovesu je omenil nekaj o slabi legi in o močni naravi. Kaj je to? Morda je le nevarno. Preveč prijazno so božale njegove besede. Ali pa je opazil drget teh plašnih, prosečih oči, ki hodijo že tri dni pred ta vrata čakati odrešenja? Morda ni hotel skaliti zadnjega miru v negotovosti z resnico?

«Melita! Zakaj te ne morem videti? Tu sem, pred vrati, blizu tebe. Ne morem ti hladiti bolečin s svojo roko, s svojo ljubeznijo. Niti ne veš za mojo prisotnost in mojo skrb zate. Še pridem, Melita!»

Bele sestre so drsele s tihimi koraki mimo njega. Še enkrat se je ozrl v vrata, za katerimi ga je čakalo sonce — ali tema. Potem je stisnil klobuk med prste in se negotovo odstranil. Spet bo moral mirno sedeti dolge ure sredi smejočega se sveta. Še enkrat bo moral prestati, kar je mislil, da je že za njim. Vse ure obnovljenih pričakovanj v mrzlični napetosti so kakor bolni spomini zadržtele pred njim. A ko je v duhu zagledal obupno proseče, trpeče poteze svoje žene, same in plahe sredi najtežjih bolečin, je obnemela lastna boleost.

Truden od vseh temnih slutenj si je zaželel močne kave. Zavil je v kavarno in sedel v mračen kot. V kupu časopisov je iskal oddiha pred trdovratno bojaznijo, ki je grizla v prsih. Ni sedel dolgo. Uvidel je, da ne pomaga ne krinka pred lastnim srcem, ne kupi časopisov. Vleklo ga je domov, v bližino telefona. Čakal je, vse nestrpnjše ko kdaj poprej, kakor bolan je čakal na poziv iz bolnice. Vsa strašna noč je še pred njim. Ali jutri bo konec. Mora biti. Sklonil je hrbet, stiskal mrzle mokre roke in čakal mraka.

Tiho je dihnilo jutro mimo orošenih šip in prineslo pokojno slutnjo o prestanem gorju.

Ob devetih je klical telefon. Janku je legla trudnost v ude. Zadržtel je in globoko zajel sapo. Preden je vprašal, se je naslonil z vso težo na mizo.

«— danes zjutraj — fantek — — — zdrava oba — —!»

Janko je objel slušalo in ga pritiskal k ustom in licu. Iz odprtih oči so tekale solze, tekale so neprestano, nemoteno. Čez lica, brado.

Kakor v polsnu je opoldne odtaval iz urada. Sreča ga je vsega prevzela. Sreča, to je tisti kratki sen, tisti

sončni smehljalj v našem življenju, ki posveti izza oblakov in nas objame v vsej svoji toploti, ki nam razžari srca in raztopi dušo v solze radosti in ki nam za hip odpre nebesa, vsa zlata in svetla. In ko se sončni žarek omrači, ko se biser izgubi v pesku vsakdanjih skrbi, se ogrevamo v toploti spomina na tisto kratko pesem o sreči, dokler se ne spoji in obledi v toku časa. Za spominom ostane le še rahel vztrepot srca, kakor po hudem ihtenju.

Janko je dirjal proti bolnici. V naglici je skoraj pozabil na rože. Tekel je nazaj v cvetličarno. Sonce, je svetlo sijalo po ulicah in na obrazih, a je zaostajalo v blesku za sijajem mlade sreče v Jankovem srcu. Pred vrati bolniške sobe je ves zasopel obstal. Tu za vrati je njegov paradiž. Tiho je odprl vrata in se po prstih bližal posteljam.

Tam, v drugi postelji je ležala Melita. Vsa bela, lepa, bolj bela od čistih rjuh. Janko se je sklonil k bledim ustnicam in se vsesal v te dobre mile oči, ki so se polnile s solzami. V solzah je vriskal materinski ponos,

v teh svetlih rosah je še odsevala skrivnost vsega prestanega.

Janko je bil hvaležen solzam, tem ustnicam, hvaležen belim posteljam in zdravnikom. «Melita! Madona moja!»

Melita je rahlo zardela in z milim gibom odmaknila rjuho. Z najslajšim pogledom je objela malo temno glavico ob sebi. Janko se je sklonil čez dete. Ves negotov od neznane sreče je ogledoval temne laske, mežikajoče očke in mala usteca, ki so se šobila in pačila. To je njegovo! To malo, zlato! Ali je zaslužil toliko sreče?

Pogledal je Melito z začetim vprašanjem. Z nasmehom mu je pokimala. Tedaj je vzel iz gorkega ležišča z neokretnimi moškimi rokami to malo, dragoceno stvarco in pritisnil svileni lička k trepetajočim ustnicam.

«Moj sinek!»

V teh dveh tihih besedah je vriskala sreča, velika kakor svet.

• EDVARD SAS •

L A J N A

Izenada je prišlo povelje, takoj izprazniti kraj; umik se je začel. Ko so se na drugem koncu majhnega poljskega mesteca pojavili prvi Kozaki, so tu in tam že švigali rdeči plameni iznad streh. Najbolj žal je bilo častnikom, ki so morali zapustiti hotel, v katerem so imeli svoj stan. Sam Bog ve, kdaj bodo spet imeli nad glavo prijazno streho. Velika, udobna stavba je bila pravo razkošje v tem bednem gnezdu. V prostorni jedilnici pa je bil dragocen umetnostni zaklad: ogromna, še skoraj nova lajna. Njen graditelj je moral biti res moister, ki je razumel svoj poklic, ker je bil njen program res velik in raznovrsten, da bi se ga živeč, resničen umetnik komaj sramoval.

Najrajši je imel ta avtomat polkovnik Janoš. Z žvižganjem je vedno sledil melodijam. In zdaj so morali zapustiti ljubega, dobrega prijatelja, ki jim je toliko popoldnevo in žalostnih večerov krajšal čas: prepustiti ga bodo morali na milost in nemilost sovražniku, ki bo kraj brez dvoma neusmiljeno opustošil. Gotovo bodo podivjani Kozaki uničili vse, kar jim bo prišlo pod roke, in tudi avtomatu se ni nadejati drugega kakor puškinih kopit. Take so bile pač navade v tistih žalostnih časih. V zadnjem trenutku je zgrabil polkovnik Janoš list papirja in napisal nanj z velikimi črkami v šepavem poljskem jeziku:

«Dragi sovražnik!»

Ker ima naš generalni štab namen, da nas pošlje čim prej spet sem nazaj, Vas prav lepo prosimo, da bi temu lokalu, ki je služil za naš kasino, posebno pa lajni, ki nam je napravila mnogo veselih ur, prizadejali čim manj škode. Tudi vam bo gotovo v veliko zabavo in končno Vam omara ni storila nič žalega.

Proseče Vas pozdravlja
madžarski prijatelj glasbe.»

Hitro je pritrtil pisanje na avtomat, se zavijtel na konja in skoraj zadnji

zapustil mesto, ki so ga ravno začeli obstreljevati Rusi.

Pred hotelom, ki so ga izbrali za glavni stan, so ruski oficirji poskakali iz sedel. Prvi je stopil v jedilnico precej obširen častnik, ki je takoj opazil list na omari. Preletel je vsebino in se zasmejal. Pomagal je vojakom — to je pomenilo za lajno smrtno obsodbo.

«Jaz vam pokažem! Tusem da bi se prišli nazaj zabavat? Jaz vam pokažem!»

Tedaj je pristopil bled polkovnik in rekel:

«Pusti jo v miru! Če so se oni doslej z njo zabavali, tem bolje. Potem tudi nam ne bo dolgčas.»

Segel je v žep, privlekel iz njega novce in ga potisnil v špranjo:

«Poslušajmo, kaj škafka zna!»

Komaj je stroj požrl denar, že je v svojem zvemest čutu za dolžnost začel igrati komad, ki je bil ravno na vrsti. Bil je neki star dunajski valček. Glasba je delovala na debelega častnika očitno, pomirjajoče, kajti udarjal je celo takt z nogo po tleh. Ko so zaslišali vesele glasove, so se tudi ostali častniki prigneti v sobo, in ko je vstopil poveljnik, so ga pozdravili stoječ v vrsti v pozoru s spremljevanjem godbe in glasnim vzklikanjem. General se je smehljaje zahvaljeval za prijazni sprejem, in ta smehljalj je odločil usodo lajne: bila je pomiloščena.

Polkovnik, ki se je s tako ljubeznijo zavzel za avtomat, je bil Jan Skalnicki, ki je moral od svojega klavirja proč v streški jarek. Niti en sam delec njegovega telesa, niti drobci njegove duše se ni navduševal za vojno; pač pa si je spet želel stati na odru, poleg svojega klavirja, pred ploskajočim občinstvom, ki je vse polno navdušenja. Ali pa da bi se potopil v samotno noč, ko tišina sama po sebi vzbudi nežne, božajoče melodije v življenje: to je bilo tisto hrepenenje, ki je že tako dolgo nepotešeno ležalo v srcu — vojak, polkovniku. Kakšen obup se ga je polasčal, kadar je moral gledati, kako so vojaki v kakem opustošenem dvorcu razbili

dragocen klavir in ga porabili za drva. In kako vesel je bil zdaj, ko je obvaroval to lajno pogina.

Toda le kratek čas je trajalo veselje ruskih oficirjev. Sovražnik je dobil ojačenja in je začel iznova napadati. Bližal se je počasi proti mestu. Že je divjala bitka med prvimi predmestnimi hišami in ves kraj je bil že v plamenih, ker so si Rusi hoteli olajšati beg in s požarom vsaj malo zadržati napadalce.

Jan Skalnicki je hitel nazaj v jedilnico.

Okrog njega je divjal pokolj, boj, ki ga je on tako iz vse duše sovražil. Hotel je slišati samo še eno arijo. Bog ve, kdaj bo imel spet priliko slišati kaj glasbi podobnega. Morda sploh nikdar več. Hitro je poiskal novce in ga vrgel v lajno.

Avtomat se je zganel in pričel igrati neki Chopinov komad. Jan Skalnicki se je spustil v naslanjač. Okenske šipe so rožljale, zdaj, zdaj se je katera sesula na tla. Zunaj je grmel, da je bilo včasih le težko razbrati glasove melodije. Morda je Jan Skalnicki soloh ni slišal, ampak je samo sanjal to melodijo, ki je vsak ton v njej tako dobro poznal, saj je bilo vse njegovo srce napolnjeno z glasbo.

Nekaj sovražnih vojakov se je pojavilo na trgu pred hotelom. Zdaj je veljalo prebiti se skozi mesto ali pa zgoriti v plamenih, s katerimi je bila zaprta pot nazaj. Vnela se je bitka na trgu. V daljavi so grmeli topovi; streli so rohnili nad mestom. Z neke strehe onstran trga je regljala strojnica.

«Chopin...» je šepetal polkovnik.

Sanjavo je strmел predse, sedel je tam v naslanjaču in se ni ganil. Ni se menil za hruščanje, ki je divjalo okrog njega. Še drugič, tretjič je hotel slišati isti komad.

Nenadoma je planil pokonci, krvava pena se mu je pocedila iz ust. Vrgel je roke v zrak in se pognal proti lajni, kakor bi jo hotel objeti. Potem je nekajkrat zahropel in udaril poleg igrajočega avtomata z obrazom ob tla.

Krogla iz puške je zašla skozi okno in mu predrla pljuča.

Lajna pa je igrala naprej, mehko in proseče. Sredi v plamenih ginečega mesta, sredi divjanja pekla na zemlji, premišljeno, zmagujoče.

MOJ MOŽ JE BOLAN

«Tvoj mož je bolan, sirota?»

Se zdaj vidim razločno sočutni obraz svoje prijateljice, ko sem ji povedala, da imam moža v postelji. «Sem pa že rajši sama bolna. Zdi se mi, da je bolan mož nekaj strašnega.»

Odkimala sem. Že pogosto sem slišala takšne besede od raznih prijateljic, tudi od tistih, ki žive zelo srečno.

«Seveda je žalostno, da je mož bolan, ampak strašno se mi le ne zdi», sem pripomnila in se nasmehnila.

«Bolan mož — že pri sami misli me stresa», je nadaljevala prijateljica. «Moj mož je že kar neznosen, če mu je kaj. Nič mu ni mogoče prav napraviti. Zdaj so otroci preglasni, zdaj se razburja, če kdo preveč trdo zapre vrata. In za nič v gospodinjstvu se ne briga. Vse je narobe, če je bolan», je dejala prijateljica in zavzdihnila. «Ali je tvoj mož drugačen, če zbolí? Potem mora biti pravi angel!»

«Ni angel, kakor nisi ti ali jaz. Toda prav na bolnika se najlepše nanaša pregovor: Kar zakričiš v gozd, to slišiš iz gozda!»

«Tega pa ne razumem», se je začudila prijateljica.

«Verjamem. Najbrže še nisi nikoli premišljala o psihologiji bolezni.»

«Res nisem», je priznala prijateljica. «Kakšna pa je ta psihologija?»

«Vživeti se je treba v bolnikovo dušo, to je vse!»

«Prav lahko to ne bo», je malodušno menila prijateljica.

«Verjemi mi, da je vredno to poskusiti. Rekla si mi, da je tvoj mož neznosen, če je bolan. Ali pa si kdaj pomislila, če nisi tega sama kriva? Ali nisi takrat vselej tudi ti slabe volje?»

«Seveda», je prijateljica tiho priznala. «Toda tega bolnik niti ne opazi.»

«Motiš se. Telesne bolečine store človeka nenavadno občutljivega. Nervoznost zdravega se ne hote prenese na bolnika. Bolnik je dosti bolj tankočuten, kakor si zdravi mislijo. Rekla si, da mu ne moreš prav ničesar storiti tako, kakor želi. Najbrže zaradi tega, ker svojega bolnika preveč izprašuješ. Bolniki ne marajo, da bi kdo preveč silil vanje. Pravi varuh bo brez besed uganil, česa potrebuje bolnik.»

Glej, in kar se tiče otrok, je vendar čisto prirodno, da se morajo ozirati na bolnega očeta. Takšna obzirnost ne

more škodovati mladini, ki je pogosto vse prej kakor obzirna. Da bi se v hiši, kjer je bolnik, ne smelo loputati z vrati, je vendar samo ob sebi umevno.

Da pa bolnika, ki ima že s svojim trpljenjem dovolj skrbi, mučiš še s tisočnimi malenkostmi, se mi zdi docela naroba. Nasprotno, dobra strežnica mora bolnika odvrniti od vsega, kar bi ga utegnilo razburiti...

«Potem pa zelo razvajaš svojega moža, če je bolan», je dejala prijateljica.

«Ne, motiš se. Svojega moža nisem nikoli brez potrebe razvajala, pač pa sem ga vselej prav kmalu pozdravila. Kajti nekaj je zanesljivo: Čim bolj znaš bolnika obvarovati vseh nepotrebnih hišnih preprirov in razburjenja, tem prej bo zdrav! Zato moževa bolezen ne sme zbuditi v nas strahu, ampak samo novo ljubezen do njega. Z ljubeznijo ga je treba zdraviti in mu pomagati. Čim boljša bo nega, čim bolj iz srca bo prihajala, tem prej bo mož zdrav in tem manj boš v njegovi bolezni trpela. Vsaka nega, draga prijateljica, zahteva od nas nečesa, brez česar je trud zaman...»

«In to naj bi bilo?»

Da se povedati z nekaj besedami, ki so vse... Znati moramo premagati samega sebe.»

H. MEYERS:

BEG
PRED

LJUBEZNIJO

Dragi prijatelj! Zdaj so minili že trije dnevi, kar ste stopili z mojimi najljubšimi cveticami v roki skozi vrata hotela. Hitro ste šli proti moji sobi. Preden pa ste utegnili potrkati na moja vrata, je prišla postrežnica z nepričakovanim obvestilom:

«Gospa je odpotovala z jutrnim brzim vlakom...»

Pogosto sem mislila na tisti trenutek! V duhu sem si naslikala ta prizor in čutila z vami bolečino, ki je stisnila vaše srce. Ko me je vlak že nesel v širne daljave, so se moje misli še zmeraj mudile pri vas. V tistem trenutku, ko ste zvedeli, da ste me izgubili, so se tudi v moje oči prikradle solze.

Zakaj sem odpotovala tako hitro? Podzavestna slutnja me je silila k temu, ne razum.

Ko se je vlak premaknil, sem se jokaje vrgla na blazine, kakor bi se poslavljala od življenja. In v drdranje koles sem hrepenéče klicala vaše ime... Še zdaj se sami sebi čudim, da nisem takrat potegnila zasilne zavore.

Trije dnevi so potekali odtelej. Tri dni že tešim svoje srce. Danes sem že toliko mirnejša, da lahko mislim.

Poslušajte me, dragi prijatelj! Hočem, da bi moje ravnanje in tudi mene — razumeli! Ljubim vas z občutkom, o katerem sem mislila, da ga ne bom nikoli poznala. Ljubim vas iz dna srca.

To je vzrok, zakaj sem po strašni noči trpljenja iznenada pobrala kovčge in zbežala pred vami.

Zdaj pa bom pred vami odprla svojo dušo, da me boste čisto razumeli.

Ali se še spominjate? Bilo je lepo dopoldne. Dobro uro po svojem prihodu sem šla v hotelsko jedilnico, ki je bila čisto polna. Natak mi je pokazal prostor pri vaši mizi. Moja nenavadna obleka in moj nakit sta vam takoj izdala moj poklic, še bolj pa to, da sem prišla brez vsakega spremstva.

Priznam, da ste mi pustili že v prvem trenutku globok vtisk. Tako dobri ste bili, da sva kmalu sklenila znanje. V prijetnem razpoloženju sva zapustila skupaj obednico in šla na obrežje. Šele na cesti mi je prišlo na misel, da sem vas vprašala: «Kako se pa prav za prav pišete? Saj se mi niti predstavili niste!»

Nasmehnili ste se in odornili: «Réne de Limes».

V vaših očeh sem brala, da niste govorili resnice. Zakaj bi pa povedali resnico igralki, ki ste jo šele komaj spoznali?

Potem sva se smejala in šalila dalje, ves popoldan, ves večer in še naslednje dni. Neizčrpni ste bili. Toda s tem si niste osvojili mojega srca. Glejte, dragi prijatelj, to, kar me je pridobilo za vas, je bilo nekaj drugega. Srečna sem bila, ker niste hoteli takoj doseči vsega. O ljubezni ni padla med nama niti beseda, vendar se je ta ljubezen skrivaj čedalje globlje plazila v moje srce, v — najini srce.

Ali veste, kako sem se tega zavedala? In kdaj? Tisto popoldne, ko sva v čolnu veslala po morju. Ko ste se utrudili, ste potegnili vesli v čoln in pogovarjala sva se. Vaš glas pa je zoenel tako nenavadno in iznenada ste umolknil.

«Kaj hočete reči?» sem vas vprašala.

Dolgo ste molčali, potem pa ste prav tiho rekli:

«Da, nekaj sem hotel reči... Že nekaj dni bi vam rad nekaj priznal.»

«No? Povejte!»

«Draga Yvona, nalagal sem vas. Zdaj bi rad vse popravil.»

KAKŠNA JE IDEALNA ŽENA?

Velika ženska organizacija v New Yorku je razpisala med ameriški mladeniči anketo: «Kakšna je idealna žena?» Prejela je 300.000 odgovorov, med katerimi se mnogi glasijo docela američansko, drugi pa podajajo zanimiv vpogled v moške nazore. Vsak izmed nas ima svojo lastno predstavo o idealni ženi. Zanimivo je primerjati to predstavo z nazorom modernega Američana. Vzorna življenjska tovarišica je tam za veliko lužo večkrat čisto drugačna kakor naši ideali, večkrat pa se nazoni mož starega in novega sveta krijejo.

«Moj ideal bi bilo prav revno dekle, ki živi kje daleč na kmetih», meni inženir iz Detroita. «Pokazal bi ji življenje v mestu, potoval bi z njo v tujino in jo nosil na rokah. Samo lepe postave bi morala biti ter me imeti zelo rada.»

«Rad bi našel takšno ženo, kakršna je moja mati», izjavlja veletrgovec iz Filadelfije. «Morala bi imeti žensko dobroto in moško odločnost v sebi ter bi ne smela biti starejša ko dvajset let. Mlada dekleta bi morala malo pogle-

dati v življenje, preden se zvežejo z enim možem za vedno.»

«Moj ideal je žena z nepreračunljivim temperamentom», piše ironično steklarski mojster. «Lepo mora biti, če ima človek doma ženo, ki v nekaj mesecih razbije vsa okna in potolče vso posodo. Pri taki ženi mora biti človek zmerom pripravljen na senzacijo in nikoli ne najde pri njej miru. Ne bo tožil, da je zakonsko življenje enolično.»

«Žena, po kateri hrepenim», pravi tovarnar avtomobilov, «bi morala imeti glas kakor Grace Moor in podobo kakor Greta Garbo. Če bo pa imela poleg tega še dober navrhek dolarjev, se takoj z njo oženim — če me bo hotela...»

«Dekle, ki je moj ideal», piše zdravnik iz Columba v Ohio, «bi morala biti vesele nravi. Samo s smehom se dajo premagati težave zakonskega življenja.»

«Imeti moram pri sebi človeka, ki moj denar dobro upravlja», odgovarja na anketo monter iz Texasa, «in ki nima okoli petnajstega že prazne blagajne. In izpred vsega mora znati moja

žena dobro kuhati. Dekleta, ki išče 'kavalirja', ne morem rabiti.»

«Moja sreča bi bila blaga, dobra deklica, ki bi šla rada vsak dan z menoj na daljši izprehod», sanja drug mož o svojem idealu, «drugače ne morem delati, če nisem vsak dan vsaj dve uri na svežem zraku.»

«V mojo ženo bi se moral vsakdo na prvi pogled zaljubiti», meni veleindustriec iz Brazilije. «Morala bi zmešati glavo vsem mojim upnikom, zato bi se smela kdaj pa kdaj tudi sama kam odpeljati.»

«Najrajši bi imel ženo, ki je bila že večkrat omožena», priznava advokat iz New Yorka. «Taka žena pozna življenje in ima največ razumevanja za moške slabosti. Boljši je zakon po razumu kakor zakon iz ljubezni.»

«Hotel bi se oženiti z ženo, ki pozna moje napake in slabosti ter me ima vzlic temu rada», piše mlad pesnik.

«Žena mojih sanj», pravi mož iz Brownstreeta, «bi bila žena, ki ne pozna niti pudra niti rdečila za ustnice, ki je v pravem smislu besede žena. Brez pobarvanih las, brez lakiranih nohtov, in vendar — lepa.»

To je majhna izbira neštevilnih odgovorov. Tudi tam za morjem hrepeni večina mož po zvesti družici, preprosti in razumni in ljubeči.

«Kar z besedo na dan. Ne bodite vendar tako v zadregi kakor kakšen šolarček.»

«Nisem René de Limes.»

Najrajši bi se bila na glas zasmejala. Ko pa sem v vaših očeh zagledala lesk odkrite poštenosti, ko sem čutila, da prihaja iz vašega srca več, kakor sem pričakovala, sem bila vsa zmedena in nisem mogla izpregovoriti besede.

«Pierre Ducroix sem», ste nadaljevali. «Recite mi, Yvona, ali mi lahko oprostite?»

Kako mehak je bil takrat vaš glas! Tudi jaz vam nisem mogla takoj odgovoriti. Samo nemo sem gledala v vaše lepe oči, ker sem hotela še enkrat slišati:

«Yvona, kajne, da mi oprostite?»

Potem sem se nasmehnila in vam dala v odgovor obe roki.

«Norček!»

O svoji preteklosti vam nisem nikoli govorila in tudi vi ste bili tako obzirni, da me niste izpraševali po njej. Zelo preprosto in zelo pisano je življenje igralke. V šestnajstem letu sem bila, ko sem dobila prvi briljantni prstan v dar. Bila sem pametno bitje brez srca, kakor so vsa tista lepa, mlada dekleta, ki vedo, da bodo samo na ta način ubežala bedni usodi v starosti...

V trenutku, ko sem se zavedala, da vas ljubim, sem se prestrašila. Bala sem se, da bi ne napravila kake nepremišljenosti.

Drugi dan sem že lahko mirno premislila položaj, ki je nastal. Dobro sem vedela, da me ljubite. Zakaj mi niste tega sami priznali? Zakaj ste se ljubezni ognili? Izprova se mi je to čudno zdelo, toda kmalu sem prišla do prepričanja, da morate poznati življenje prav tako dobro kakor jaz. Tudi vi hrepenite po pisanem življenju, po romantičnem otoku čiste sreče. Ljubiti hočete, kakor ste ljubili pred dvajsetimi leti. Tudi vi ste dobro čutili, da bi ne bilo treba pri marsikateri priložnosti nobenega nasilja, da bi dosegli moje ustnice. Vem, da bi se vam ne bila upirala. Toda premagali ste se, ker ste se prav tako kakor jaz bali, da bi se utegnili lepo začeta ljubezen končati s kakšnim bednim nakitom, ki je navadno konec takšnega ljubimkanja.

Potem pa je naposled le priroda zmagala.

Ali se še spominjate? Ob šestih popoldne ste me prišli iskat. Še zmerom sem se oblačila, vendar pa sem pustila, da ste stopili v mojo sobo. Sedli ste na otomano, jaz pa sem stala pred ogledalom. Vaš pogled je padel na moja ramena... Naposled ste vstali in stopili k meni.

«No, Pierre?» sem izzivajoče rekla.

V tem trenutku je zagorelo v vaših očeh. Pritisnili ste me k sebi in tiho šepnili:

«Yvona...»

Ko sem vas pogledala, ste me iznenada osramočeni izpustili. Samo kakor dih so se vaše ustnice dotaknile mojih ramen. Vendar sem čutila ta pogled do globin srca.

«Pierre, to ni bilo lepo!» sem vam mirno rekla. Potem sva oba dolgo molčala.

Ta trenutek, sladki Pierre, je bil odločilen za konec najinega romana. Morala sem odpotovati, ker nisem bila več gospodarica nad samo seboj.

K sreči sem imela toliko moči, da sem zbežala. In zdaj vam šepetam iz daljave:

Pierre, ljubim te iz dna srca in neskončno sem ti hvaležna, da tega nisi opazil...

NOBEN MOŽ

NI ŽENI ZVEST

Noben mož ni ženi zvest! Čim bolj se hlina svetega in moralnega, tem bolj te vara! Vsi so enaki dedci nemarni! Večina jih skače čez planke javno, drugi na skrivaj, toda nezvestniki so brez izjeme vsi, to mi že lahko verjameš!

Vkljub tej radikalni konstataciji suhopete uradnikove zakonske polovice Filomene, ki se je tedaj mudila pri svoji sorojakinji na oddihu, je pa mlada gostilničarka Francka le nekoliko odkimavala s svojo kodrasto glavico, češ, vsi pa menda res niso taki grešniki, kakor jih slikaš ti, klepetulja brbljava!

Filomena pa videč, da znanka nekoliko dvomi o resničnosti njenih trditev, povzame še bolj strupeno:

«Vem, vem! Misliš, kakor sem nekdanj mislila jaz: če so vsi možje zakonolomci, moj ni! Da, da, se boš že premislila!»

«Kaj pa ti slabega veš o mojem možu?» se užaljeno namrdne gostilničarka. «Sicer pa — no, vse je mogoče. Morda se je kdaj izpozabil prav nad teboj», dostavi zafrkljivo.

Filomeni se pomrači nagubano čelo:

«Le ne norčuj se! Kaj bi z menoj — je lepših zadošti. Sicer pa ne trdim nič. Zastran tebe je lahko pošten, lahko pa tudi ne. Kaj veš! Nadzirati ga ne moreš. Dosti večerov ga nimaš doma! Kje hodi? A kaj mi mar!»

«Zdaj pa kar nehaj s takim trapastim gobezdanjem!» zrase gostilničarka, in njena že itak rdeča lica poškrbljajo še bolj. «Mojega Janka in tvojega moža ne meči v en koš! Tvoj je uradnik, pisar. Njegova pot je v pisarno in domov. Če ga zvečer ni doma, potem veš, da babe lovi, ker drugega dela nima. Pri nas je drugače. Moj mož je posestnik, podjetnik in gostilničar tu v živahnem predtrgu. Poleg tega je občinski svetnik, član hranilnice in odbornik raznih društev. Koliko mu te prizadeva dela, koliko potov! Vsega pač ne more opraviti podnevi. Seje, pogovori, sestanki, razni ukrepi, to se vrši vse ob večerih, ko možje utegnejo. Prav praviš, mojega moža dosti večerov ni doma. Ali njegova pota so poštena! Celo preveč se žrtvuje, mnogo preveč!»

Po teh besedah se mlada gospodinja zaobrne, da ji v loku zaplava modro krilo, in ne da bi počakala na odgovor, zgrabi nož in košaro ter odhiti na zelenjadni vrt.

Nekaj dni kasneje se je Filomena spet vrnila k svojemu «dedcu» v mesto. Francki pa je teklo življenje pri vseh njenih opravljenih mirno, vsakdanje, zadovoljno. Na klepetavo mestno znanko se ni več jezila. Čemu neki! Take so te vrste ženske. Premalo imajo dela! Nekaj pa morajo početi, jezičnice!

Toda peklenski izkušnjavec, ki tako zavistno opazuje blaginjo redkih srečnih zemljanov, ni miroval prej, dokler ni vrgel peščice strupa tudi v Franckino srce, dasi je bil zakon med njo in njenim Jankom vse dotlej res čisto po božji volji.

Neke vroče nedelje je bilo. V gostilni se je kar trlo pivcev in vsi domači so imeli opravila čez glavo. Francka je pripravljala v kuhinji, Janko in gostilniška služkinja Metka sta se vrtela po pivskih sobah, nekaj natakarcic je streglo na vrtu.

V veži je stalo nekoliko žensk. Tedaj stopi iz kleti Metka s polnim litrom, se malo ustavi in izpregovori z ženskami nekaj besed. V tem že prihiti mimo s praznim štefanom v roki gospodar Janko, in videč Metko v razgovoru, zakliče:

«Hitro, hitro! Ljudje čakajo! Salabolske klepetulje!»

Nato udari precej objestno Metko po polnih bokih, se glasno zasmee in odhiti v klet.

Francka se je prav tedaj ozrla skozi kuhinjsko lino v vežo. Moževo vedenje jo je zapeklo. Vendar pa ni bila ena tistih, ki vzkipi za vsako malenkost. Niti z besedico ni omenila Janku. Bila je za kaj takega tudi preponosna.

Ali čudno, da se je odslej vedno bolj pogosto spominjala na Filomeno. Kako je že trdila? «Vsi so enaki, vsi so nezvestniki...»

Sicer ni dvomila nad svojim zakonskim drugom, ne, toliko mu je že zaupala. Z drugimi on nima nič, to ve. Tudi z Metko ne, vsaj posebnega ne, ali — priložnost — ta, pravijo, lahko včasih zmeša najbolj pametnega. Zamislila se je nazaj...

«Da, prijazen je z Metko vedno bil, tisto že... A to je bilo pa tudi vse. Drugega nič, kje neki! Toda... aha — jej — sicer ne sme soditi, pred mesecem je bilo, da! Čez polnoč je šlo, ko se je vrnil domov. Čula je odpiranje vežnih vrat. In vendar ga potem še dolgo ni bilo v spalnico. Sicer ji je rekel, da je šel v klet pogledat, če je vse v redu. Njej se je tedaj zdelo to čisto verjetno, saj je vedela, da so hlapci čez dan spravljali polne sode v klet. Ali zdaj... Metkina spalnica je tik veže... kaj ko bi... ne, ne! O Bog!... Filomena! Ali je ni tedaj sodila pretrdo? Kdo ve, kdo ve...»

In ljubosumnost, ta strašna pošast srečnim in ljubečim ljudem, se je kakor ris vsesala vanjo in ji začela piti srčno kri... Ona pa je trpela, molčala in opazovala.

Zaslediti ni mogla ničesar. Dostikrat je obsojala samo sebe, in bili so trenutki, ko bi se bila tako rada vrgla ljubljenu možu okrog vratu, se izjokala na njegovih prsih, izpovedala vse in ga prosila odpuščanja. Ali — ni mogla, ni se upala, ni hotela...

Janko pa je bil kakor vedno. Vsled prevelike zaposlenosti včasih precej nervozen, s posli kdaj tudi nekoliko zadirčen, toda z njo, z ženo svojo, vedno dober in prijazen.

Ubožica, kako naj dožene...

In vendar je dognala!

Proti večeru je šlo. Janko je ukazal napreči, sam pa se je šel preobleč. Kakor vedno, preden je odšel, je tudi zdaj stopil k ženi:

«Francka v trg moram. Če kaj potrebuješ, povej, da kupim. Nocoj se bom najbrž precej zamudil. Imam kar dve seji. Hlapec me bo potegnil do trga, potem ga pa pošljem s konjem in vozom takoj domov. Jaz se vrnem z avtobusom ali kakorkoli že. Pa nikar ne čakaj name! Kar v posteljo pojdi in odpočij se! Brez skrbi zaspil!»

«Pa večerja, Janko?»

«Ni treba, Francka. Bom že v trgu kaj dobil.»

Pred hišo je zarezgetal iskri konjiček, mladi gospodar je skočil v voz in hlapec je zamahnil z bičem.

Francka se je v tem trenutku začutila strašno nesrečno in osamljeno. Ta njen ljubi Janko — šel je in se vrne bogve kdaj... Kaj mu mar, če ona samuje in trpi... Pri tem pa še danes ne ve, kako je z njim... O, ta mučna negotovost!

V teh grenkih razmišljanjih jo prekine pravkar prišla sestra Katra. O, ta je pa drugačen tič! Omožena je na neki kmetiji, četrť ure od Francke. Res ne poseduje toliko imetja kakor sestra, toda sile ji ni. Je krepka, pridna, zdrava ženska. Pri tem pa prefrišana in, če treba, iznajdljiva — nič kako!

Glede zakonskih zadev je bila Francka od nekdaj zelo zaprta proti drugim ljudem. Ali v tej hipni razdvojenosti je kar naenkrat začutila potrebo, da bi po-tožila komu vse svoje skrito gorje. Sestra ji je prišla ravno prav.

Kakor pri spovedi, tako odkrito ji je izdala črva, ki gloye v njenem prej vedno tako mirnem srcu.

Katra, ki se je med sestrinim pripovedovanjem krepko podprla s salamo in belim kruhom, si obriše usta:

«Res je, Francka, dedci so zmožni vsega. Ampak kar lopniti po njem — Bog obvaruj! Je ali pa ni. Gotovega ne veš še nič. Prepričaj se prej!»

«Prepričaj — ha, kaj takega lahko reče vsakdo. Ali kako naj se prepričam, Katra, to mi povej!»

Katra se zamisli... Nato se krepko počí po širokem čelu:

«Jo že imam!»

Sestri sta se stisnili tesno druga k drugi. Sledil je dolg, skrivnosten šepet...

Načrti je bil narejen.

Ko se je potem Katra vračala domov, je zaklicala dekli Metki:

«Čuj, Metka, nekaj bi te prosila! Pri nas imamo jutri na Hudi rebri košnjo. Daleč je to. Moj mož in hlapec sta odšla tja že nocoj in bosta prenočila v lopi. Mene je pa kar malo strah, ko nisem vajena prenočevati sama. Ali bi šla za nocoj k nam? Spala boš na moževi postelji.»

«Zakaj pa ne!» pravi Metka in se ozre v Francko. «Seveda, če dovoli gospodinja.»

«Kar pojdi!» pokima Francka in šaljivo dostavi: «No, takih dveh babnic se pa mora zbiti največji strah!»

Med glasnim smehom so si voščile lahko noč.

Tisti večer tudi Francka ni spala v svoji postelji. Skrivoma, kakor tat, se je splazila v Metkino spalnico ter se zakopala pod odeje. Spala seveda ni. Srce ji je burno tolklo...

Trenutki so se ji zdeli kakor večnost. Oh, da bi bilo že konec te muke, da bi se vsaj skoro že povrnil Janko. Toda — če pojde kar v svojo spalnico — kaj naj mu potem reče, kje je bila...? Eh, bo že našla izgovor. Nič ne bo vedel. Če pa ima on res kaj z Metko, jo bo nocoj poiskal, in potem ga ima! Gorje mu!

Aha — zdaj — psť!

Vežna vrata zaškripljejo... Nekdo prihaja... Stopinje so počasne, negotove... To je Janko, kdo pa drug.

Francki zaklopoče srce še hitreje... O, Filomena, zdaj bomo videli, če imaš prav, če...

«Rrrsk!» zaškrtne zdajci tam pri kljuki. Vrata Metkine spalnice zaječe, nato se nalahno, pridržema odpirajo...

Francki zastane kri po žilah.

Prihaja... on, Janko! Ne vidi ga v temi, a ve, oj, še predobro vel...

Torej — res! O Filomena!

S trepetajočo roko seže po pripravljenih vžigalicah, hoteč prižgati luč, ali v tem trenutku se o pravem času zave svojega položaja in na mah postane čudovito prisebna:

«Ne, zdaj še ne! Lahko bi rekel, da se je zmotil ali da je prišel Metki kaj naročit. Naj le pride bliže, naj mi kaj reče, naj se izda, potem prižgem...»

«Metka», prihaja pritajeno tam od vrat, «Metka, ali že spančkaš?»

Francka ne utegne odgovoriti, kajti že jo zgrabi dvoje rok, nato pa — cmok, cmok, na oči, na čelo, na usta...

Z največjim naporom se podjetnega vasovalca toliko osvobodi, da potegne že pripravljeno vžgalico ob škatlico — «resk!»

Lučka zaplapola in — Bog in vsi svetniki!

Vsa trda in preplašena zre Francka v obraz nič manj preplašenemu — sosedovemu hlapcu!

Vedeževalka

Zora Legatova je opravila obiske in nakupe in se je zdaj hotela vrniti domov. Na vogalu je počakala cestno železnico, vstopila in sedla za vrati na prazen prostor. Ko je prišel sprevodnik do nje, je z grozo opazila, da je izgubila ročno torbico.

Če je izguba torbice in vseh malenkosti v njej že sama po sebi velika nesreča, je bilo zdaj še huje, ker je v torbici imela prav danes tistih težko prisluzenih tisoč dinarjev.

Ponoči, ko je ležala v postelji in pre-mišljala, kako bi spet dobila svojo torbico, jo je obšla rešilna misel, ki se ji

je sicer zdela kakor šala, vendar je videla v nji poslednjo možnost. Spomnila se je namreč vedeževalke, o kateri ji je vedela Tinka Jerinova pripovedovati toliko čudovitih reči. «Ta vedeževalka mora biti najbrže preprosta ženica, ki ima čudovit dar opazovanja in zna uganiti reči, o katerih prav za prav ničesar ne ve.»

Drugo jutro je šla k nji. Morala je preko temnega dvorišča in nesnažnih stopnic. Ko je pozvonila, je zalajal pes. Odprla ji je bleda, suha stara ženska. Nekaj sekund je opazovala obiskovalko in nato rekla:

«Torej ste le prišli. Pričakovala sem vas. Prišli ste zaradi torbice, kajne?»

Soba je bila zelo zanemarjena, toda Zora je bila preveč presenečena, vse se ji je zdelo skrivnostno, nenavadno. Vsa v zadregi je sedla in čakala, kaj ji bo ženska še povedala.

Ta je mirno sedla nasproti nje, in ko jo je nekaj časa opazovala s svojimi zabrekli očmi, je rekla:

«Tisoč dinarjev je dandanes lep denar! Prosim, pokažite mi roko.»

Zora ji je pomolela dlan.

Vedeževalka je vzdihnila, napravila bolesten obraz in nadaljevala s suhim glasom:

«Povedala vam bom, kje je vaša torbica. Dali mi boste deset odstotkov najdnine.»

Zora je prikimala.

«Odpeljite se s cestno železnico na avstrijski konzulat. Nasproti vam bo prišel gospod temnih las, srednjih let. Nič mu ne pravite o meni, sploh govorite čim manj, vprašajte samo po torbici, in takoj jo boste dobili. Zlasti pa pazite, da ne boste izpraševali, kako je prišla torbica tja. Drugače boste pretrgali čarobni krog in v teku štirindvajsetih ur boste torbico ponovno izgubili in je ne boste nikdar več našli. Ko dobite torbico, se vrnite k meni in mi izročite obljubljenih deset odstotkov. S tem je izpolnjeno vse, kar je potrebno, da bo torbica spet v vaših rokah. Ali ste me razumeli?»

Zora je vsa prevzeta prikimala. Bala se je, da ji bo postalo slabo, ženska je bila videti tako bedna in zanemarljiva. Hitela je iz stanovanja, skočila v cestno železnico in se odpeljala na avstrijski konzulat. Ko se je legitimirala, je dobila

od tajnika torbico. Ta je imel temne lase in je bil star okrog trideset let. Ne da bi kaj vpraševala, se je odpeljala nazaj k vedeževalki, ji dala sto dinarjev in odšla domov, ne da bi izkušala dobiti kakršna koli pojasnila. Izraz vedeževalkega obraza je bil skrivnosten. Zora je bila preveč razburjena in je koprnela iz zadušljivega stanovanja, zato se ni dolgo zahvaljevala.

Drugi dan se pa ni več bala za torbico. Vse se ji je zdelo zelo smešno. Saj je bila veselo, dovtipno šest in dvajset let staro dekle. Gotovo je bilo vse skupaj samo sleparija. Vedeti je hotela, kaj je bilo na stvari. Ko je sedela popoldne v pisarni, je segla po telefonski slušalki in se dala zvezati z avstrijskim konzulatom. Ko se je oglašil tajnik na drugi strani, ga je vprašala, kako je prav za prav dobil torbico.

Prijazni tajnik ji je rad dal pojasnilo.

Včeraj je bila gospodična preveč molčeča in razburjena, da bi ji bil mogel vse razložiti. Bila je najbolj preprosta stvar na svetu. Včeraj popoldne okoli petih se je s prijateljem izprehajal, pred njima je vozila cestna železnica, na vogalu je stopila v voz gospodična, ki ji je padla torbica iz rok. Medtem je voz že potegnil. Skočil je tja, pobral torbico in mahal sprevedniku, naj ustavi, a ta ga ni opazil. S prijateljem sta pregledala torbico, če bi mogla v njej najti kaj, kar bi izdalo lastnico, našla pa nista nobene legitimacije, samo naslov vedeževalke. Tisti sta takoj sporočila, da bosta torbico shranila na avstrijskem konzulatu, in res je kmalu prišla gospodična sama ponjo.

Zora se je zahvalila, odložila slušalko in se začela smejati kakor še nikoli v svojem življenju. Ali je potemtakem čudno, da ne veruje več v «višje sile»?

Govoril sem s svojim spečim sinom

W. Livingston Larned:

Ta črtica je vzbudila v Ameriki nenavadno senzacijo. Na tisoče časopisov in revij je prosilo dovoljenja, da bi jo smeli ponatisniti. Prenašal jo je radio in je prevedena že tudi na razne jezike. Iz nje izhaja nauk, kako ne smejo starši ravnati z otroki.

Ivan Vuk.

Poslušaj me, sinko moj! Zdaj, ko spiš, ti hočem govoriti. Tvoja drobna ročica je podložena pod glavo. Tvoji svetli lasi se držijo znojnega čela. Sinko, poslušaj me!

Glej, sam in tiho sem se prikradel v tvojo sobo. Nekaj minut poprej sem sedel v svoji sobi s časopisom v rokah. Pa me je izpreletelo nekaj težkega, kakor kes.

Kot krivec prihajam k tebi, k tvoji postelji. To, kar mi roji po glavi in me tišči v prsih, je zavest, da sem bil proti tebi oduren. Oštel sem te, ko si se napravljal v šolo, ker si se le površno umil. Zmerjal sem te, ker si nisi očistil čevljev. Jezno sem zakričal, ker ti je padlo nekaj igrack na tla.

Pri zajtrku sem že zopet nekaj zasledil na tebi. Polil si si krožnik. Tudi žemljo si prehitro snedel. S komolcem si si podprl glavo, ko si sedel za mizo. In ko si se šel igrati in si me videl, da grem na kolodvor, si mi mahal z ročicami in vzklikal: «Na svidenje, očka!» Jaz pa sem naježil obrvi in se zadril: «Ravno se drži! Ramena nazaj!»

Pozno popoldan se je začelo iznova. Ko sem se vrnil, sem te zasačil, da si klečal v prahu, in zapazil, da so v nogavicah luknje. Ozmerjal sem te in te osramotil pred tvojimi tovariši. Ukazal sem ti, da stopaj pred mano domov, da so to vsi videli. Nogavice so drage, in če bi jih sam kupoval, bi bolj pazil nanje.

Ali se še spominjaš, sinko moj, da si, ko sem čital časopis, nekako bojazljivo vstopil? V tvojih očeh je bilo nekaj navdušenega. Ko sem te tako izpod časopisa pogledal, nevoljen, ker si me motil, si se zdrznil in obstal v zadregi pri vratih.

«Kaj bi rad?» sem zagodrnjal.

Nič nisi rekel. Ampak skočil si k meni, se me oklenil z drobnimi ročicami in me poljubil. In te tvoje drobne ročice so se me oklenile z ljubeznijo, ki je prirojena v človeškem srcu.

Potem si zbežal.

In to, sinko moj, je storilo, da mi je časopis zdrknil iz rok. V prsih pa se mi je pojavilo nekaj strašno stiskajočega. Kaj vse je naredila navada iz mene in z menoj? Navada, da samo zasledujem napake, da jih grajam, da jih odkrivam, in to vse zato, ker si moj sin. Ne morda zato, ker te ne ljubim. Ne, ljubim te zelo in zelo rad te imam. Ali preveč sem zahteval od tebe, od mladega dečka, od otroka, od mladosti. Meril sem te z merilom svojih lastnih let.

Toliko plemenitega, lepega in pristnega je v tvojem značaju, samo da do danes nisem hotel tega videti. Le napake sem videl in iskal. S tem, da si skočil k meni in mi s poljubom voščil lahko noč, si to pokazal. Dragi sinko, osramočen sem prišel k tvoji postelji.

Skromen je moj kes. Ali resničen. Vem, da bi ti vsega tega ne mogel razumeti, če bi se ti izpovedal, ko bi sedel pri mizi. Ali jutri, sinko moj, bom resničen očka. Igral se bom s teboj, norel s teboj, če boš žalosten, bom žalosten s teboj, če se boš smejal, se bom smejal s teboj. V jezik se bom vgriznil, če bi se pojavila kakšna nestrpna beseda v ustih. Vedno se bom zavedal, da si mladeč, majhen dečko, mladost.

Da, gledal sem te, kakor da si odrasel mož. In vendar, če te zdaj tako gledam, spečega, skrčnega in majhnega, vidim, da nisem imel v redu svojih oči in da se nisem zavedal, da si še otrok.

Preveč sem zahteval, preveč. Oprosti!»

Spet se je začela šola

Kako hitro so potekli poletni meseci, dnevi brezskrbnosti in počitka! Zdaj, pod začetek jeseni, je spet legla mračna mora na tisoče mladih src, ki imajo tako rada brezskrbno življenje. Šola, šola! Spet bo treba zgodaj vstajati, oprtati torbico in iti v šolo.

Prav za prav se mi smilijo ti otroci. Sama se še spominjam, kako je bilo tiste dni, ko se je začelo poletje nagibati v jesen. Kako smo takrat s strahom šteli dni, ki nas še ločijo od začetka novega šolskega leta! Kako smo takrat plašno stopili prvič po mesecih čez velike, široke stopnice, poiskali v strahu nov razred, ki nam je bil določen za vse bodoče leto. Kako smo čakali, da bi zvedeli, katere nove učitelje bomo imeli. Dolge so bile vselej prve ure v šoli, vleklo so se kakor kača. Vsakdo je prinesel s seboj lepe spomine, med urami jih je budil in sploh ni pazil, kaj se godi okoli njega.

Skozi okno se je videlo veliko drevo. Sama ne vem več, ali je bil kostanj ali kaj. Tisto drevo... simbol prostosti nam je bilo, simbol nečesa lepega, kar bomo zdaj morali pozabiti, simbol nečesa, na kar sploh ne bomo smeli dolgo misliti, vso zimo, vso pomlad, do novega poletja.

Čudno je, da čuti otrok tako močno razliko med prostostjo in šolo! Ko vendar vse kar naenkrat pozabi, ko odide poslednjič iz šole v življenje.

*

Dvajset, pet in dvajset let je že tega. Še zmerom se spominjam majhnega dečka, ki je z rokami v žepu hitel skozi megleno jutro. Kakor prabec je bil.

Tako pri srcu mi je ta deček. Vem, mislil si je, da je največji siromak na svetu, da ni nikogar, ki bi moral tako trpeti, kakor on.

Prvo listje je takrat odpadalo z drevja. Mesec dni je že bilo, kar se je začela šola, in tako se je je že malo napadil. Vživel se je v neizbežnost, skoraj bi rekla, da je otopel. Lahko bi rekla, da je bil lahkomiseln. Kjer je mogel, je napravil kakšno neumnost.

Pa ni bil hudoben ta deček. Samo vselej mu je stisnilo srce, kadar je stopil po tistih dolgih, velikih stopnicah.

Kaj vse ga je zanimalo! Kaj je delal njegov prijatelj in kje je bil. Kam je ušel drugi. Kako je tretji prepisoval naloge, da ga ni učitelj zalotil. Majhen svet kompleksov, ki se zde dandanes majhni, neznaatni, komaj misli vredni, takrat pa so bili vsebina vsega, okoli česar se je sukalo dečkovo življenje.

Saj poznate tudi vi takšnega dečka...

*

Kadar vidim zjutraj otroke, ki hite v šolo, pa naj bodo veseli ali v skrbeh, mirni ali razposajeni, vselej se ga spominjam. Kako je takrat med potjo žvečil latinske besede iz knjige, kako je delal bilanco svojega znanja, kako je premišljeval, na kakšen način se izmaže brez dvojke. Čeprav je že dvajset, pet in dvajset let od tega. Dvajset, pet in dvajset let!

Odgovori na našo anketo

Spoštovana gospa urednica!

Moj sin je letos končal drugi razred gimnazije, in odkrito Vam priznam, da sva z možem vse počitnice premišljevala, ali bi dala fanta še naprej v gimnazijo ali ne. Oba sva namreč prepričana, da je otrok v šoli preveč obremenjen. Če se hoče res vsega naučiti in vse naloge spisati, ki mu jih profesorji dajo, potem mu ne ostaja časa za igro, razvedrilo in izprehod. Fant je pa itak že bolehen. Vsak dan je predsedel v šoli po pet do šest ur in zvečer je prihajal zbit in bled domov. Komaj je vstal od malice, že je spet tičal v knjigah. Moj mož, ki je sam tudi hodil v gimnazijo, trdi, da imajo dijaki dandanes dosti več učne snovi kakor v predvojnem času. Pravi pa tudi, da je učna snov slabo razvrščena. Vsekakor se premalo ponavlja, tako da je domisljivo, ali si morejo dijaki na ta način pridobiti trajnega znanja. Vsi vemo, da človek itak hitro pozabi, kar se je v šoli naučil. A dosti lažje pozablja dijaki, če se niso utegnili snovi temeljito naučiti in če jim šola ni nudila dovolj prilike, da bi vestno ponavljali predelano snov. Razen tega so mi pravile tudi druge matere, ki imajo starejše sinove, da so se njih sinovi učili po drugačnem učnem načrtu. Iz tega sklepam, da se pri nas učni načrti stalno izpreminjajo, kar ne more dobro vplivati na končni uspeh gimnazijskega študija.

Po mojih mislih bi moralo prosvetno ministrstvo izdelati dobro premišljen učni načrt, ki bi moral ostati vsaj deset let v veljavi. Tako bi bilo profesorjem kakor tudi dijakom olajšano delo.

Prav vesela sem bila, ko sem videla, da ste našli to vprašanje. Radovedna sem tudi, kaj bodo povedale druge naročnice. Lepo Vas pozdravlja

Minka Verovšek (Ljubljana).

Spoštovana gospa urednica!

Z mirno vestjo odgovorim na to vprašanje s pritrdilom. Otroci so vsekakor preveč obremenjeni, razen tega pa zahteva moderna doba, da se ukvarjajo tudi s sportom, ker drugače niso kos svojim tovarišem. Vse to jim pa jemlje toliko časa, da se komaj zavedajo svoje najlepše dobe.

To je moje skromno mnenje, prav radovedna sem pa, kakšno stališče bo zavzel Vaš list k temu vprašanju.

Sprejmite iskrene pozdrave od svoje
O. P. v Šoštanju.

Ali je mladina preveč obremenjena?

Mislim, da na to vprašanje lahko poziciono odgovorim, ne da bi s tem hotela žaliti profesorje. Saj morajo profesorji tako poučevati, kakor jim to velja višja instanca. Gotovo je, da so otroci preobremenjeni s stranskimi predmeti, razen tega se pa morajo udeleževati še šolskih iger, izletov, raznega društvenega dela (Jadranska straža, Rdeči križ

itd.), in če se hoče učenec udeležiti vsega tega, mu res ne more ostati dovolj časa za oddih. Mlad organizem pa potrebuje oddih prav tako kakor dobre hrane in svežega zraka. Mislim, da bi se dal tudi brez škode skrajšati dnevni šolski penzum. Ali je res tako važno, da se mora nepomemben predmet počepati po trikrat na teden? Mislim, da bi se pri marsikaterem predmetu lahko mirno črtali dve uri, in končni rezultat bi bil gotovo presenetljivo.

M. K., mati treh šoloobveznih otrok.

Draga gospa urednica!

Ne upam si lastiti sodbe o tem, ali je dandanašnja mladina v šoli preveč obremenjena ali ne. Vendar pa mislim povedati nekaj drugega, kar tudi spada k stvari. Zadnji čas se mnogo piše o tem, da misli država izdati zakon o stalnosti sodnikov. Ali bi ne bilo prav, da bi se starši zbrali in zahtevali, naj država uvede tudi zakon o stalnosti profesorjev in učiteljev? Ali more na učence dobro vplivati, če se ob vsaki izpremembi režima premeščajo učitelji? Komaj se je otrok napadil novega učitelja — razumljivo je, da ima vsak pedagog svoj način predavanja, svoj način občejanja z otroki, svoj način avtoritete — že ga premestijo, in otrok potrebuje spet tedne in tedne, da se prilagodi novemu vzgojitelju. S tem je otroku pouk zagrenjen — vzgojiteljem pa delo gotovo otežkočeno. Kaj mislite o tem, gospa urednica?

I. Z. v Ljubljani.

Cenjena gospa urednica!

Ko bi ankete kaj pomagale, bi Vam morale biti vse matere hvaležne, da ste sprožili to vprašanje. Kajti resnica je, in iz svojega opazovanja lahko potrdim, da je dandanašnja mladina preobremenjena z učno snovjo. In še kako preobremenjena!

Ko gledam svoja dva sinova, kako jima dan za dnem mineva v šoli in med knjigami, se moram nešteto krat vprašati, ali je to sploh še mladost. Kaj ima dandanašnji dijak od svojih mladih let, če je vreden in si prizadeva, da bi ustregel zahtevam šole? Moj mož je svoje dni tudi pridno študiral, maturo je napravil z odliko, na univerzi je bil eden najboljših dijakov — in vendar mi ne toliko povedati o lepem, brezskrbnem življenju v svojih dijaških letih. Kako je to mogoče? Za življenje se starejša generacija v svojih šolah gotovo ni manj naučila.

Vsi odrasli vemo, da je šolsko znanje zelo problematične vrednosti. Pridobivaš si ga prehitro pod pritiskom neprestane strahu pred slabimi izpričevanji, mnogokrat brez globljega zanimanja, ki ga šola časih zbudi ne zna, časih pa zbudi ne more. Posledica je, da ga v življenju prav tako hitro pozabi. Tistega, kar ostane, ni toliko, da bi bilo vredno žrtve najlepših mladostnih dni. Pogosto si belim glavo in ugibam, čemu to — in srce mi postane kakor kamen težko. Koliko denarja, koliko skrbi stane šolanje otrok! Ali je edini smisel vsega tega res le v tem, da naredi šola iz naših živih, zdravih, kipečih ljubljencev mlade starce? Ali dandanašnja druž-

ba nima potrebe po čilih, veselih in samozavestnih ljudeh? Ali se jih morda boji? Res je, da bi iz takšne močne, nezlomljene mladine ne bilo tako lahko delati ubogljivih kolesc v družabnem stroju, kakor iz ubogih duševnih ranjenec, ki jih leto za letom bruh v življenje brezsrčni šolski mlin. Toda vprašam: kaj je nam materam do družabnega stroja? Nam ni do tega, da postanejo naši otroci ubogljiva kolesca. Do tega nam je, da zrasto zdravi, naračni, zmogni občutiti življenje in se veseliti življenja. Zato bomo sopražnice vsaki družbi, dokler bo terjala v žgalni dar mladost in srečo naših otrok!

Zenska sem in ne vem povedati, kaj bi bilo treba storiti. A nekaj mora priti, da se to izpremeni. Tisti, ki so poklicani, naj odpro oči in naj izpregledajo. Tudi oni imajo otroke, tudi njih žene so matere. In matere ne rodimo svojih otrok ne za trhlo družbo, ne za suhe učne načrte, ampak živemu življenju in živi bodočnosti! Ali ne mislite tudi Vi tako? Ana M. iz Maribora.

Cenjena gospa urednica!

Ali je naša šolska mladina preveč obremenjena? Marsikdo, posebno tisti, ki bi rad imel svoje otroke na višku, ne da bi pri tem pomislil, ali zmorejo aporni študij ali ne, bo rekel, da jih preveč, mnogo preveč mučijo.

Po mojih mislih pa to ni res. Le nekaj je otrokom potrebno — da si pravilno razdelijo čas.

V šoli je vse praktično urejeno. Po dolgi uri zgodovine, zemljepisja ali težke matematike pride ura telovadbe ali ročnega dela, kjer se otrok lahko odahne in se možgani razbremenijo. Tudi doma je potrebno, da ima otrok svoj čas pravilno razdeljen. Otrokom, ki obiskujejo osnovno šolo, bi morala mati napraviti urnik za doma. Srednješolska mladina si pa že itak zna sama urediti svoj čas.

Važno je tudi, da otrok v šoli pazi, zakaj potem se mu doma ni treba toliko učiti, ampak je učenje le bolj ponavljanje. In če se otrok doma natanko drži tega urnika, se ne bo mogel pritoževati, da mu primanjkuje časa za šport ali glasbo. Če je čas pravilno razdeljen, bo otroku poleg vsega tega ostala še kakšna urica za lepo knjigo, in niti gledaliških predstav mu ne bo treba zanamajati.

Tudi jaz sem od jutra do večera vprežena, sicer ne več v šoli, ampak v službi. Pa si znam vendarle še pridobiti časa za ročno delo, za branje dobrih knjig in dnevnikov, gojim godbo, privoščim si kopanje, izprehod ali daljši zlet, zahajam v gledališče, čeprav se moram potruditi drugam, a pri vsem tem se ne morem pritožiti, da bi imela premalo počitka.

Človek si mora samo pravilno razdeliti čas, potem opravi lahko vse delo brez posebnih težav in tudi še marsikaj, kar ni neogibno potrebno.

Morda bodo ostale naročnice sodile po svoje in bolje, toda jaz sem povedala, kako mislim.

Ivanka Karba, trg. sotrudnica.

Bevsko — Trbovlje I.

Foto »Ronay«

Nj. V. kralj Peter II. bo 6. t. m.
dopolnil trinajsto leto.

Vse, kar hočete

Vam pove knjiga, ki jo je spisala Ružena Černa, ustanoviteljica in častna predsednica Osrednjega društva češkoslovaških gospodinj. To knjigo, ki smo jo izdali pod naslovom: «1400 nasvetov za dom in gospodinjstvo», dobi prihodnji mesec vsaka naša naročnica, ki še ta mesec nakaže 37 dinarjev. To je knjiga, ki je ne more pogrešati ne gospodinja, ne kuharica, ne mati in ne dekle, ne dama in ne delavka. Ta knjiga vsaki ženi pravilno svetuje.

Poleg knjige «1400 nasvetov» dobite za 37 dinarjev še štiri druge knjige, in sicer:

«Naš dom, kako si ga zgradimo». To knjigo, ki smo jo ta mesec priložili tistim, ki so že plačale teh 37 dinarjev, je spisal znani inženir arhitekt Rado Kregar, profesor Tehnične srednje šole v Ljubljani. Marsikatera poreče, da te knjige ne potrebuje. Toda človek nikdar ne ve naprej, kdaj se mu uresničijo želje. Vsaka rodbina pa si gotovo želi imeti lasten dom. Naša knjiga Vam nazorno pokaže, kako si lahko za majhen denar postavite skromno hišico. Če si pa že hišice ne morete postaviti, pa si lahko napravite ob vodi, ob robu gozda ali ob cvetočem travniku lesono uto, kjer lahko prebijete

nekaj dni veselih počitnic. Vsaj nekaj boste imeli, da boste lahko s ponosom rekli: «To je moj dom.» Potem je pa že vseeno, ali ste si ta domek sami ustvarili ali pa Vam ga je zgradil podjetnik.

Tretja knjiga bo: «Domača lekarna in zdravilna zelišča». Dandanes so ljudje spet spoznali, da si lahko ohranijo zdravje oziroma da si različne bolezni lahko pozdravijo z zdravilnimi zelišči. Saj je dognano, da je naravno zdravljenje z zelišči najuspešnejše. Ta knjiga Vam natančno obrazloži, katera zelišča so za to ali ono bolezen in kako jih je treba uporabljati, pa bo potemtakem neizmerne koristi za vsakogar, zlasti za rodbine, ki težko plačajo draga zdravila. Vaše zdravje in zdravje

Vaših dragih pa je brez dvoma več vredno kakor malenkostna cena za to knjigo.

Četrta knjiga «Za pridne roke, za moža in še kaj» Vam bo spet postregla z različnimi vzorci za pletene in kvačkane puloverje za moža, za otroke, za Vas in za različne druge praktične potrebsčine. To knjigo smo izdali na splošno željo naročnic. Zato nam knjige ni treba še posebej priporočati, ker se itak sama najboljše priporoča. Eno samo delo, ki ga napravite po tej knjigi, Vam povrne izdatek za vseh teh pet knjig in še za naročnino za «Ženo in dom».

Peta knjiga pa bo že povsod priljubljeni «Koledar za leto 1937». Ta Vam bo kakor vsi dosednji pomagal varčevati in

Vam bo dal spet novih migljajev in pobud za gospodinjstvo in kuhinjo. Razen praktičnega gospodinjstvenega knjigovodstva za vpisovanje dohodkov in izdatkov, da boste vsak dan lahko ugotovili, kaj ste kupili in koliko ste porabili, bo imel koledar tudi veliko zabavnega, kratkočasnega in poučnega berila.

Naj torej ponovimo. Letos dobite te knjige:

1. «Naš dom, kako si ga zgradimo» (knjigotrška cena Din 30.—).
2. «1400 nasvetov za dom in gospodinjstvo» (cena Din 30.—).
3. «Domača lekarna in zdravilna zelišča» (cena Din 30.—).
4. «Za pridne roke, za moža in še kaj» (cena Din 30.—).

5. «Koledar za leto 1937.» s knjigovodstvom (cena Din 20.—).

Skupna cena za teh pet knjig je Din 140.—.

VI PA DOBITE VSEH PET KNJIG, ČE JIH ŠE DANES PLAČATE, ZA LASTNO CENO, TO JE ZA 37 DINARJEV.

Če si hočete torej prihraniti več ko sto dinarjev, potem s plačilom nikar ne odlašajte. Te knjige so gotovo tudi Vam potrebne in koristne. Za to ceno (37 dinarjev za vseh pet knjig) pa bomo tiskali samo toliko knjig, kolikor jih bo do 20. septembra plačanih.

Nikar torej ne odlašajte! Položnica je priložena.

ZALOŽBA «ŽENA IN DOM».

KAJ JE NOVEGA?

Ob sklepu prvega letošnjega semestra na naši univerzi je izkazala statistika 1783 slušateljev. In sicer: 454 filozofov, 162 medicincev, 625 juristov, 350 tehnikov in 165 teologov. Ženskih slušateljev je imela naša univerza v tem semestru: 221 filozofk, 59 juristk, 44 medicink in 16 tehničark. Statistika je torej pokazala, da pride na približno 4 akademike 1 akademičarka. Lep napredek slovenske ženske mladine!

*

Na nekem koralnem otoku v Havajskem otočju se je naselilo 200 žensk. Otok so kupile z lastnimi sredstvi in ustanovile «Republiko srečnih žensk». Naseljenke so same Američanke! Moškim je dostop na otok prepovedan. Ali bo postal otok res naselbina «srečnih žensk», bo pokazal čas. Za zdaj močno dvomimo o tem, zakaj če ženska ne more izvrševati svojega naravnega poklica, je malo verjetno, da ji more nuditi še tako lepa narava zadostnega nadomestila.

Takole je na kmetih ob žetvi

Majhen spomin na poletne dni.

Prelepa so naša polja. Kakor zlato morje so, kadar vzdrihte v rahlem vetru. Težki klasi upogibajo glave. Tako polni, težki so, da se komaj dvignejo. In vmes med njimi sinja plavica kakor senca neba, in mak kakor velike kaplje krvi. V večeru, ko lega mrak, zaojajo črički svoje uspavanke, in nam se zdi, da doživljamo prelepo pravljico, ki se je začela, da se ne bo nikoli, nikoli končala.

Koliko potu, koliko žuljev je v tem polju. Koliko skrbi, koliko tesnobe. Če se pripode iz daljave sivi oblaki, če se grozeče razpredejo po vsem nebu, zaboli kmeta pri srcu. Da ne bi bilo toče, da ne bi bilo niti prehudega dežja, ko bi žito poglelo. In ko se iz oblakov usuje droben dežek, ki samo osveži zemljo, se kmet oddahne. Ni ga varalo upanje. Samo še nekaj dni, pa pride čas, ko bodo zapeli srpi svojo pesem, ko bodo pridne ženjice pokosile to zlato morje.

Daj nam danes naš vsakdanji kruh... Koliko globoke filozofije je v teh preprostih besedah...

In pride dan, ko se že na vse zgodaj začne kaditi iz dimnikov. Mrak je še. Drobne meglice se love nizko pri tleh, med drevjem. Pomešajo se z dimom, ki se vrtinči nad strehami. Potem se zaslišijo prvi glasovi. Gospodar je vstal in že pripravlja vse, kar bo treba za žetev. Žena kuha zajtrk, on pa ji naroča, kaj bo morala skuhati za ženjice in ženjice, da ne bodo čez hišo zabavljali. Počasi začno prihajati ženske, še vse zaspane, v belih rutah, s srpi pod roko. V izbi za mizo se zbirajo; čedalje več jih je. Potem prinese gospodinja veliko skledo zabeljenih žgancev in hladnega mleka. Kako se tak zajtrk prileže! Kako gre v slast! Kar iznenada je skleda prazna, zunaj pa že čaka voz, da odpelje vse pomagalice na njivo.

Nekoliko rosno je še žito, in takrat se najmanj upira srpu. Počasi pa se njiva v solncu ugreje, kar zažari, da je vroče kakor v peklju. Toda pridne roke s srpi se za to ne zmenijo. Zamah za zamahom, in vrsta za vrsto pada. Snopi se nabirajo. Dekla in gospodar jih mečeta na voz in spravljata domov. Preden se vrnete, jih je že spet za poln voz, in tako se niti dobro oddahniti ne moreta. Opoldne se vrnete z gospodinjo in s kosilom. Takrat nastane živžav! Roke izpuste srpe in vsi delavci se zgnetejo za mizo pod košato jablano. In kakor so bili prej pridni pri delu, tako so zdaj pri jedi. Človek se kar čudi, kam spravijo take množine štrukljev in drugih domačih dobrot.

In tako gre delo hitro od rok. Med urnimi ženjicami in ženjici se gnetejo otroci. V napotje so, toda nihče jih ne podi. Danes naj se naletajo, naj bo praznik žetve tudi njih praznik.

O, dosti je žita, dosti bo zrnja... Ne bomo stradali kruha...

Pa pride večer. Tih, slovesen, kakor je bil ves dan. Poslednje vrste zlate pšenice so padle pod lesketajočimi se srpi, poslednji snopi čakajo voza, da jih odpelje pod varno streho.

Roke so otrpnile. Zdaj šele čutijo, kako so utrujene, ko je delo že opravljeno. Gospodar hodi moško po njivi, pobere tu nekaj klasov, ki jih je ženjica prezrla, tam pa kakšen kamen, ki je priletel bogve odkod in ga zažene za mejo, da mu pri oranju ne bo delal sitnosti. In zadovoljno kima. Računa, koliko mernikov bo vrgla njiva. Precej, hvala bogu! In potem pomisli, kolikokrat se je bal za žetev, kolikokrat je v strahu drhtel, da mu muhasta usoda ne bo prekrizala vseh načrtov. Ni mu jih. Žetev je pospravljena. In toče se mu tudi ni več treba preveč bati, saj je naj-

hujša vročina že minila. Seveda, če bi prišla, bi bilo še dosti škode pri sadju. Toda, saj je ne bo.

*

Potem vidi, da ljudje že nestrpnost čakajo. Neha paberkovati po tleh in se vrne k vozu, kjer so že naložili poslednje snope. Ni jih mnogo. Vsi bodo še lahko zlezli na voz, da mu ne bo treba še enkrat hoditi ponje.

In ko požene, zapoje ženjice za njimi. Voz hiti skozi vas. Rdeče in bele rute na vozu, sredi samega zlata, dva brhka konjiča, zastaven gospodar s čedro v ustih, — kdo je že videl na kmetih kaj lepšega?

In po večerji pri: še pijača na mizo. Jabolčnik. Nekoliko rezek je, saj je še od one jeseni. Nič ne skopari z njim gospodar. Še poldrugi mesec, in novega bodo tlačili. Le za kakšno nedeljo naj ga malo ostane, drugega naj pa kar izpijejo.

Od nekod je prišel vaški godec. Čudni, prebrisani ljudje so ti godci. Ne da bi jih klical, pridejo, kadar je njih čas. Velika harmonika se raztegne in poskočnica se oglasi. In ženjice in ženjici pozabijo vso trdost v nogah, vse bolečine v križu in otrplost v rokah. Harmonika jim privzdiguje noge, da se zasujejo po sobi...

Do pozne noči gore takrat luči po hišah, do pozne noči ne potihne pesem.

In potem, ko gre ura že na polnoč, se dvigne gospodar, pa reče:

«Spat pojdemo. Pozno je že...»

Nikomur se to nič hudega ne zdi. Vsi vedo: jutri bo spet nov dan in spet novo delo. In za delo mora biti človek spočit.

Vsi vstanejo. Poslednji kozarec steče po grlu, gospodar pa sklene roke in de:

«Zdaj pa še en oče naš, da se zahvalimo za srečno žetev...»

In počasi moli.

Ženjci in ženjice mu odgovarjajo:

«Daj nam danes naš vsakdanji kruh.»

TAKOLE JE NA KMETIH OB ŽETVI

*Ženjci se prav radi nastavijo
fotografskemu aparatu. Tudi
otrociček z očetovim klobu-
kom se nič ne boji.*

Sredi zlatih valov.

*„Še nekaj let, pa bom
tudi jaz že žela ...“*

*Požirek hladne studenčnice je
kakor balzam v poletni vročini.*

*Pod zamahom kose
pada težko klasje.*

„Še tri, štiri snope, in konjčka bosta potegnila voz.“

Kako se ta grabljica koketno drži.

(Nadaljevanje.)

V osmi številki je tiskarski škrat pomotoma zapisal, da je te povesti konec. To pa ste seveda sami opazili, da ni res. Sedaj se šele začnejo tista poglavja, ki Vas bodo najbolj zanimala.

VII.

Na vsakem vogalu kričeči lepaki raznih barv, polni puhle hvale in prav tako puhlih napadov idejnih nasprotnikov, po hišah in bajtah prepir in zamera, po vseh hišah kričava in tajna agitacija resnično iskrenih in tudi najetih agitatorjev, politiziranje in besedni boji.

Na sodnji nekaj tožb in ovadb zaradi razžaljenja časti, krivičnih očitaj, klevete, kraje dobrega imena in razširjanja neresničnih vesti.

Obljube in grožnje, zavednost in izdajstvo, strahopetnost, korajža in strah, vse to se je gnetlo k trem «skrivnostnim skrinjicam» na mizi občinske pisarne. Neslišno padajoča gumasta kroglica je bila danes dragocena enota; najsi je padla iz še tako umazanih rok, bo dobrodošla tudi med tistimi, ki so se skotalile v skrinjico iz gladkih, mehkih prstov, na katerih se blešče pravi ali ponarejeni svetli kamni in čijih nohti so brezhibno snažni in pristrženi.

Podgoriške občinske volitve!

Bile so tri liste in trije županski kandidati. Prvi kandidat, in sicer na listi SLS, je bil doktor Žnidar, drugi kandidat je bil doktor Ciril Bende, naprednjak, tretji, kandidat tako imenovane «rdeče liste», je bil Alojzij Petek, slikar in pleskar iz Ravbarske ulice, ki mu je večina podgoriških vedežev prerokovala neslaven polom.

V gostilni «Pri Ančki» je bilo tisto nedeljo dopoldne zelo nerodno.

«Dohtarja pa nikoli! Nak, advokata pa že ne!» je dejal mladi kovač Jože Hovnik in udaril po mizi, da so odskočile skodelice, v katerih so danes, ker je bilo prepovedano točiti alkoholne pijače, postregli po gostilnah svojim gostom z mrzlim čajem.

«Saj je tvoje fronte vojvoda tudi dohtar, čeravno je farški, in ti ga boš volil, črnuzelj neumni!» se je drl nad njim delavec Jože. «Mar Žnidar ni advokat? Advokati pa so sami lumpi in frakarji, pa naj se piše Peter ali Pavel.»

«Saj ni treba dohtarja voliti in tako kričati vam tudi ni treba!» je miril stari Tonč, ki je delal na železniški progi. «Dohtar ni in ne more biti za nas delovne ljudi, saj se ne razume na nič drugega ko na odiranje.»

«Tako je!» je potrdil Jože Hovnik in lopnil drugič po mizi. Močno ga je jezilo, da ima tudi SLS dohtarja

na čelu svoje vrste. Saj je tudi on Orel in pristaš Slovenske ljudske stranke, a to ne more biti prav, da bi si kmet izvolil advokata za zaščitnika. To bi bilo skoraj tako, kakor bi velel lisici, naj pase kure. Jože je bil namreč strašno jezen na advokate, ker bi mu bili skoraj pogoltnili dom in kovačijo in vse, kar sta imela z materjo prigarane. Pa se jih je bil ubranil, a pozabiti jim tega ne bo mogel nikdar.

Mar bi bil rajši doma ostal, čemu je hodil semkaj.

«Tega poslušajte! Ta gospod vam bo povedal, kako se mora govoriti!» je zarohnel delavec Jože in porinil k mizi drobnega možička, ki je tiščal pod pazduho neke časnike. Ne da bi snel kapo, se je ozrl po navzočih, se odkašljaj in prišel govoriti kakor na shodu:

«Pametno in zdravo je, da ljudje končno že uvidevajo lažno demokracijo tako imenovane napredne stranke in da uvidevajo tudi puhlo in spletkarsko politiko črne fronte, ki jim je križ pokrivalo in zaslon, s katerim zamegljuje množicam jasni pogled. Uvidevnost je prvi korak k pravemu napredku! Za nas, ki smo delavci, je pač vseeno, ali delamo na svojem ali na tujem, na tistem tujem, sem mislil povedati, ki je v vsej svoji celoti itak naše, da. Saj si moramo itak v v potu svojega obraza zaslužiti svoj kruh in nihče, ne Bog, ne vrag, nam ne more pomagati. Pomagamo si lahko sami, če ne odnehamo v borbi za svoje svete pravice, in za nas kot take velja le eno geslo, le ena parola: proletarci vsega sveta, združite se!»

«Oho, kaj pa to? To je prepovedano! To je komunizem! Kje je policaj?» je zavpil notarjev pisar, ki je bil prišel tudi agitirat, a za Bendeta.

Delavec Jože je edini zavpil «Živio!», stari Tonč si je ogledoval časnik, ki mu ga je bil potisnil mož s kapo v roke.

Jože Hovnik pa je najprej vprašal, kdo je ta človek, ki je govoril. Žvedel je, da je to neki pisar, Petkov prijatelj, ki ga je bil ta za nocoj povabil semkaj iz Maribora. A tudi to govorjenje ni bilo Jožetu po volji. In medtem ko je mož s kapo ošteval notarjevega pisarja in mu očital hlapčevstvo, pljuvanje v lastno skledo, je izpregovoril Jože Hovnik zelo glasno:

«Vi, gospod iz Maribora, ali ni to vaše govorjenje nekakšno zavijanje oči k onim gori v Rusiji, ki so duhovnike zapodili in ljudi še v cerkev ne pustijo. To ni za nas, ki na Boga tudi še nekaj damo! Pa to tudi ni vseeno, če delam na svojem ali na tujem! Kar je tuje, ni moje, in ko bi meni hoteli vzeti bajto, se bom branil s cepcem. Zažgem jo rajši, kakor da bi jo drugemu pustil. Na, za nas to nil!»

«Vidiš, Jožek, zdaj si dobro pogodil! Pojdi z menoj, ti bom še kaj več povedal. Pri naših prav nič ne taje Boga in tudi o tem ti ne bo nihče govoril, da je treba odpraviti lastnino. Pojdi z menoj, gospod Flerin ti bo še kaj drugega povedal, zaradi davkov in...»

«Jože, to je notarjev pisar in za Bendeta te hoče dobiti!» je preko drugih glav zavpil stari Tonč.

«O ti presneta krota podrepniška, frakarska! Za Bendeta! Za tega, ki me je hotel ob bajto spraviti? Vi ste še hujši ko tisti tam v Rusiji, tam samo jemljejo, vi pa kradete in delate s kmetom kakor tolovaji. Marš ven! Ančka, tega dedca ne smem več videti v tej oštariji, ali pa mene ne bo več! Ven z njim!»

«Ven! Marš! Ho! He!» Med ropotom in kričanjem je moral notarjev pisar preko praga.

Zdaj se je oglašil tudi mož s kapo, a ne več tako slavnostno. «No, ali ne vidite, kakšna je ta gospoda? Saj vas pozna le o volitvah, sicer vas pa neusmiljeno odira...»

Pritegnil je še delavec Jože:

«In ko si že tako božji, da veš, tudi tisto, kar je oni tu pravil o Bogu, to tudi ni res. Ravno v nedeljo, ko zveni k maši, ti ženejo otročad ven v gmajno, da se tam spakuje in izteguje, kakor bi se doma ne moglo.»

«To je telovadba, Jože, saj jo imamo tudi mi pri Orlih, a v nedeljo med mašo jim tega res ni treba. To je samo zato, da delajo zgagol!»

«Saj jo delajo farji tudi. Kaj se jim je pa treba v politiko mešati! Jože, pametni bodite! Glejte, obrtnik ste in kmet, to se pravi, da ste delavec! Kam spada torej vaš glas? K nam, in nikamor drugam!» Tako mu je izlepa prigovarjal tisti gospod s kapo. Jožetu pa le ni bilo po volji, čeprav mu ni bil odvraten.

«Veste, to že ni lepo, da duhovnike v nič devate. Kdo je pa spravil nas Slovence v to državo, ki ji pravimo, da je res naša? Duhovnik! Za koga drugega jaz ne vem, ker sem pač kmet in se ne vtikam v politiko!»

«Pustite ga, saj vidite, kako je farovski!» je dejal delavec Jože in vlekel gospoda s kapo k sebi. «Boš že videl, kam boš še prišel, Jože, ker si tak zabit terc! Jaz pa nisem več tako neumen, da bi ne vedel, da imam jezik zato, da ga o pravem času iztegnem. Ali misliš, da smejo le eni žreti, drugi pa delati, če pa dela ni, bi bilo pa najbolje, da kar poginejo, a? Seveda, ti, ki imaš svoj lastni sekret, si že misliš, da si več ko naveden delavec.»

«Hudiča, ali sem ti kaj rekel? Kaj se cepiš nad mano?» se je ujedal Jože Hovnik, a gospod s kapo se je vrnil in tudi drugi, med njimi tudi Tonč, so ju obstopili. Gospod s kapo ga je prijel za reverje na suknji in ga hotel poučevati:

«Vi ste slabo informirani o našem pokretu, Jože, in zato trdovratno in slepo odklanjate to, kar bi morali pozdravljati za svojo odrešitev. In slepi boste tudi ostali, če ne boste hoteli izpregledati. Izpregledali pa ne boste, če se boste oklepali teh vaših malikov in se ne boste hoteli seznaniti z našimi ideali, z našimi idejami svobode in enakosti! Slišite, pogledjte si ta list, preden oditete na volišče, in če še potem ne boste vedeli, kaj vam je storiti, niste vredni, da sem izpregovoril z vami le eno besedo...» Gospod s kapo ga je pogledal v oči žarko in skoraj nekoliko zaničljivo in Jože je mirno vzel propagandni letak in ga hotel vtakniti v žep, ko se je vmešal spet delavec Jože ter jezen in zaničljivo se režeč spačil svoj čedni obraz. Še ta teden se bo poročil delavec Jože, a ostal si bo zvest. Tako vsaj prisega sebi in drugim ter iskreno veruje, da bo s to svojo borbo za pravico in s svojo zvestobo za dobro stvar pomagal sebi in svoji bodoči rodbini, da jim bo končno vsem skupaj nekaj boljše, kakor je bilo njemu in njegovim prednikom. Zato ga neznansko jezi ta zarobljeni kovač Hovnik, ki se hoče zaradi svoje bajte in kovačije in zaradi tistih par njiv in zaradi

farja ustavljati edino pravični besedi na svetu. Ali je sploh vredno, da se gospod Jež iz Maribora trudi s takim butljem?

«Pustite ga, gospod, kmet ostane kmet, neumen in zarobljen farški hlapec! Le čaj, ko pride naša ura, ko bomo mi delavci dobili besedo in pravico, se boš moral tudi ti naučiti drugih molitvic! Le pojdi in voli, kakor si pri pridigi slišal!»

«Kaj?» je vzkipek Jože. «Ti boš mene gonil iz oštarije, vsranetelj? Ne, ne gospod, mene kar pustite pri miru s tem svojim govorjenjem, jaz sem res zarobljen kmet, ker ne morem enemu delu ljudi na ljubo vreči na gnoj vsega tega, kar sem se kot kratkosrajčnik učil spoštovati. Svoje bajte pa tudi ne dam in ti je tudi ne boš, ko boš svojo imel, da veš. Če pa češ, pa pridi z menoj za štal, ni mi za to, da bi se na tešče po gostilnah metal s teboj!»

Gospod s kapo ni hotel odnehati, a tedajci so se odprla vrata in mežnar Avšič je pridrevil v gostilno. «Ježeš, ježeš, Jože, kaj pa ti je treba poslušati take čenče! Ali ne veš, kaj je tvoja dolžnost? Le hitro z menoj. Nekaterim se že čudno zdi, zakaj te tako dolgo ni! Ježeš, ježeš, kaj pa hodiš med take!»

Drobni možic se je prestopal z noge na nogo, nezapno švigal z očmi po navzočih in vlekel Jožeta Hovnika za rokav. Sladkobni nasmešek mu nikdar ni zdrknil z usten.

«Ven!» je zarohnel delavec Jože in še drugi so se približali z grozečimi obrazi. Poprej so mirno poslušali in čakali, kako se bo izteklo, potem šele bi bil dejal ta ali oni katero vmes. To ga pa nima, da bi hodil mežnar semkaj vohunit in vlačiti ljudi stran, kakor bi bil tu sedež samega luciferja! «Ven z njim!» so se oglašili tudi drugi in stopili bliže. Gostilničar se je previdno umaknil za kuhinjska vrata. Kaj njemu mar! Mežnarja naj le vržejo ven! Mrho prihuljeno! «Ven, oba ven, Hovnik in mežnar, ven z njima!» je netil delavec Jože, in to je Hovnika najbolj razkačilo. Odtrnil je mežnarja in stopil Jožetu prav tik pred obraz.

«Dejal sem ti, da me ne boš metal iz oštarij, berač!»

«Ti si pa butelj, cepec... ti si buršuj!» je vpil Jože. To je žgalo! To je bila psovka, gotovo ena najgrših psov.

«Kaj si dejal? Kaj si dejal, da sem, ti baraba potepena!» je rohnal Jože Hovnik, in na mah sta bila sprjeta z rokami in nogami.

A policaj Edinec in za njim dva žandarja, ki jih je bil poslal semkaj notarjev pisar, so prišli vsaj enkrat v življenju v ugodnem trenutku, da preprečijo pretep.

Na potu proti volišču je še vprašal mežnarja, ki je klental za njim: «Ali ste slišali, kaj mi je dejal? Buršuj, mi je dejal, ali veste, kaj to pomeni?»

«Kako naj bi jaz to vedel, saj veš, da ne berem drugih časnikov, samo naše. To mora biti ena tistih taljanskih psov, ki jih je vse polno zdaj po vojni. Ali ni morda srbska?»

«Nil!» je zagodrnjal Jože, in on je to vedel, saj je bil odslužil vojake.

Volil je doktorja Žnidarja in njegovo skrinjico.

Potem pa je odšel domov in se ni nikjer več ustavil.

(Dalje prihodnjič.)

Poskrbite o pravem času, da Vas ne bo prehitela zima

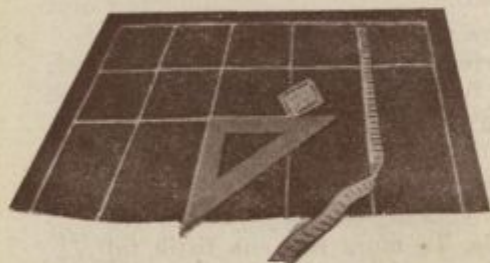
Najbolj trpežno blago za odeje je kreton, ki se dobi v vseh živih barvah in je vrh tega še pravo poceni. Normalna odeja je 200 cm dolga in 150 cm široka. Posamezni kvadrati merijo po 25 cm, tako da jih pride po dolžini osem, po širini pa šest. Za gumbje moramo dodati na obeh daljših stranicah in na eni izmed krajših stranic po 7 cm.

Blago razprostemo po veliki mizi ali pa kar po tleh in zarišemo nanj s pomočjo metra in trikotnika s kredo kvadrate (glej sliko 3). Odejo napolnimo lahko z volno ali pa s perjem.

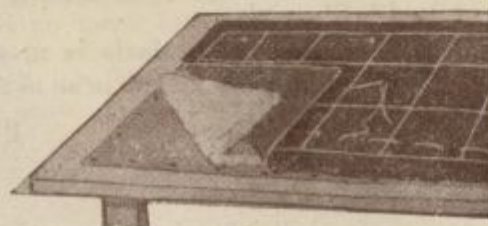
Ako jo nadevamo z volno, moramo spodnje blago napeti in pripeti z risalnimi žeblički na podlago. Nanj razprostremo plast vatelina, potem pa volno, ki jo pokrijemo spet s plastjo vatelina (glej sliko 4). Nato prešijemo odejo najprej po sredi in šele potem na robovih (glej sliko 5).

Če pa nameravamo napolniti odejo s perjem, moramo sešiti najprej potrebno število kvadratnih blazinic (glej sliko 6). Za zgoraj navedeno velikost potrebujemo 48 blazinic. Blazinice so iz tenkega inleta; v vsako denemo 20–25 g perja. Blago za odejo prešijemo na kvadrate in porinemo v vsakega po eno blazinico (glej sliko 7). Potem prešijemo vso odejo, robove zapognemo navznoter in jih tudi prešijemo. Gumbje prišijemo na poseben kos blaga, da odeja preveč ne trpi (glej sliko 8).

Odeja je lepša, če jo prešijemo na roko, kakor pa če jo šivamo na stroj.

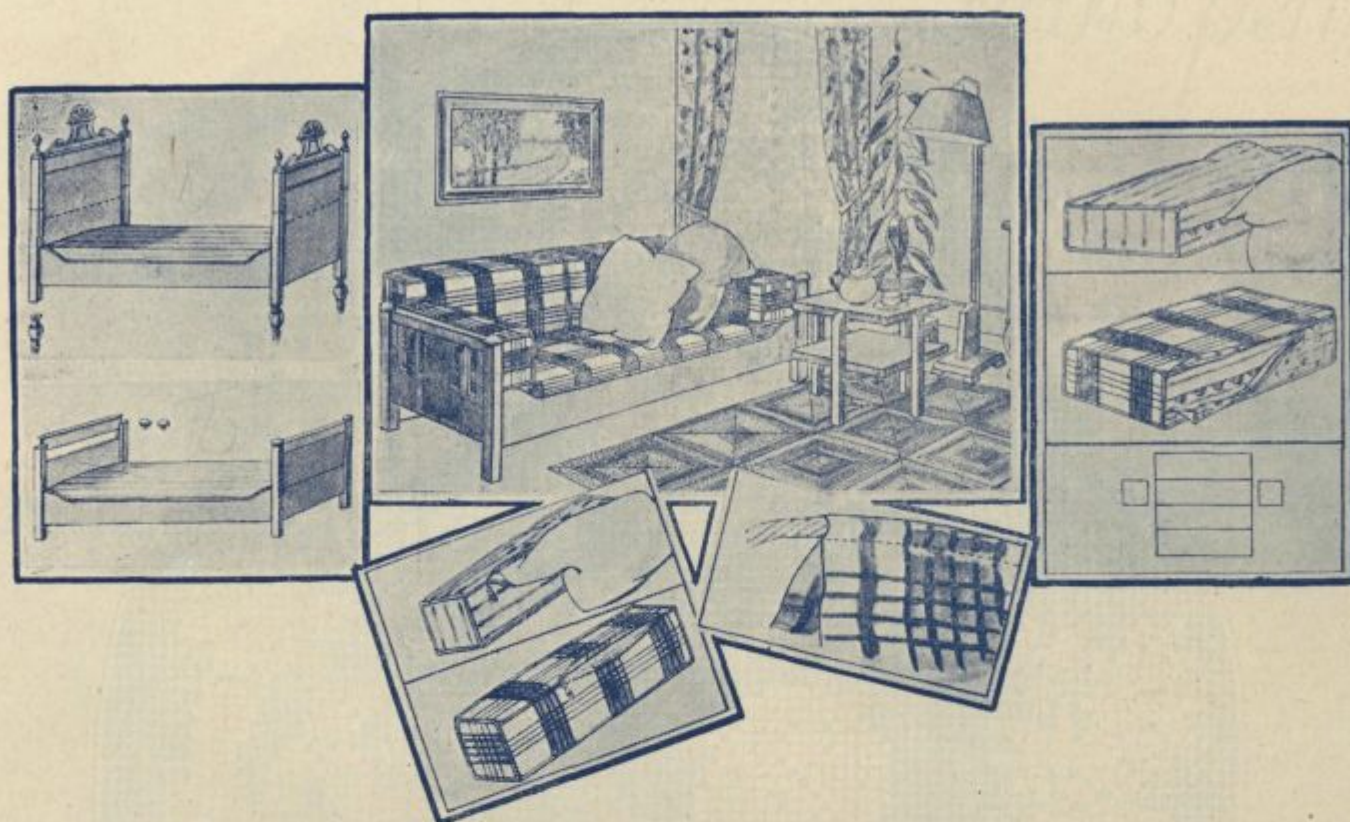
Slika 3

Slika 4

IZ STAREGA NOVO

Marsikdo se napelica starinske in nepraktične postelje, pa ne ve, da si jo lahko z majhnimi stroški modernizira ali pa napravi iz nje celo spalni divan.

Na prvi sliki vidimo, kakšna je bila postelja poprej in kje smo ji odžagali noge in nepotrebni okras. Na obeh končnicah izdolbemo utore za ravni prečni nastavek, kateremu smo bili odžagali okraske.

Nato preplečemo vzmetnico z vzorčastim blagom, potem pa še blazine, kakor je videti na naših slikah. Za dotično stran vzmetnice in blazin, ki je obrnjena k zidu, vzamemo lahko tudi cenejše blago, samo da se ujema z barvo vzorčastega blaga. Najbolje je, če preplečemo vsak kos dvakrat, najprej s čim močnejšim blagom (z inletom), potem šele z vzorčastim blagom.

Na rob vsake blazine, ki se ne vidi, naredimo zadrgo ali pa prišijemo zaskočnike, da spravljamo vanje čez dan posteljnino, in sicer devamo spalne blazine in drugo drobnarijo v obe stranski blazini, rjuhe in odejo pa v zadnji dve blazini, ki sta ob zidu.

Robove in vogale vzmetnice in blazin paspuliramo in napeljemo skozi debelo vrco, da so lepši.

Iz ponošenih nogavic — lična preproga

Iz starih svilenih nogavic, ki jih ni več vredno krpati, lahko skvačkamo preprogo. Nogavice razrežemo zavojito (ne podolgem) na 2 cm široke proge, tako da pričnemo rezati zgoraj in nehamo pri stopalu. Celo nogavico razrežemo torej v en sam dolg pramen. Posamezne proge sešijemo potem na stroj in jih navijemo v klobčič. Ovalno preprogo pričnemo kvačkati v sredini in naredimo najprej 45—50 cm dolgo verižico iz zračnih petelj, nato pa kvačkamo okoli te verižice polovične stebričke.

1. krog: V drugo zračno petljo (če štejemo od kvačke) naredimo 4 polovične stebričke, nato v vsako naslednjo po 1 stebriček, v zadnjo petljo verižice pa spet štiri stebričke.

Naslednje kroge kvačkamo naokrog in obdamo vedno samo v zadnji člen stebričkov prejšnje vrste, tako da nastane rebrasti vzorec. Za okroglino dodajamo v vsakem krogu, in sicer na vsakem koncu, po 4 petlje.

Za 100 cm dolgo in 50 cm široko preprogo moramo narediti 25—30 krogov. Barve razporejamo, kakor hočemo.

ZA VAŠO SPALNICO

Ta ploček, ki je 148 okenc visok in 101 okence širok, lahko mrežamo ali pa kvačkamo.

Da je vzorec res lep, ne smejo biti mrežana okenca večja ko pol centimetra. Čim manjša so okenca, tem manjši in finejši je ploček. Če pa vzorec kvačkamo in je namenjen za velik zastor oziroma posteljno pregrinjalo, moramo vzeti kvačkanec Liana Mez-C. M. S. štev. 50 (barve ekri). Za manjše predmete ga pa kvačkamo s tanjšim kvačkancem.

Vzorec kvačkamo po sliki. Za vsako prazno okence naredimo po tri zračne petlje in po en dvojni stebriček. Če kvačkamo s kvačkancem štev. 50, je vzorec velik 70 x 50 cm.

Za potovanje, sport in hlad

Nežno perilo pazljivo prati

Kako previdno, kako oprezno pere mlada perica, katero kaže ta slika. Gotovo ni hotela svojega finega perila izpostaviti robatemu postopku pri pranju navadnega perila, ki je bil takrat splošno v navadi. Vendar kaj koristi tudi ta opreznost, ako sredstvo za pranje ni bilo primerno tkanini. Namesto da bi bilo blago in prizanesljivo, je bilo ostro in je razjedalo tkanino. V tem oziru imamo danes veliko boljše. Nežno perilo lahko res prizanesljivo peremo z milnimi luskami Lux, ki se že v mrzli vodi tako obilno penijo. Lux odpravi vso nesnago, ne da bi pri tem niti najmanj poškodoval vlakna ali barvo tkanine.

LUX

- Daj, posodi mi dvajset dinarjev!
- Čemu jih pa potrebuješ?
- Uro bi rad nesel v zastavljalnico.
- Pojdi no; za to vendar ne potrebuješ dvajsetih dinarjev.
- Pač, ker moram iti k urarju ponjo.

*

«Aha, si se že spet pretepal s sosedovim Janezom, kajne? Poglej se, kakšen si! Skoraj bi ti bilo treba kupiti novo obleko!»

«No, potem si bo morala pa Janezova mama kupiti kar novega Janeza.»

Tričetrtinski plašč iz lanene, svilene ali volnene tkanine. Obramni del rokava je prešit hkrati s prednjim robom pokončnega ovratnika. Žepnice so dvojne. Ako je blago široko 130 cm, ga potrebujemo nekako 240 m.

Dolg kep in krilo. Krilo ima spodaj gubo. Ovratnik je žamest ali pa iz krzna antilope.

Kostum z raglanskimi rokavi. Zanj je primerno vozličasto volнено blago, buklé ali pa fulé. Jopica je do vratu zapeta. Žepi imajo pokončne žepnice, kar daje kostumu sportni videz. Za kostum potrebujemo okoli 325 m blaga, širokega 130 cm.

Za jesenske____ izprehode v mestu____ in na deželi

Poldolga jopica iz kosmatega volnenega blaga. Spredaj ima dve vrsti kovinskih ali pa z blagom prevlečenih gumbov. Raglanski rokavi so iz dveh delov, iz zgornjega in spodnjega. Za jopico potrebujemo nekako 1-50 m blaga, širokega 140 cm.

Tirolska jopica, obšita z zelenim suknom. Zavihki imajo srčasto obliko. Mali dve srci, ki sta zelo moderen okras, visita na ovroci in sta kvačkani. Potrebujemo približno 2-25 m blaga, širokega 140 cm, in 55 cm sukna, širokega 70 cm.

Kratka jopica svetle barve, ki se nosi k temni obleki. Če je jopica iz pikeja, jo nosimo lahko tudi namesto bluze. Za to jopico je potrebno nekako 1-85 m blaga, širokega 85 cm.

Dekliški telovnik iz rdečega sukna, ki se nosi k beli sportni bluzi in k temnemu krilu. Gumbi so beli, pas pa iz belega usnja. Sukna potrebujemo okoli 1-45 m, če je 80 cm široko.

Besedilo za srednji spodnji sliki in za desno sliko je na naslednji strani.

Jesenska obleka. Ima kroj plašča in je sportna in elegantna. Spredaj je ozaljšana z zarezi, ki so paspulirane in sešite z nevidnimi šivi. Za to obleko je treba okoli 2-80 m blaga, širokega 130 cm, in 25 cm vzorčaste soile, široke 90 cm.

Sportni plašč iz kakršnega koli volnenega blaga, ozaljšan s prešivni vrh vatelina. Za ta plašč je potrebno nekako 2-90 m blaga, širokega 130 cm.

Značilna novost jesenske mode:

**Moderna
oblačila se
zapenjajo
zadaj**

Kostum s kratko jopico. Jopica je spredaj globoko izrezana. Krilo, ki je na enem kolku nagubano, se zapenja zadaj s tremi velikimi gumbi. Oba robova krila segata daleč drug čez drugega. Bluza je iz batista.

Kostum s kozaško jopico v empirskem slogu. Zoončasta jopica ima visoko nad pasom spredaj dva, zadaj pa tri zaokrožene, globoko zarežane zobe, ki so posebno moderen okras.

Kostum z jopico bolero. Oba zadnika jopice segata čez kos preprosto krojene svile, ki predočuje bluzo.

Besedilo k spodnjim slikam na prejšnji strani:

Sportna jopica iz rdečega ali modrega kosmatega sukna ali pa iz džerseja. Blaga je treba nekako 150 m, širokega 130 cm.

Moški suknjič iz kosmate tkanine barve bež s temnejšimi zavihki iz sukna. Zanj potrebujemo okoli 250 m, širokega 80 cm.

Desna slika na prejšnji strani:

Plašč z žepi na zadrgo. Namesto gumbov so za okras prišiti spredaj usnjeni lističi. Plašč se zapenja z zaskočniki. Blaga potrebujemo okoli 255 m, če je 140 cm široko.

Knjige za odličnjake so priložene

Kar topla mi je pri srcu, ko gledam pred seboj tako veliko število Vaših pism in prepisov Vaših izpričeval. Toliko odličnjakov in odličnjakinj! Kdo bi si to mislil! Vem, da slehernemu izmed Vas še danes v veselju zažari oko, ko se spomni lepega dneva, ko je držal v rokah vidni dokaz svoje pridnosti. Saj dandanes v živiljenju le tisti kaj doseže, ki je posebno marljiv in izumljiv.

Taka izpričevala so prvi uspeh v živiljenju mladega človeka. Kakor temelji so, močni in trdni, na katerih stoji vse, kar je lepega in velikega v našem živiljenju in na tem svetu sploh. Tega se zavedajte posebno sedaj, ko stopate v novo šolsko leto.

Vztrajajte na tej svoji poti, učite se pridno, bodite stanovalni, in videli boste, da si s tem priborite svojo srečo! In veselji in zadovoljni vendar hočete biti pravo psi, kajne?

Sedaj pa k naši obljubi! Izmed vseh prejetih odličnih izpričeval smo odbrali najlepše, in izmed teh je bilo izžrebanih tehle petdeset: Franja Heimgartner, Slovenska Bistrica; Branko Prhne, Kočevje; Sofija Podlipnik, Podkoren; Božena Cimerman, Zagreb; Srečko Kovič, Maribor; Boris Novak, Novo mesto; Metka Knez, Ljubljana; Miloš Blanc, Sisevac; Cvetka Rizman, Svetinje; Mirko Lavrič, Maribor; Anica Erjavec, Celje; Marija Božič, Begunje; Leonhard Razinger, Gradec; Katinka Remic, Split; Lea Grum, Ljubljana; Marjetica Ma-

lenšek, Beograd; Boštjanček Kos, Novo mesto; Karlo Adamič, Maribor; Zorica Šteger, Sv. Jurij ob Pesnici; Marko Prešern, Skoplje; Zdenka Javornik, Celje; Emerik Klemenc, Ljubljana; Marija Gorjanc, Novo mesto; Nežka Globočnik, Sušak; Gracijan Lenarčič, Trst; Leopold Furlan, Moste; Dragiša Pavlič, Skoplje; Irma Schauer, Črmošnjice; Danica Tovornik, Ljubljana; Ljubica Bratuš, Višnja gora; Dušan Holovič, Sušak; Ivanček Fabijan, Maribor; Angela Peršolja, Vič; Roman Ladinek, Bos. Petrovac; Milica Prhne, Kočevje; Jože Pungercar, Loke; Milena Jovanović, Niš; Levin Božič, Ljubljana VII; Viktor Sirec, Slatina Radenci; Fedor Modic, Zagreb; Slavka Bregar, Cleveland; Marija Skalopnik, Rajhenburg; Blanka Pesič, Boka Kotorska; Miran Škofljanec, Št. Vid nad Ljubljano; Zlatka Rizman, Svetinje; Savica Kovačević, Zagreb; Janček Merhar, Ljubljana; Pavel Svetic, Sv. Marjeta; Ivanka Zupan, Loke in Anica Videnšek, Moste.

Vsem tem smo danes poslali v posebnem zavetku lepo knjigo «Iz dnevnika malopridnega Jurčka», kakor smo bili obljubili. Toliko skrb, kakor jih je napravil poredni Jurček svojim staršem, gotovo osi skupaj niste prizadeli. Smejali se boste do solz. Naj Vam bo ta knjiga lep spomin lepega dneva!

Znak priznanja za pridno učenje naj Vam vzbudi veselje do nadaljnega dela!

UREDNIKA.

Uganke št. 9.

Magični kvadrat.

	1	2	3	4
1				
2				
3				
4				

Vodoravno in navpično:

1. časovno razdobje, 2. izhlapljiva tekočina, 3. žival, 4. ptič.

Zlogovnica.

Na, na, va, va, da, ja, ma, e, e, sil.
Sestavi iz zgornjih desetih zlogov pet ženskih krstnih imen. Če jih pravilno postaviš drugo pod drugo, boš brala v začetnicah ime letnega časa.

Zlogovna sestavljalica.

Sam, pa, ja, va, ge, plje, de, kdor, njo, mo, ko, mu, dru.

Zgornje zloge sestavi tako, da boš dobila star slovenski pregovor.

Posetnica.

Riko Zvezdnik

Kaj je ta gospod po poklicu?

Kotiček tete Mine

LJUBE NEČAKINJE IN NEČAKI!

BILO JE PRED NEKAJ DNEVI. STALA SEM OB OKNU IN GLEDALA NA VRT, KJER SO SE IGRALI OTROCI. MED NJIMI JE BIL TUDI BUMČEK, KI JE NAPOSLED PREDLAGAL. NAJ BI SE IGRALI «UGIBATI». RADOVEDNA SEM BILA, KAKO SI MISLI TO IGRO, A BUMČEK JE MEDTEM ŽE ZAČEL IZPRAŠEVATI: «KDO TEČE ZA DIMNIKARJEM, IN GA Vendar NIKOLI NE DOHITI?» OTROCI SO MALO RAZMIŠLJALI, POTEM JE PA MIHEC HITRO UGANIL: «SENCA!» BUMČEK JE NADALJEVAL: «KATERA ROŽA JE BREZ DUHA?» OTROCI SO SE KAR VPREK OGLAŠALI: «PETELINOVA ROŽA!» — «LEDENA ROŽA!» — «UMETNA ROŽA!» IN BUMČEK JE BIL KAR JEZEN, KER JE VSAK VEDEL KAJ POVEDATI IN KER JE VSAK POGODIL. A KMALU SE JE POTOLAŽIL IN S HUDOMUŠNIM OBRAZOM VPRAŠAL: «KAJ NAJHITREJE MINE NA SVETU?» — OTROCI SO SE PLAŠNO SPOGLEDALI, UGIBALI TO IN ONO, A BUMČEK JE ZMEROM ZMAGOSLAVNO ODKIMAL IN DELAL VSEVEDEN OBRAZ. SAMA SEM POSTALA RADOVEDNA, KAJ NEKI BO POVEDAL. OTROCI SO ZAČELI MOLEDOVATI, NAJ JIM POVE PRAVILNI ODGOVOR. A BUMČEK SE NI DAL OMEHČATI IN JE HOTEL, NAJ UGIBAJO. «SLAVA NAJHITREJE MINE NA SVETU,» JE ZDAJCI VZKLIKNIL JANEŽEK, KI SE JE SPOMNIL, KAJ JE PRIPOVEDOVAL UČITELJ V ŠOLI. IN KAKOR BI TREŠČILO, SO SE HITRO VSI OPOGUMILI IN ZAČELI UGIBATI: «DENAR!» — «SREČNI TRENUTKI!» — «LEPOTA!» — «MLADOST!» A BUMČEK SE ZMEROM NI BIL ZADOVOLJEN IN JE NAZADNJE VendarLE PRIŠEL S PRAVO BESEDO NA DAN: «POČITNICE!» DOBRO JE POGODIL, KAJNE? POČITNICE SO MINILE, KAKOR BI TRENIL! IN ZDAJ BO TREBA SPET NAZAJ V ŠOLSKO KLOPI, TREBA SE BO SPET GULITI, STRAH PRED «CVEKOM», KI JE DOTLEJ MIRNO POČIVAL BOG SI GA VEDI KJE, BO IZNOVA TESNIL DUHA IN SE KAKOR MORÁ ULEGEL NA DUŠO. TODA NE PRI VSEH! MNOGI BODO POGUMNO IN VESELO DALI POČITNICAM SLOVO IN SE SPRAVILI NA DELO. SAJ SE TUDI BUMČEK V RESNICI NE BOJI ŠOLE, LE DELA SE TAKO, DA BI SE STARŠEM BOLJ ZASMILIL IN DA BI MU V TEH ZADNJIH DNEH POČITNIC SE DOVOLILI IZLET NA TRIGLAV, KI JE ŽE DVE LETI NJEGOVA NAJVEČJA ŽELJA. ČE GA PA STARŠI KLJUB TEMU NE BODO PUSTILI NA TA IZLET, SE BO POTOLAŽIL S KOPANJEM, Z BRANJEM LEPIH KNJIG IN Z IGRAMI POD MILIM NEBOM. TUDI VAM VSEM ŽELIM, DA SE TE ZADNJE DNI POČITNIC SE DODOBREGA NAUŽIJETE SOLNCA IN SVEŽEGA ZRAKA IN DA SE VESELI, SPOČITI IN OKREPČANI VRNETE V ŠOLSKO KLOPI. SRČNO VAS VSE OBJEMA VAŠA

TETA MINA.

Stana Vinšek:

Pika-polonca
je pila iz lonca,
je lonec razbila,
črepinje poskrila.

In hrošči in večje
prišli so na tešče
in lačni ostali,
hudo so mrmrali.

Komarji, mušice
so kremžili lice
in s čmrlji čebele
so spet odletele.

Na trati

A polžki vse zviti
so lonec razbiti
pod listjem odkrili
in vse zatožili.

Polonico skrito
so našli, srdito
so jo ozmerjali,
hudo kaznovali.

Drobné in velike
ji zbrisali pike —
polonica mala
brez pik je ostala.

To Mihcu dozdeva
se čudna zadeva;
ko zgodbo začuje,
sam zase modruje:

«Zdaj človek naj ve,
kaj prav je, kaj ne!
Polonica mala
brez pik je ostala.

A jaz, če nereden
sem ali poreden
in kaj naredim —
pa pike dobim!»

Jože Kregar:

BISER JAPONSKEGA VRTA

Sto in sto dehtečih glav je zbranih
v veselo družbo sredi trate. Ko prisije
sonce, ko privihrata metuljček in čebela,
se prične vasovanje in vrisk v

poljani in poljub za poljubom zasipa
cvetici medene ustne. Da, že od ne-
kdaj teče to bratenje cvetice in žužel-
ke, le človek, le marsikateri človek ne
zna najti pota ki cvetici, dasi je prav
ona tista, ki povsod oživi telesno in
duhovno praznoto, kjerkoli se naseli,
ki nam razplamti dušo v srečo, smeh
in pričakovanje in ki gre celo preko
groba, spremljana od bolesterne solze, da
tolmači onostranstvu naša najgloblja,
neizrazna čustva...

Izmed vseh ljudi je Japonec gotovo
najvernejši ljubitelj cvetja. Pa ne le
poedinec, ves narod Vzhajajočega son-
ca je prepojen z vdanostjo do cvetice,
v nežni poeziji in nepremeljivi tra-
diciji obnavlja vsa Japonska leto za
letom ob posebnih praznikih svojo pri-
rojeno srčno vez s cvetočo narodo.
Prazniku cvetočih češenj sledi dekliški
praznik breskovega cveta, mladeničem
je posvečen 5. maj, praznik perunike,
a najmogočnejši je praznik «kiku»,
praznik krasne krizanteme. Ni ga vrta
na Japonskem brez krizanteme, povsod
kraljuje, pozorno negovana. Kiku je
vtisnjena celo v grb japonske vladar-
ske rodovine, ene najstarejših na
svetu...

Po narodi svoje rasti so vse krizan-
teme grmičaste. Nekatere so drobno-

cvete in jih prav nobena nega ne iz-
boljša v velecvetje, ko so druge vrste
trajno velecvetje, če jim le nudimo
močne hrane in gojimo stebila le na en
cvet. S tem in z izbiro vrste je lani
znana francoska tvrdka Vilmorin, ki
ima svoje ogromne nasade blizu Pari-
za, razstavila krizantemo zlatorumene
barve s tremi po pol metra širokimi, na
paličice oprtimi cvetovi. Drobno cvete
krizanteme, ki jim Hrvati pravijo «Ka-
tarinčice», tudi pri nas po deželi mnogo
goje v vrtovih, a zelo uporabne so tudi
za šopke, ker so v vazi zelo stanovite.
Po imenitnejših vrtovih in v parkih
uporabljajo njih nizke vrste za obrobe-
ke, ki so polni cvetja prav jeseni, ko
so vse druge cvetlice že odevete ali
pa jih je pomorila slana. Pa tudi v sku-
pini ali grmičasto razsejane po široki
ploskvi so drobne krizanteme zelo
učinkovite. Tudi zaradi svoje lahke
prezimitve so zelo priporočljive. Pri
nas je za pokrivanje teh cvetic preko
zime še najboljšje gosto smrečje, ker
ne gnije, ne lomi cvetice in tudi mrzli
burji najbolje kljubuje.

Vec cvete krizanteme pa lahko vzgoji
vsakdo, ne le poklicni vrtnar. Če se
malo poglobi v vzgojo te cvetice, vsa-
kdo lahko doma ustvari divne cvetove.
Zato niti ni treba posebnega rastlinja-
ka. Med velecvetimi so nekatere vrste
zgodnje, druge zelo kasne. To ni slaba,
ampak dobra stran krizantem, ki omo-
goča, da nam cvetja ne zmanjka v sobi

Scherkovi
Nasveti

Puder, ki se
obdrži,

je «Scherkov
Mysticum pu-
der». Ta puder
prekaša vse
druge s svojo
sestavino in ker
je nedosagljivo
fin in duheč.

Prekrasna usta
po obliki in bar-
vi. Scherkova
rdečilo za usta,
ki pa ni križeče.

Gospa!
mnogo bolj Vas
bo ljubil, če mu
ublažite nepri-
jemost pri britju.
Nabavite mu
«Tarr vado»,
ki ne učinkuje
samo antisep-
tično, marveč
napravi kožo
tudi gladko in
nežno.

SCHERK
PARIS-NEWYORK

Scherk Face Lotion

Scherkova voda za
negolico. Pomagala
bo tudi Vam, a samo
pri redni uporabi.
Lice čisti od za-
jedalcev ter mu daje
svež in mladosten
videz. Dobi se v
vseh boljših stro-
kovnih prodajalnah
za ceno Din. 18.-,
35.-, 56.- itd.

Pošljem Vam prav
rad vzorec, če pošlje-
te svoj naslov tvrdki
Ljudevit Schön, Za-
greb, Jelačičev trg 1.
ter priložite Din. 3.-
v poštini znamkah
za poštnino.

vse do božiča, ko nato jesensko cvetje zamenjajo že prve ciklame, hijacinti, tulipani, podleski... Za vzgojo vele-cvete krizanteme poiščimo torej rastli-no, katere vrsta da velik cvet, a tudi zdravo listje. Japonec pravi, da igraje privzgoji krizantemi velik cvet, a vzgo-ja krizanteme s svežezelenimi, zdravimi listi je tudi zanj že trd oreh. Zato kri-zantem, ki rade obole na listni rji in drugih, skoraj neogibnih boleznih, če-prav so lepe, rajši opustimo in poizku-simo le s stanovitno zdravimi vrstami.

Zdrav, mogočen, lep cvet krizanteme si vzgojimo takole: Lanskim rastlinam smo, ko so odcvetele, prav do tal pore-zali vsa stebila in jih prezimili v neku-rjenem, zračnem, netemnem prostoru ali kleti. Te rastline, ki so jim torej cveti že odmrli, a imajo še žive korenine, uporabimo za matičnjak. Februarja ali marca meseca jih močneje zalijemo, postavimo v kurjeno sobo in bliže k oknu. Tu odženejo, a za naš uspeh so nerabni vsi tisti odganjki, ki poženejo iz ostankov starih stebel. Zato vzame-mo samo odganjke, ki rasejo naravnost iz korenine, a tudi ti ne smejo biti zdvi-gani, torej ne dolgi, tenki in z redkimi listi, kar vse je posledica pretople in pretemne sobe, v kateri klijejo, ampak vzamemo samo poganjke, ki so kratke, zgoščene rasti. Te odganjke odrežemo z ostrim nožem od meseca marca do maja in jih vložimo ob robu lonca, ki imej 10 cm premera, v močno prst, ki pa mora biti propustna. Zato dodamo prsti nekaj peska in zdrobljene šote. V takšno posodo gre 8—10 vršičev. Takoj jih za 14 dni pokrijemo s šipo, kratko zračimo, zmerno zalivamo in tintam orošimo. Tako se nam najbolje zako-reninijo. Ko pa prično na novo odga-njati, jih razsadimo ali na gredo, po pol metra vsaksebi, ali pa v majhne lončke. V teh lončkih pa mora biti zelo dobra prst, pomešana in izboljšana s kurjekom ali kostno moko. Mlada kri-zantema v lončku hitro prepreže vso prst s koreninami, zato jo moramo, pre-den začne cveteti, vsaj trikrat presaditi v vse večje lonce. Tako gojimo krizan-temo le tam, kjer ni priložnosti za vzgo-jo v odprti gredi, kajti vzgoja v lončku je težavnejša in manj uspešna, kakor pa rast v gredici, dostopni soncu, zra-ku in rosi.

Ukoreninjen poganjek se ob vse večji toploti in začastni talni in zračni vlagi hitro dviga. Ko ima pet listov, mu na-daljnjo rast zabranimo s tem, da mu nad petim listom odščipnemo vrh. Če bi tega ne storili ob tem času, bi rast-lina rasla dalje in bi nad šestim do osmim listom napravila popek, ki bi se pa nikdar ne razvil v cvet, ampak bi usahnil in povzročil, da bi odgnali stranski poganjki, ki bi nam pa ne bili všeč, ker bi bili prepozni, preštevilni in previsoko stoječi. Že po petem listu torej odstranimo (pinciramo) vrh, da dobimo zgodaj in bolj ob tleh močne stranske odganjke, katerih pa zdaj ne krajšamo več, ker so namenjeni za tvorbo cvetja. Po pomladnem pincira-nju puščamo le 3—4 stranske poganj-ke v rast, potaknjence pa, ki smo jih sadili kasneje, meseca junija in julija, ne pinciramo, ampak jih vzgojimo v eno samo steblo. V poletnih mesecih in vse do cvetnje pa moramo pridno, a tudi previdno trebiti s poganjkov, ki so puščeni za cvet, vse nove obstranske poganjke in vse popke razen prvega, da se ta edini okoristi z vso hrano in razvije v mogočen cvet.

Krizanteme nimajo nikdar dovolj vo-de in ne izlepa dovolj hrane. Ob morju, v naši Dalmaciji, pa dobijo v vročem zraku tudi mnogo tople vlage, kar jim prav posebno prija. Zato jim ob suši tudi po dvakrat na dan in izdatno zali-

Župnik Kneipp je bil otrok revnih kmetskih staršev,

zato se je trudil zdraviti ljudi tako, da je bilo zdravljenje omogočeno siromaku kakor bogatinu. — En sam primer: Kneippovo sladno kavo, ki jo je on pri-pravil in se po njem imenuje, še danes pijejo milijonarji prav tako kakor de-lavci, kmetje ali uradniki.

Vsi kupujejo enak zavojček, v katerem je eno in isto zrnje, pripravljeno natančno tako, kakor začasa župnika Kneippa, seveda z modernimi napravami.

In vsem tekne in vsi ostanejo pri tem lepo zdravi in vsi si jo lahko kupujejo tudi še dandanes. — Da, to je prava dediščina po župniku Kneippu:

Kneippova sladna kava.

**DOBIVA SE SAMO
V TAKIH PAKETIH**

jemo in vsak teden nudimo gnojnice ali umetnih gnojil, n. pr. nitrofoskala, ki ga denemo 1 žlico na 5 litrov zali-valne vode. To tekoče gnojilo jim da-jemo vse dotlej, dokler se ne prične odpirati popek. Ves čas rasti pridno odstranjujemo plevel, rahljajmo zem-ljo in zlasti poskrbimo, da so zelo krhka krizantemina stebila kmalu oprta in navezana na količke. S tem privezo-vanjem jih tudi bolje razporedimo v prostoru, da imajo vse dovolj zraka in souca, brez česar ni zdravega listja in tudi ne lepega cveta. Tako smo vzgojili krizantemo v lep grmič, ki sicer ni ko-šat, a ima stebila vsa gosto obložena z zdravimi listi, v vrhu stebila pa čaka daljnega razvoja močan, krepko zastav-ljen popek, ki že pomalo odpira kra-soto svojih cvetnih listov. V tem stanju je pravi čas, da presadimo cvetico v velik lonec ali pa v leseno posodo. Pri tem delu postopajmo tako, da cvetici naj-prej nekaj ur pred presajanjem dobro

Konec na strani 346

TUDI ZA ŽENO JE JESENSKI VELESEJEM!

Letošnji jesenski velesejem je v glav-nem posvečen propagandi za naš les, vendar bo pa ta na videz le moškimi namenjena razstava prav zanimiva in poučna tudi za žensko. Vsaka žena hrepeni po lastnem domu. Na državni razstavi «Za naš les» bo spoznala, s kako majhnimi stroški si lahko zgradi hišico, ki je prav tako trajna in trdna, kakor zidana, zato pa pozimi bolj topla in v vročini bolj hladna, brez vlage in prav domača, povrhu pa še znatno ee-nejša. Na modelih in načrtih boste lahko same presodile in izbrale, kar si želi Vaše srce! Naučile se boste varčne in izdatne kurjave in sploh mnogo ko-ristnega. Nešteto za gospodinjstvo po-trebnih predmetov iz lesa, zlasti pa naše sloveče pohištvo bo razstavljeno v naj-praktičnejših in najmodernejših obli-

Dovršeno lepi bodo vsaki lasje

Lepi lasje, čudovito negovani, vzbujajo pozornost in vlečejo nase vse poglede. Ne bodo li Vaši lasje pridobili tudi „njegovo“ srce, ne ljubi li tudi on naravni sijaj in krasni odsev barve? Vaši lasje prenesejo lahko še tako izkušene poglede, če jih pravilno negujete! Ako negujete Vaše lase z Elida Shampooom ostanejo vedno bujni, mehki in sijajni, dajo se lahko in lepo česati, a kodri držijo dalj časa.

KAMILLOFLOR

Špecijsalni Shampoo za plavalaske, prost od alkalijs, ohrani naravni, zlati lesk plavih las ter ga zopet vrne, če se je izgubil. Daje lasem čudovit sijaj.

ELIDA SHAMPOO

BRUNETAFLO

Špecijsalni Shampoo za temne lase, prost od alkalijs, daje lasem čudovit lesk in povečan sijaj ter dovede temnorjavo barvo las do posebne veljave.

kah, potem razne hladilne omare, pralni stroji, stiskalnice za sadje, šolske potrebščine in kar cela vzorna kmetija z vsemi gospodarskimi poslopji, prav tako pa seveda tudi mične igrače za otroke, da se teh stvari mamice in otroci ne bodo mogli nagledati. Čudile se boste, kaj vse iz lesa izdeluje kemična industrija. Videle boste, kako se proizvaja iz lesa papir, špirit, očetna kislina, naftalin, terpentin, laki in firneži, poleg tega pa tudi, kako delajo iz lesa sladkor in umetno svilo ter druge podobne čudeže sodobne kemije.

Slovenska žena že od nekdaj slovi zaradi svojih rož, ki jih skrbno goji na

svojem vrtu in v stanovanju. Kakor nalašč bo na jesenskem velesejmu velika razstava pokazala «Naš sodobni vrt», kakšen naj bo, posebej bomo pa tudi videli sedaj tako moderni skalnjak in celo otroški vrtiček. V alpinetumu bodo zbrane najrazličnejše rastline, ki krasi naše planine, v starodavnem samostanskem vrtu pa zdravilne rože in dišavne rastline, ki jih potrebujete pri kuhi. Očarljive bodo v «svetišču rož» posebne razstave najkrasotnejših vrtnic, dalij, begonij in drugih najlepših cvetlic, med njimi seveda tudi kaktej in sočnic. Izkratka, vse se boste naučile, saj boste na njej spoznale

tudi praktično sodobno orodje za vrtarjenje, škodljivce in bolezni rastlin ter sredstva za njih zatiranje. Mikala vas bo velika izbira sobnih rastlin, kakršnih morda še nikdar niste videle, a spoznate boste tudi, kako lahko doma pridelate najzlahotnejše sadje na umetno oblikovanih špalirjih in drugih oblikah sadnega drevja. Posebna razstava Vam bo pokazala zgodnje sadje in grozdje vseh vrst in kako ga je treba servirati, prav tako pa tudi, kako lahko lepo priredite šopke v primernih posodah. Nad vse poučna bo pa za gospodinje še posebna razstava najraznovrstnejše zele-njave.

Za malo in veliko bo pa še prav posebno privlačen velik živalski park, kjer bodo živali živele kakor v božji prirodi pod milim nebom ter se gibale popolnoma svobodno. Orjaški medved, jeleni, kozorogi, gamsi in ljubke srnice bodo zabavale posebno Vaše malčke, ki se ne bodo mogli nagledati vseh mogočih ptic od ponosnega planinskega orla in drugih ujed pa do drobnih ptic pevk v prostornih volierah, štokelj in drugih povodnih ptic v 20 m dolgem bazenu. Vse živalstvo naših gozdov nas bo vabilo v živahni živalski park!

Med živilskimi, industrijskimi in obrtnimi predmeti bodo razstavljene predvsem stvari, ki jih zahteva sezona, poučna bo pa tudi velika razstava malih živali s kunci, perutnino in drugimi malimi domačimi živalmi.

Na jesenskem velesejmu bo toliko koristnega, lepega, poučnega in zanimivega, da Vam moremo obisk najtopleje priporočiti.

Praznično razpoloženje na Velesejmu.

VZGOJA ŠOLSKIH OTROK.

Šolarček potrebuje predvsem strogega reda; tega ga je treba navaditi takoj v začetku. Imeti mora določen čas za počitek, za učenje, za izprehode in za igro. Vsega tega potrebuje šolski otrok. Mati naj skrbi, da otrok zjutraj o pravem času vstane, da mu ne bo treba vihrati. V miru naj se umije in obleče, mati naj ga pa, zlasti od kraja, pri tem nadzira. Počasi naj pozajtrkuje, in preden odide v šolo, naj še enkrat pregleda naloge in jih ponovi. V šolo naj mati ne pošlje otroka prepozno, da mu ne bo treba dirjati, a tudi ne prezgodaj, da ne bo spotoma postajal in se igral. S seboj naj mu da potrebno malico, kakor pač more po svojih razmerah, ali samega kruha ali pa sadja in kruha z medom, maslom ali mezgo. Mesa ne dajaj otroku v šolo. Če mu daš namazan kruh, ga dobro zavij, da ne zamaže knjig in zvezkov; najbolje je,

OTROŠKA MOKA

NESTLE

je lahko prebavljiva in zelo okusna ter daje Vašemu otroku močne kosti, polno lice in zdrav videz.

Brošuro „Nasveti zdravnika mladim materam“ pošljemo na zahtevo, adresirano na „Nestle“, Zagreb, pošt. pred. 371, brezplačno.

Prot oddebelenju

**BOXBERGER KISSINGER
TABLETE ZA HUIŠANJE**

Poznane već kot pol stoletja.
Dobijo se v vsaki lekarni.

Opi. reg. S. Br. 14470/36

da zaviješ vse skupaj v prtiček, kamor si otrok po malici obriše roke.

Ko pride otrok iz šole, zahtevaj, da najprej spravi torbico, se preobleče in umije roke, šele potem naj sede k obedu. Pri obedu ali pa po obedu naj ti otrok pove, kako je bilo v šoli, ali je vse znal in kaj je dobil za nalogo; tudi po njegovih tovarših ga povprašaj, vse to te mora zanimati. Imej potrpljenje z njegovimi težavicami, pokaži mu sočutje, s tem si najlaže pridobiš njegovo zaupanje, ki ti bo ostalo tudi pozneje. Zelo napak dela mati, ki prekine otroka sredi pripovedovanja, češ, take otročarije mi niso nič mar, in zahteva od otroka, naj bi se zanimal samo za učenje. Otroku je vse važno, in komu naj pove, če ne materi? Tudi otrokovih grehov ne obsojaj prestrogo, s tem ga samo odbiješ. Polagoma ti jih bo začel prikrivati, in med vama bo nastal prepad. Čez nekaj let pa boš — kakor marsikatera mati — z žalostjo tožila, da ti nikoli nič ne pove. Pri malem otroku si utrdi zaupanje, pa ti bo ostalo za zmerom. Vzvi se v otrokovo dušo in ga tolaži v njegovih težavah, seveda mu nikoli ne dajaj potuhe. Če se ti zdi, da se je otroku zgodila krivica, se pogovori z učiteljem, ki ti bo nepristransko razložil vso stvar, in če je bila res krivica, jo bo tudi popravil. Pred otrokom se nikar ne pritožuj zaradi učitelja; otrok mora učitelja spoštovati, pa naj bi imel še toliko napak.

Nalogo naj otrok sam napravi, ti pa jo preglej, preden jo otrok prepiše, in če kaj ni prav, naj popravi. Če otrok česa ne zna napraviti, ga navajaj, da pride sam na pravilno misel, nikar mu pa ti sama ne izračunaj računa ali ne oblikuj stavka. S tem otrok nič ne pridobi! Če te otrok vpraša za kako pojasnilo, mu pojasni in ne vpij nad njim: «V šoli bi poslušal, pa bi znal!» Otroku tudi lahko kaj pozabi. Povej mu, naj vselej, kadar česa ne razume, pogumno vpraša učitelja, ki mu bo rad razložil. Nekateri otroci so v šoli zelo sramežljivi in boječi in se ne upajo nič vprašati. To je treba pri otroku odpraviti. Kadar se vse nauči, ga izprašaj, da se prepričaš, če res vse zna.

Po učenju naj se gre otrok igrati ali pa pojdi sama z njim na izprehod. Otroku je sveži zrak zelo potreben, drugače trpi njegovo zdravje. Če opaziš, da otrok hira, se posvetuj z zdravnikom; morda otroku šola sploh škodi in bi bilo treba prekiniti učenje, dokler si ne utrdi zdravja.

Mati naj gre večkrat tudi v šolo, da pozve pri učitelju, kako ji otrok napreduje. Potrebno je, da sta šola in dom v stalni zvezi. V teh težkih časih se večkrat zgodi, da mati ne more vselej kupiti otroku šolskih potrebščin

ali pa obleke takrat, ko jih otrok potrebuje. Tak otrok se boji iti v šolo, češ, kaj poreče učitelj; sram ga je povedati, da doma nimajo dinarja za zvezek, in se boji, da bi ga součenci ne zasmehovali. Kadar je tako, je najbolje, da gre mati sama k učitelju in mu vse razloži. Učitelj jo bo razumel in potrpel z otrokom, morda mu bo celo lahko dal iz šolske zaloge zvezek ali kar že potrebuje. Učitelj sam ne more uganiti, kdaj je krivo pomanjkanje in kdaj samo otrokova malomarnost; utegnili bi se zgoditi, da bi zato otroka oštel, pa bi bilo otroku hudo. Če pa sama ne moreš v šolo, napiši listek, da ne bo otrok po krivici kaznovan. Kadar pa imaš spet denar, priskrbi otroku vse potrebno, tudi za naprej, kajti če otrok nima vsega, kar potrebuje za šolo, ne more napredovati.

MODERNO VPRAŠANJE RAKA.

Ali se res rak neprestano širi?

Na hitri pogled bi morali to vprašanje res potrditi, toda če vse natanko premislimo, bomo videli, da imamo opravka samo z navideznim in docela prirodnim porastom. Povečanje števila na raku bolnih je v zvezi z moderno diagnozo raka. Ta je namreč spoznala, da so rakove tvorbe številna obolenja, ki so jih prej zaradi napačnih diagnoz šteli med druge bolezni. Tu je bistvo navideznega naraščanja raka. Resnično naraščanje bi bilo pa čisto upravičeno. Splošno podaljšanje človeškega življenja z nazadovanjem drugih bolezni in z napredkom higiene je glavni vzrok za naraščanje raka, ki je izrazita starostna bolezen. Saj je znano, da so živeli okoli l. 1870. ljudje poprečno nekaj več ko 37 let, dandanes pa je ta starostna meja prišla že skoraj do 60. leta. Rak je v tem primeru cena za daljše življenje.

Ali je rak nalezljiv? Ali ga lahko podedujemo?

Prvo vprašanje moramo vsekako zanikati. Rak nastane iz tkiva, v telesu samem. Znano je, da pri raku nimamo nobenega bacila in da torej rak ni nikakršna nalezljiva bolezen. Drugega vprašanja pa ne moremo tako na kratko zanikati. Res so znani mnogi primeri, v katerih so cele družine obbolele za rakom, vendar pa so dognali, da je šlo pri tem v večini primerov samo

ELIDA KREMA IDEAL

Ali se morajo okoli ust, okoli oči in na sencih opaziti prvi znaki, ki pričajo da vene Vaša mladost? Na ženi se ni treba nikoli videti koliko je stara, ako se pravočasno neguje in uporablja dobro kremo. Elida krema Ideal odstrani male gubice in nečistoto kože. Ona vsebuje hamamelis, kateri poživi in obnavlja kožo. Kdor redno uporablja to kremo, ostane mlad, ostane lep!

za slučajna naključja. Rak lahko nastane zaradi dedne manjvrednosti raznih organov. Pri čisto zdravih ljudeh podedovanja ne bomo našli. Sicer so pa podedovani primeri tako redki, da v razmerju s celotnim številom vseh obolenj skoraj ne pridejo v poštev.

Veliko zmago znanosti pomeni dejstvo, da se je posrečilo ustvariti s pomočjo raznih snovi (n. pr. arzena) iz normalnih celic rakove celice na umeten način. To odkritje, ki je postalo znano med vojno in takoj po njej, je privedlo že tako daleč, da poznamo dandanes kakšnih štirideset različnih načinov, s katerimi se da s popolno zanesljivostjo raka umetno vzgojiti. S tem odkritjem so lahko delali zdravniki presenetljive poskuse in so na živilih umetno gojili rakasta obolenja. Tako je bilo mogoče naposled odkriti razne vzroke raka in iskati načine, s katerimi bi se dala ta bolezen čim uspešneje zatirati.

Značilen za dandanašnje stanje medicine je zlasti veliki napredek v diagnozi raka. Dandanes lahko že zelo zgodaj odkrijemo raka na zunanjih, pa tudi na notranjih organih. Notranjega raka spoznamo s pomočjo presvetljevanja, in tu nam odlično služijo röntgenove diagnoze in ugotovitev raka z mikroskopiranjem. Seveda še ni vse izpopolnjeno, toda vse kaže, da bo kmalu. Raka najlaže zatiramo s pomočjo kirurgije in raznih žarkov. Pri operativnem zdravljenju so v najnovejšem času dosegli presenetljive uspehe z električno kirurgijo. Z uporabljanjem visokofrekvenčnih izmeničnih tokov lahko dandanes uničijo vse rakaste tvorbe. Lahko rečemo, da tako rekoč izžgo rakaste celice, medtem ko je pri zdravljenju z operacijskim nožem ostala nevarnost, da se prenesejo klice rakaste celice na zdravo celico. Razen tega dosežejo z električno kirurgijo tudi zmanjšanje krvavenja, zmanjšanje vročine in boljši puls. Napredek in uspehi pri zdravljenju z žarki (z radijem) so pa že splošno znani.

Za uspehe v modernem zdravljenju raka govore številke, ki jih morda v javnosti še docela narobe razumejo.

Povprečno ozdravijo dandanes $\frac{1}{2}$ želodčnih rakov, $\frac{1}{3}$ rakov na debelem črevesju, $\frac{2}{3}$ rakov na maternici. V prvem stadiju ozdravijo 95% rakov na prsih, v drugem stadiju skoraj polovico, kožnega raka pa celo 96%.

Z neumornim raziskovanjem in napredovanjem se nam zmeraj odpirajo nove perspektive. Zanimivo je n. pr., da so odkrili učenjaki v zvezi z napredkom vede o podedovanju tudi čisto nove zanesljive izsledke o celicah. Ker strokovnjaki iščejo, pri katerih poklicih je rak najbolj pogost, ga seveda tudi laže preprečujejo in zdravijo.

Tako je v zadnjih desetletjih postal rak, o katerem prej niso vedeli skoraj nič ali pa prav malo, že precej znan.

In še zmeraj deluje po svetu cela vojska učenjakov, da bi našla sredstvo, s katerim bi premagala ta moderni bič človeštva. Upajmo, da bo vprašanje raka prav kmalu v celoti rešeno!

DRŽITE SE RAVNO!

Mnoge ženske imajo grdo razvado, da se držijo sključeno. Glavo sklonejo in vse zgornje telo se nekako zvije in sključi ali kakor pravimo: zlezejo vase. Posebno med hojo pozabi marsikatera na svojo držo, se zamisli, vtakne roke v žep, dvigne rame, glava ji pa zleze naprej. Polagoma se te drže navadi in postane zanjo tipična.

Ko bi se nekatere ženske videle, kako so negraciozne in grde, če se tako držijo, bi se tega kmalu odvadile. Ženska, ki se drži ravno, zleknjeno, je mnogo bolj prikupna. Ženske, ki se drže sključeno, so videti manjše in bolj čokate, ravna drža pa dela postavu vitkejšo in večjo. Pa tudi zdrava ni sključena drža. V zrelejših letih se zdijo take ženske, kakor bi bile malo grbaste. Pri tej slabi razvadi izpremenijo pljuča počasi svojo lego in se pri dihanju ne morejo tako razširiti, kakor bi bilo potrebno.

Dolžnost vsake ženske je, da napravi svojo zunanost čim mikavnejšo. Zato se držite ravno! Zlasti pazite, da držite glavo pokonci, da zleknete hrbet in da trebuh potisnete navznoter. Če niste vajene take drže, vam bo v začetku nekoliko mučna, toda nikar ne izgubite poguma, vztrajno pazite na telo, dokler se ne privadite pokončne, ravne drže. V ta namen dobite pri ortopedih posebne steznike, ki vas prisilijo, da se držite ravno. Tista, ki se že leta in leta ni zanimala, se bo lahko privadila pravilni drži tudi brez njega, če bo le vztrajno pazila nase.

Na držo morajo posebno paziti ženske v poklicih, ki zahtevajo večurno sklanjanje, kakor uradnice, šivilje in tipkarice. Te se kar navadijo sključene drže in začnejo kmalu bolehati na pljučih ali pa na želodcu, zakaj tudi želodec ne more v nepravilni legi tako opravljati svojih funkcij kakor sicer. Povešeni želodec je navadno posledica slabe drže. Pazite torej posebno pri mizi ali pri šivalnem stroju, da se držite ravno.

Dobro bi bilo, ko bi tiste, ki se držijo sključeno, vsaj četrt ure na dan telovadile. Saj imamo posebne telovadne vaje za lepo držo. Vendar pa morajo paziti, da ne bodo začele pretiravati, ker postane telo potem leseno, kakor bi imelo kol v hrbtu. Telo mora ostati v kljub ravni drži gibčno. Nekatere, ki se hočejo navaditi ravne drže, se začno zvijati in zibati, zlasti visoke postave; pazite, da se tega ne navadite. Drža mora biti popolnoma naravna, prav nič prisiljena, če hočete, da bo vaša postava lepa in prikupna.

Lep, raven hrbet in tilnik dobite, če se odpoveste blazinam. Spite na nizkem vzglavju, najrajši brez blazin, in izkušajte zaspati v hrbtni legi.

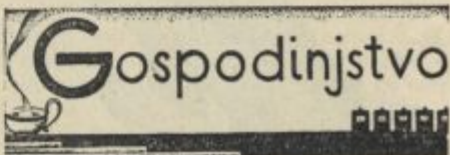
(A. B.)

Maksimum v
negi lepote
se doseže z uporabo

krem, pudrov in mil
ALBATRIN

Po pošti razpošilja:
lekarna Derenčin, Koprivnica

DELOVNA OBLEKA GOSPODINJE.

Ženska, ki ima čut za ličnost in snago, tudi doma ne bo nikdar zanemarjena in površno oblečena. Vse, kar ima na sebi, mora biti snažno in okusno, tako da se ne bo zdrznila, če nena doma kdo potrka ali pozvoni, in da se ji potem ne bo treba pred gostom opravičevati. Takšno opravičevanje je za gospodinjo in za gosta mučno, slabega vtiska pa, ki ga je napravila njena zanemarjena zunanost, prav nič ne popravi. Če se nam že kaj takega pripeti, je najbolje, da lepo molčimo in rajši pazimo, da nas v bodoče nihče več ne preseneti.

Nobeni gospodinji ne sme biti odveč skrb, kako se bo za dom okusno in primerno oblekla. Ni namreč res, da je za doma vse dobro. Gospodinja, ki tako misli ali celo govori, omalovažuje svoj

Vzorec pošilja brezplačno

»RADIOSAN«

Zagreb, Dukljaninova 1

Sagemann

Najboljši glavnik — za kakovost
jamčimo.

Dobiva se povsod

Moja mamica naj se smeje, tudi kadar pere!

Tudi kadar pere naj ima mamica časa zame, naj ima dobrovoljen obraz in naj ne bo po pranju tako strašno utrujena!

Zato vzame za pranje vedno Schichtov Radion, saj je to vendar tako preprosto: raztopi najprej Radion v mrzli vodi in ko raztopina s perilom zavre, kuhaj 15 minut. Nato perilo izperi najprej v topli, potem pa še v mrzli vodi — in perilo bo belo kakor sneg.

Schichtov RADION pere vse

poklic ali pa skuša opravičiti svojo zanikrnost. V napačni domnevi, da prihrani bogve kaj, ako ponosi doma vse obleke, ki niso več za na cesto, hodi po hiši v volnenih ali pa svilenih oblekah, ki, kar se tiče blaga in kroja, za gospodinjska dela niso niti najmanj primerna. Volneno in svileni blago je namreč silno občutljivo in se tudi ne sme prevečkrat prati. Mimo tega je pa tudi popolnoma naravno, da se ženska v obleki, ki je bila namenjena za izprehod, ni more pri delu neovirano gibati. Bolj pametno in varčno je, da zastarele in ponošene obleke rajši preuredimo za druge priložnosti, za dom pa kupimo ceneno pralno blago, iz katerega si naredimo obleko lahko kar sami.

Nobenega dvoma ni, da je, kakor za vsak drug poklic, tudi za gospodinjstvo potrebna primerna obleka, ki mora ustrezati svojemu namenu in biti torej prikladna za vsa gospodinjska opravila.

Za domačo obleko si izberimo vzorčasto pralno blago, ki v pranju ne sme izgubiti barve. Pisano blago je zato najprimernejše, ker se pozna na njem madeži veliko manj kakor na enobarvnem blagu in ker je vzorčasto blago tudi za oko bolj prijetno.

Kroj za domačo obleko mora biti takšen, da jo lahko hitro oblečemo in slečemo in da se v njej popolnoma svobodno gibljemo. Najprikladnejše je, če je narejena tako, da jo oblačimo kar čez glavo ali pa da se spredaj zapenja. Za delo so najbolj pripravi kratki rokavi. Če ima pa obleka dolge rokave, naj imajo ti spodaj prožni trak, da se lahko potegnemo čez komolec, ali pa naj bodo narejeni tako, da se spodnji del rokava odpenja, ker bi nas sicer ovirali.

Zelo pripravno oblačilo za gospodinjstvo je halja, ki se zavezuje v pasu ali pa se spredaj zapenja. Oblači se lahko tudi vrh obleke, kar je zlasti pripravno za gospodinjstvo, ki se ne utegne preobleči, kadar pride domov (gospodinja, ki hodi v službo).

Prav primerna je za delo kmečka obleka, ki je tudi na videz čedna in okusna.

Pri kuhanju in pri umazanih gospodinjskih opravkih naj ima gospodinja vrh domače obleke še predpasnik, in sicer pri kuhanju belega, drugače pa barvastega. Za pranje in pomivanje je pa najboljši gumasti predpasnik, ki varuje obleko, da se ne zmoči.

Kadar gospodinja pospravlja stanovanje, je najbolje, če ima na glavi ruto, da se ji glava preveč ne zapraši. Tudi kadar kuha, je dobro, če ima kaj na glavi, da ne bo sitni mož našel njenih las v kakšni jedi.

JEDILNI LIST ZA TEDEN DNI

Ponedeljek.

Opoldne: 1. Pikanten zajčji ragú. Krompirjevi svački. 2. Kompot iz brusnic.

Zvečer: Možgani z jajcem.

Torek.

Opoldne: 1. Kmečka juha. 2. Kuhani pehtranovi štrukli.

Zvečer: Pražene svinjske ledvice z gobami.

Sreda.

Opoldne: 1. Goveja juha z jetrni mi cmoki. 2. Govedina. Dušene buče. Zmečkan krompir. 3. Sadje.

Zvečer: Djuvedje (161).

Četrtek.

Opoldne: 1. Gobova juha. 2. Nadevana paprika. 3. Bučni kompot.

Zvečer: Palačinke s sirom (405).

Petek.

Opoldne: 1. Juha iz stročjega fižola. 2. Ocvrta riba. Krompirjeva solata. 3. Češpljev kolač.

Zvečer: Dušene gobe z jajci.

Sobota.

Opoldne: 1. Goveja juha z zdrobovim ponvinčnikom (67). 2. Govedina. Ohrovt. Pečen krompir. 3. Sadje.

Zvečer: Vampi s krompirjem.

Nedelja.

Opoldne: 1. Špinačna juha z opečnim kruhom (56). Pljučna pečenka v haljici. Kumarična solata. 3. Zvitek iz grozdja.

Zvečer: Mesena klobasa. Paradižnikova solata.

Številke in oklepaju pomenijo številke recepta v naši kuharski knjigi «Kako naj kuham». Za debelo tiskana jedila prinašamo recept.

Pikanten zajčji ragú.

Tri četrtili kilograma zajčjega mesa, ki smo mu izločili vse večje kosti, zremo na majhne koščke, ga osolimo in mu primešamo belega popra, nekoliko nastrganega muškarnega oreška, veliko, na drobno sesekljano čebulo, ščepec kumine, nožev konico paprike in 4 dkg moke ter vse skupaj dobro premešamo. Nato zarumenimo 10 dkg na drobne kocke zrezane prekajene slanin, dodamo premešano meso in pražimo vse skupaj na močnem ognju ter ne prestando mešamo, dokler se meso ne napne. Zdaj ga zalijemo z 1/1 razžvrkljane kisle smetane, vse skupaj prevremo in neprenehoma mešamo. Potem

razredčimo omako z vodo, pridenemo juhana in tenko rezino limone ter vse kupaj počasi dušimo, da postane meso mehko. K mesu serviramo zabeljene svačke ali pa žličnike.

(Po «Wiener Küche».)

Kmečka juha.

Nekaj korenov, eno kolerabo in dve prgišči stročjega fižola zremo na rezance in dušimo na slanini, ki smo jo poprej zarumenili, ter pridenemo nekoliko sesekljane peteršilja. Vse to zalijemo potem z juho in osolimo. Nato zremo na kocke nekaj krompirjev in jih vržemo v juho. Ko je krompir mehak, pridenemo juhi košček presnega masla in nekoliko popra.

Posebej spečemo pečenico in jo narežemo na tenke rezine, na katere potem nalijemo juho.

Pražene svinjske ledvice z gobami.

Stiri do šest mehkih svinjskih ledvic zremo na tenke rezine, prav tako zremo na rezine tudi 15 dkg svežih, osušenih in opranih jurčkov ali pa kakšnih drugih gob. Zdaj sesekljamo na drobno veliko čebulo in jo zarumenimo na 6 dkg razbeljene masti, pridenemo gobe in jih dobro opravimo, nakar dodamo še ledvice, ščepec po-

TUDI KJER SO
KOMARJI
LAHKO MIRNO SPITE
FLIT
JIH UNIČI

FLIT izdelan po
znamenitih receptih
— uničuje zanesljivo.

ZAHTEVAJTE IZREČNO FLIT
V PLOMBIRANIH, ORIGINALNIH ROČKAH

„Chlorodontove oglase naj čitam?“

Zakaj pa? Saj nisem več majhen otrok, ki bi mu bilo treba vtepati čiščenje zob. Ali pa mar mislite, da kdaj pozabim očistiti si zjutraj najprej zobe?“

Aha, smo že skupaj, dragi prijatelj! Če bi čitali naše oglase, bi vedeli, da je zobna nega s Chlorodontom pred spanjem važnejša kot zjutraj. Sicer se začno ponoči ostanki hrane kisati in povzročajo zobno gnitje (karijes). Zato: „zvečer kot zadnje Chlorodont - potem šele v posteljo!“

Jugoslov. proizvod.

pra, majerona in nekoliko kumine. Vse to pražimo dalje in ves čas pridno mešamo. Ko ledvice niso več krvave, pridenemo še košček presnega masla in žličo paradižnikove mezge ter vse skupaj še malo popražimo. Šele zdaj ledvice osolimo in zalijemo z juho ali z vodo, da nastane gosta omaka. Ledvice nato še enkrat dobro prevremo, potresemo s sesekljanim peteršiljem in takoj serviramo. (Po Wiener Küche.)

Triumph najpopolnejši štedilnik

okusen, štedljiv, a poceni.

Izdelek
Osjetke Ljevaonice
željeza i tvornice
strojeva d. d. Osijek.

Samoprodaja za Ljubljano: Franc Golob.
Za Maribor:
Pi. ter & Lenard.

Dušene buče.

Manjše buče narežemo na prst debele in 3 cm dolge koščke ter jih zložimo v kozico. Nato jih potresemo s sesekljanim peteršiljem, z drobtinami in s koščki presnega masla ter opopramo in osolimo. Kozico postavimo potlej v pečico, ne da bi jo pokrili, in dušimo buče tako dolgo, dokler niso popolnoma mehke.

Bučni kompot.

Na pol zrelo bučo olupimo, osnažimo in zrežemo na velike kocke, ki jih namakamo čez noč v vodi, kateri smo pridejali prav toliko belega vina.

Drugi dan zavremo primerno količino belega vina s sladkorjem, denemo vanj buče in jih kuhamo četrt ure, da posteklene.

Čespljev kolač.

Iz 30 dkg moke, 2 dkg vzhajanega kvasa, enega jajca, 7 dkg presnega masla, žlice sladkorja, nekoliko soli, na-

strganih limonovih olupkov in primerne množine mlačnega mleka naredimo rahlo testo. Ko vzhaja, da ga je še enkrat toliko, ga prav tenko razvaliamo, obložimo s čespljami, ki smo jih bili razdelili na štiri dele, potresemo s sladkorjem, cimetom in z narezanimi mandeljni ter pokapamo z raztopljenim presnim maslom. Nato testo zvijemo in spečemo v pečici.

Medtem naredimo nad soparo iz $\frac{1}{4}$ l ohlajenega mleka, 2 rumenjakov, 2 žlice ruma in 6 dkg vanilijevega sladkorja gosto kremo, ki jo takoj, ko je narejena in ko je kolač pečen, namažemo po vrhu. Kolač postavimo nato še za deset v pečico, da se krema nekoliko strdi.

Še boljši pa je ta kolač, če kremo, ki smo jo stepali nad soparo, potem tako dolgo mešamo, da se shladi in ji nato primešamo trd sneg dveh beljakov in nekaj žlic zmletih orehov ali pa lešnikov.

Pljučna pečenka v haljici.

Pljučno pečenko dušimo z gobicami na masti do mehkega. Posebej naredimo iz kuhanega in pretlačenega krompirja bolj redek piré, ki mu primešamo $\frac{1}{4}$ l dobre kisle smetane, dva rumenjaka, 10 dkg sesekljane gnjati, nstrganega parmezana in soli.

Ko je meso mehko, ga zrežemo na tenke rezine, ki jih denemo v kozico, pokrijemo s krompirjevim piréjem ter spečemo v vroči pečici, dokler vrhnja plast lepo ne zarumeni.

NU-ENAMEL

Okrasite si sami svoj dom

s harmonijo prijetnih NU-ENAMEL barv. Vsi se vesele, ako vidijo v hiši in na vrtu lepe in prijazne barve. Enkratno pleskanje zadostuje.

Ing. Rudež Sava
Ljubljana, Prešernova ulica 3

Solnce in NIVEA

idealno združena, naredita polt lepo rjavo. NIVEA in solnce se vzajemno izpopolnjujeta! Polt, ki je z NIVEA-CREME negovana, omogoča solncu, da lahko zdravilno deluje, hkrati pa odpira nevarnost solnčarice. Natrite se večkrat in izdatno!

NIVEA je res poceni:

NIVEA-CREME: Din 3.50, Din 6.—, Din 12.—, Din 25.—

NIVEA-OLJE: Din 20.—, Din 35.—

Ker ima NIVEA v sebi EUCERIT, prodre globoko v kožo. Odtod izvira tudi njeno blagovito delovanje. NIVEA se zato ne da z ničimer nadomestiti.

Zvitek iz grozdja.

Iz 25 dkg moke, žlice olja ali $\frac{1}{2}$ dkg masti, $\frac{1}{2}$ l mlačne vode, katero smo nekoliko osolili in okisali, zamesimo vlečeno testo, ki naj počiva pol ure. Nato testo razvlečemo in potresemo s 3 dkg drobtin, ki smo jih oprazili na 8 dkg presnega masla, z 1 kg opranih grozdnih jagod in 25 dkg sladkorja. Potem testo zvijemo, denemo v namazano pekačo, ga po vrhu pomažemo z mastjo in spečemo. Ko je zvitek pečen, ga razrežemo in potresemo s sladkorjem.

Še boljša je ta jed, če naložimo na meso najprej plast graha, ki smo ga dušili na presnem maslu, in denemo šele na grah krompirjev piré.

Prebrisan cigan.

Cigan je šel k spovedi in pri tej priložnosti se mu je posrečilo, da je ukradel župniku uro iz žepa. Župnik ga je vprašal, kakšne grehe ima na vesti.

«Uro sem ukradel!»

«Vrni jo lastniku!»

«Tu jo imate!»

«Jaz je ne potrebujem!»

«Ponujal sem jo lastniku,» je dejal cigan, «pa je ni maral vzeti. Kaj naj zdaj storim?»

«No, potem jo pa kar obdrži!»

«Hvala,» je rekel cigan, se prekrižal in šel.

Potni list.

Treska pride po potni list.

Uradnik ga ogleduje in piše: oči sive, lasje svetli, obraz okrogel, usta navadna...

«Ali imate kakšen poseben znak?» vpraša nato strogi uradnik.

«Ali morate to vedeti?»

«Seveda! Utegne se zgoditi, da bi vas na primer kje do smrti povozili, pa bi mogli samo s kakšnimi posebnimi znaki dognati vašo istovetnost.»

«No, vam bom pa povedal,» reče Treska. «Z ušesi znam striči in jecljam, kadar sem razburjen.»

Strokovnjak.

Gospodinja je nekoč vprašala svojega gosta, kakšne šole ima.

«Konservatorij sem napravil, gospa, ji je povedal.

«Tako? Potem boste pa lahko povedali, kako se delajo konzerve.»

Skladišče za Jugoslavijo: Jugofarmacija, d. d., Zagreb, oddelek Ko. metika.

Zanesljiv toplomer.

Zdravnik je naročil ženi, naj kupi za svojega bolnega moža toplomer, da bo videla, ali ima kaj vročine. Bolnikova žena se ni dosti razumela na fiziko in je kupila barometer.

Drugi dan jo je vprašal zdravnik, kako se bolnik počuti, in dobil je naslednji odgovor:

«Vlažno in vetrovno!»

Naloga.

V neki dekliški šoli je dala učiteljica domačo nalogo z naslovom: Kaj si želim, ko bom odrasla?

Neka učenka je napisala:

«Ko bom odrasla, si želim avto, dva otroka, lepo stanovanje v mestu, veliko vilo na kmetih in pridnega moža, ki bo dosti zaslužil.»

Pod nalogo je učiteljica napisala:

«Vrstni red!»

Ima prav.

«Tako, otroci, zdaj sem vam dokazal, da je zemlja okrogla. Perko, poglej — recimo, da začneš na Slovenskem trgu kopati jamo in koplješ in koplješ, zmeraj globlje — kam prideš nazadnje?»

«V blaznico na Studencu, gospod učitelj.»

EAU DE COLOGNE

Soir de Paris

Nič Vas ne razvedri in ne poživi tako, kakor če se natarete z dobro kolonjsko vodo. Eau de Cologne Bourjois „Soir de Paris“ ima v sebi razen klasičnih prvin najboljših kolonj, ki posebno poživljajo in zvišavajo odporno moč — tudi glavne sestavine parfuma „Soir de Paris“. Od njega ima izborni nežni vonj, ki se vsled telesne toplote tako lepo razvija. Ona deluje kakor pravi parfum, in vendar ne stane več od dobre kolonjske vode brez posebnega vonja.

1 liter	Din 300.—	$\frac{1}{2}$ litra	Din 175.—
$\frac{1}{4}$ litra	100.—	$\frac{1}{8}$ litra	58.—
$\frac{1}{16}$ litra	34.—	$\frac{1}{32}$ litra	20.—

plus takse!

BOURJOIS
PARFUMEUR-PARIS

premočimo rušo, potem pa rahlo povežemo cvetico v snop in jo obzirno dvignemo iz zemlje. Ko je presajena v posodo, ji dobro zadelamo korenine s prstjo, zalijemo z vodo in za nekaj dni postavimo v hladen, nevetroven prostor. Cvetica tako ne usahne, ne prestande z rastjo in nemoteno zacvete. Toda krizantem ne imejmo v zakurjenih prostorih, sicer listi orumene, odpadejo in oslabe cvet. Popaja, pa tudi cvetov ne rosimo, sicer jim pokvarimo barvo ali nam pa zginejo. Cvetovi, ki se počasi odpirajo in imajo hladno, a zelo zračno sobo, bodo posebno lepi.

Krizantema je odlično porabna za vazo. Težko je pri še kateri drugi cvetici tako lahko najti okusno harmonijo med vazo in cvetom, kakor prav pri krizantemi. Ona tudi zelo dobro zdrži v vodi.

*Da dež in sneg
dober dežnik pri tvrdki*

L. MIKUŠ

LJUBLJANA, Mestni trg št. 15

Zelenih listov ji ne oberi, ker so ji v odrezanem stanju zadnji rezervar njene hrane. Če pa z vsemi listi vložena v vazo vene, ji odstrani le nekaj doljenih, pa bo spet oživila. Nekaj ur odtrgana in nato šele vložena v vodo, se baje bolje drži, ker so ji pri tem ohromele naprave za normalno dihanje in izgubljanje vode. Vsekakor naj jeseni tudi pri nas ne bo vrta in stanovanja, kjer bi ne kraljevala doma vzgojena jesenska lepota krizantema, ki je všečna kot enojna ali polnjena drobnocvetka in je prikupna kot močna večcvetna krasotica, katere grmič je visok in močan, kakor svetilnik, ki s temnozelenega stolpa meče belo, rumeno, rožnato, bakrenordečo in vijolično luč v vse smeri naše prostrane čemerne jeseni.

Zdravljenje prekomerne debelosti

Vzrok debeljenja je največkrat uživanje preobilne in nesmotrno sestavljene hrane ob nezadostni zaposlitvi mišičevja. Pri moških tiči vzrok debeljenja čisto tudi še v preobilnem uživanju alkoholnih pijač, pri ženskah pa se pojavlja zlasti v prekoračenem 25. letu starosti. Sredstev proti preobilni debelosti ne manjka. Takšna so n. pr. izdatno gibanje mišičevja, sport, mehanična sredstva (masaža), elektrika, parne kopeli itd. Vendar pa vemo, da imajo te metode vsaka tudi svojo slabo stran, škodljiva pretiravanja in celo nevarnosti za zdravje. Slatinske tablete za hujšanje, ki so sestavljene iz zdravih mineralnih soli in neškodljivih ekstraktov zdravilnega rastlinstva, odstranjujejo brez najmanjše neprijetnosti vse pojave in znake čezmerne debelosti. Mladeniško sveže se torej počutite, ako uporabljate Slatinske tablete za hujšanje, ker izgine odvisna maščoba s trebuha, s stegen, izpod brade in z vratu, izkratka povsod, kjer je doslej kazila zunanost, pa tudi z notranjih organov. Nenormalna teža prične padati, telo postane vitko in lahko in daje v pridobljeni novi prožnosti zopet veselje do življenja. Slatinske tablete se dobe v vseh apotekah: 50 tablet Din 24.—, 100 tablet Din 39.— in 200 tablet Din 69.—.

R. S. br. 27.494, 28. XII. 1934.

NI VSE ZLATO, KAR SE SVETI, tudi ni vse sladna kava, kar ima tak videz! Pri nakupu Kneippove sladne kave pazite na sliko župnika in na podpis: Seb. Kneipp!

V kopalni obleki ste izpostavljeni vsem neprijetnim pogledom.

Posebno v kopalni obleki je damam malo nerodno, če so pod pazduho ter po rokah in nogah oblagodarjene z močnejšo rastjo neprijetnih dlačic. Svoobodno gibanje zahteva od njih, da so ta mesta popolnoma brez napake. Zato bi morale vse dame smatrati odpravljanje neprijetnih dlačic za najvažnejšo nalogo pri negovanju svoje lepote. V ta namen je treba vzeti samo Dulmin-kremo za odpravljanje dlačic. Po kratki uporabi Dulmin-kreme bodo dlačice zanesljivo in hitro izginile. Dulmin-krema je popolnoma neškodljiva.

Davno je že znano, da so usta z grlom vred najbolj dovzetna za infekcije, da so nekakšna vhodna vrata za najrazličnejše bolezni. Zato je potrebno, da usta in grlo pravilno negujemo.

Izpirajte usta in grlo redno, in sicer jutraj in zvečer, in če mogoče, tudi po jedi z ODOLOM. Najbolje je, če kanete v polovico kozarca vode tri do pet kapljic ODOLA. Če grozi nevarnost hripe, ki se je morda malo že tudi grla prijel, lahko to dozo tudi primerno zvišate.

ODOL je idealno sredstvo za nego ust in uniči s svojim antiseptičnim delovanjem v kali bakterije, ki se zakotijo v najbolj oddaljenih kottihih ustne dupline, prepreči pa hkrati tudi razdiralno moč tekočin, ki se tvorijo zaradi vretja in gnitja jedilnih ostankov.

ZASTONJ dobite vzorec Hersan-čaja. Pišite dopisnico na Radiosan, Zagreb, in se pri tem sklicujte na »Ženo in dom«. Oglas je na strani 346.

Jadranska plovdba d. d. Sušak

opravlja redno paroplovno službo v vse smeri Jadranskega morja.

Dnevna večkratna paroplovna zveza z vsemi kopališči in letovišči jugoslovanske obale.

Dnevno brzplovne proge s Sušaka v Dalmacijo in obratno.

Cenena turistična potovanja v Dalmacijo in Grško po pavšalnih cenah (vožnja, hrana in postelja).

Prospekte in navodila daje: Direkcija na Sušaku, vse njene agencije, uradi društva Putnik in Wagons-Lits/Cook.

Zastopstvo v Ljubljani: Zveza za tujski promet v Sloveniji.

Banovinska tkalnica bosenskih in perzijskih preprog v Sarajevu

Vam nudi svoje prvovrstne ročne izdelke tudi na dolgoročno odplačilo.

Pismena naročila na naslov:

Tkalnica v Sarajevu, ulica 6. novembra, št. 11, ki daje tudi vse ostale informacije.

Prodajalnice:

Zagreb, Gundulićeva št. 3;
Beograd, Knez Mihajlova št. 53;
Dubrovnik, Placa kralja Petra.

Zmerom se kdo najde.

Slabotno dekletce je potiskalo težak voz po strmi cesti.

Le s težavo se je pomikala dalje. Neki neznanec je stopil k njej in ji pomagal spraviti voz na vrh hriba. Ko sta prišla tja, se je oddahnil in rekel pred kopico ljudi, ki so se nabrali:

«Sramota! Ljudje puste, da se otroci tako mučijo. Ali nisi mogla reči gospodarju, da je ta voz zate pretežak?»

«Saj sem mu rekla!»

«Pa kaj ti je odgovoril?»

«Rekel mi je: »Le pojdi, nič se ne boj! Se bo že dobil kakšen osel, ki ti bo pomagal!«

Iz pouka o živilih.

«In zdaj mi imenujte, Novakova, tri stvari, ki imajo škrob v sebi!»

«Prosim, dve manšeti in ovratnik.»

Naročnina za list s krojno prilogo in 5 gospodinjstskih knjig: za vse leto Din 105.—, za pol leta Din 54.—, za četrt leta Din 27.—; za Ameriko in inozemstvo dolarjev 5.—; za Italijo Lir 37.—.

Posamezna številka Din 5.—, krojna priloga Din 2.—, gospodinjstska knjiga Din 30.—.

Deset broširanih leposlovnih knjig Din 100.—, Vezava Din 60.—.

Deset broširanih rodbinskih knjig Din 67.—, Vezava Din 60.—.

Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorna urednica Rija Podkrajskova v Ljubljani.

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Dalmatinova ul. 8/L. Tel. 21-32.

Tisk Delniške tiskarne d. d. v Ljubljani. Predstavniki: Josip Strukelj v Ljubljani.

Izhaja vsakega 1. v mesecu.

Solvolith

Karlovarska raztepalna sol razkraja zobni kamen, kakor razkraja tudi kamenite tvorbe v človeškem organizmu.

SOLVOLITH zobna pasta, dnevno uporabljena, prepreči tvorbo zobnega kamna, ker vsebuje naravno karlovarsko raztepalno sol, ki razkraja zobni kamen.

SOLVOLITH zobna pasta ima trpek, osvežujoč okus.

Že 35 let je preizkušena in zdravniško priporočena!

Zobna pasta

Stana Vinšek:

INSERTAT

Gorinškova Marica je imela čudovito lep glas, mehek, zvonek in obsežen, bila je zelo muzikalična, pa tudi sicer po značaju in zunanosti prav prikupna štirinajstletna deklica, kaj čuda, da je bila kmalu najljubša učenka «male učiteljice» Zdenke. Zdenka je to sicer skrbno prikrivala — sebi in drugim — pa seveda je to vedela vsa meščanska šola v B. z okolico vred. In vsem se je to zdelo popolnoma naravno, saj je «mala učiteljica» poučevala petje in bila sama navdušena pevka.

Tako bi bilo vse v najlepšem redu, da se ni bližal konec šolskega leta in z njim slovo najboljše šolske pevke. To je Zdenko žalostilo, še bolj pa jo je bolela negotova usoda uboge Marice. Ta je imela sicer svoje domače in ti so jo imeli vsi iskreno radi, toda Marica bi morala seveda čimprej kaj zaslužiti, da bi vsaj zase skrbela. Mati, očim in kup manjših bratcev in sestic, vsi zdravi in čedni in vsi obdarjeni z lepimi glasovi, toda zelo revni, ji niso mogli prav nič pomagati. V tem času so Zdenki, ko je neki dan malomarno pregledovala časopis, obvisle oči na temle inseratu:

KAPELNIK,

poročen, želi pohčeriti lepo, zdravo, do 18 let staro muzikalno dekle z dobrim pevskim glasom. Cenjene ponudbe na upravo lista pod značko: D. V. C.

«Mala učiteljica» je komaj inserat prebrala, ko je že stekla v pisarno: «Gospod ravnatelj, poglejte, to bi bilo nekaj za našo Gorinškovo!» Stari gospod si je najprej skrbno obrisal naočnik, nato je oglas pozorno prečital, pomislil, pokimal in naposled izjavil: «Morda pa res! Vsekakor bi kazalo poskusiti.» In ko je tudi gospod katehet povedal svoje misli, je učiteljica Zdenka Maričinim staršem o vsej stvari obširno poročala in prosila za njih mnenje. Ko je prišel zadovoljiv odgovor, je poslala ponudbo na označeni naslov, in kmalu je odgovoril gospod kapelnik, da je s ponudbo prav zadovoljen. Opisu gospodične učiteljice popolnoma verjame in je lahko prepričana, da bo z deklico ravnal kakor z rodno hčerko. Z ženo nimata dece, in po njuni smrti bo podedovala tudi njuno enonadstropno vilo s posestvom. Dekle naj le čimprej pride. Stvar je dobro kazala in vsi so se veselili, najbolj pa «mala učiteljica».

Vendar niso hoteli biti lahkomišelní. Gospod katehet je pisal znanemu župniku v C., in odgovor je bil prav zadovoljiv. Zdenka se je pomenila še s stricem advokatom, in šele ko je tudi ta izjavil, da je stvar v redu, je bila povsem zadovoljna.

Starši so Marici napravili še nekaj perila, Zdenka ji je kupila novo oblekico in pobrala svoje prihranke, vsi so ji želeli vse najboljše, pa sta šli.

Avtobus, železnica. V Ljubljani je bila prva postaja. Tu je bilo treba prenočiti. Mesto se je Marici silno lepo zdelo in «mala učiteljica» je bila v svojem pokroviteljskem ponosu kar nekam večja videti.

Drugo jutro sta se odpeljali spet najprej z železnico in potem z avtobusom. Dolga je bila pot, pa lepa. Vendar sta bili obe že precej trudni, ko sta okoli dveh

obedovali v D. Tam je samostan, kjer je imela Zdenka izročiti pismo uršulinki sestri Ljubomiri, prijateljici tovarišice Nade.

Napotili sta se torej tja. Toda vedro razpoloženje prejšnjega večera je bilo že precej skopnelo. Marica je bila pač že trudna in tudi malo prenasršena novih vtiskov, Zdenki pa je bilo čudno tesno ob misli, da bo tu, v teh neznanih krajih, otroka prepustila včeraj še čisto neznanim ljudem. Uršulinkam je povedala, kaj namerava z deklico, in tudi sestram se je zdelo vse prav in dobro, tako da sta se obe spet bolj veseli vračali iz samostana in sedli v avtobus.

Pot je bila dolga, avtobus poln, in ljudje so se kmalu začeli ogledovati, nagovarjati in izpraševati. Tudi naši dve potnici sta počasi povedali, kam sta namenjeni. V tej družbi pa je ime bodočega «očeta» zbudilo različne opombe, dobrohotne, pa tudi hudomušne, da so se ljudje kar spogledovali, in «mali učiteljici» spet ni bilo nič kaj prijetno pri duši.

Po šesti uri sta bili v C. Zdenka je gledala in gledala, kje bi uzrla gospoda kapelnika, pa z najboljšo voljo ni mogla zagledati nikogar, ki bi se ga upala nagovoriti s tem naslovom. Kar se ji — opozorjen po šoferju — približa majhen, črn, malo grbast možiček s črnoobrobjenimi naočniki, dolgimi lasmi in širokim klobukom in se predstavi kot kapelnik X. Malo razočarana, pa vendar vesela se je Zdenka ozirala, da bi najela postrežka, pa gospod kapelnik si je kratkoma naložil Maričino precej težko skrinjo, češ da ni daleč do njegove vile.

Pa je bilo le precej daleč. Ali se je pa samo trudni Zdenki tako zdelo. No, končno so bili tam — in ko je zagledala kapelnikovo domovanje, se je morala na vso moč zatajevati, da je prikrila bridko razočaranje. Vrata majhna, da se je morala celo «mala učiteljica» pripogniti, če je hotela vstopiti, in če je stopila na prste, je dosegla tudi prvo nadstropje. Čisto sama pa je hišica res stala, zato jo je menda imenoval «vilo». Ti ljubi Bog!

No, Marica, dobra, skromna Marica, ta ni bila nič razočarana, bila je le vesela in precej zaspana.

Znotraj je bil «kurnik», kakor je preplašena Zdenka poslopje v mislih imenovala, dosti bolj udoben. Gospod kapelnik je med sopihanjem odložil skrinjo, si z velikimi rdečim robcem otrl potno čelo in jel ponosno razlagati, da sta «vilo» z ženo popolnoma sama sezidala, kar mu je Zdenka prav rada verjela. Malo nato so se odprla kuhinjska vrata in prikazala se je gospa soproga, starejša žena strogih potez, pa tako prijaznih oči, da je Zdenki kar odleglo. «S to se bo dalo govoriti», si je mislila. Gospa ju je sprejela na vso moč prijazno. Ko sta odložili svoje reči, sta si morali takoj ogledati vso «vilo» in vrt, kjer je bilo nekaj gredic zelenjave in skromnih cvetic, nato sta bili povabljeni k večerji. Ta je bila res obilna in dobra, kar pa ni bilo nič čudnega, saj je gospa kmalu povedala, da je bila pred poroko kuharica.

Po večerji se je vnel živahen pomenek. Najprej je seveda morala Marica zapeti, gospod kapelnik pa jo je spremljal na kitari. Oba zakonca sta bila očarana, pa tudi sicer jima je jedro, zdravo dekle očito ugajalo. Nato je gospod kapelnik ponosno prinesel kup velikih fotografij, ki so kazale njega in ženo med skupino lepih mladih deklet. Potem pa je začel razlagati: «Veste, pozimi in spomladi živimo tu, in Marica bo pomagala ženi v hiši in na vrtu kakor hčerka, kakor prava hčerka. Pri meni pa se bo učila petja, teorije, igre na gosli, kitaro in razne tamburaške instrumente. Poleti pa gremo na potovanje — o, imam vedno dovolj ponudb! Angažiram še pet do šest lepih, mladih deklet, pa koncertiramo po raznih obmorskih kopališčih in zaslužimo dovolj, da lahko zimo tu mirno preživimo.»

«Mali učiteljici» je postalo tesno. Sicer je poznala življenje le iz knjig in časopisov, pa vendar se je začela kesati svoje pobude. Edina tolažba ji je bil pogled na gospodinjo, ki res ni bila videti napačna ženska. Njej je tudi dekle še posebej priporočala, ko se je kmalu nato poslovila, kajti njen avtobus se je odpeljal že ob devetih. Vabili so jo sicer, naj bi pri njih prenočila, pa ni hotela, želela je le, da pride čimprej domov in se pogovori z nekaterimi ljudmi, ki jih dobro pozna in o katerih ve, da jim sme zaupati.

Ko sta domačina videla, da je nikakor ne moreta pridržati, sta vstala, da jo spremita do avtobusa. Zdenki to nikakor ni bilo prav, saj bi bila tako rada izpregovorila z Marico še nekaj besed na samem. Marica pa, ki je bridko zaplakala, se je je oklenila, kakor bi se potapljala, in tako se je Zdenki posrečilo, da ji je v temi stisnila v roko svoj zadnji stodinarski bankovec ter ji zašepetala, naj redno in natanko piše o vsem, kar bo doživela, zlasti ko bi se ji kaj ne zdelo v redu. «Denar pa skrbno spravi in ga nikomur ne pokaži, če bo sila, ti zadostuje, da se pripelješ domov. Ko bi ga pa prej porabila, do D. lahko prideš peš, in sestre uršulinke, ki te zdaj že poznajo, ti bodo gotovo pomagale.»

Zdenka se je odpeljala in si ni privoščila počitka, dokler ni bila doma. Tam je povedala, kaj je vse doživela. Malo so se smejali njenemu razočaranju, sicer pa se je zdelo vsem vse prav in v redu, tako da se je polagoma le pomirila, zlasti ko so začela prihajati vesela in zadovoljna Maričina pisma. To je trajalo kakšna dva meseca, potem je pa Marica pisala, da je gospod vedno bolj prijazen z njo, gospa pa ne več tako kakor spočetka. In malo po tem pismu je prišlo drugo, kjer je stalo: «... ko sem pa zvečer že ležala v postelji, je prišel gospod k meni in me je hotel po vsem telesu božati...» Učiteljici Zdenki je kar srce zastalo in ne da bi še kaj pomišljala, je stekla na pošto in brzojavila Marici: «Pridi takoj domov!»

Tisto noč je prebila Zdenka noč v strahu in skrbih, da je prišla njena brzojavka prepozno, pa ni prišla prepozno, ampak je Marica sploh ni prejela. Drugo jutro se je namreč deklica čisto nepričakovano pripeljala domov in povedala, da jo je njen «očec», ko žene ni bilo doma, napadel, ona pa se mu je po hudem rvanju vendar še srečno iztrgala in zbežala ter se s prvim avtobusom odpeljala. Spotoma je zvedela od ljudi, da ona ni prva, ki je v kapelnikovi «vili» kaj takega doživela.

Človek bi mislil, da bosta zakonca potem vsaj molčala, pa ne: pošiljala sta pismo za pismom in se zaklinjala, da je bilo vse samo majhen, nedolžen nespozrazum, pa vabila Marico, da se čimprej vrne. Šele po zelo energičnem in precej jasnem pismu gospoda upravitelja so ta ljubezniva vabila utihnili.

No, Marica je pozneje le našla dobre ljudi, domačine, ki so ji pomagali, da se je izsolala, ne sicer za pevko, pač pa za uradnico, in dandanes je prav zadovoljna v svoji skromni službici. Poje tudi še vedno tako zvonko in čisto kakor nekdanj, pa le v društvenem zboru in na koru. Škoda! Narava jo je obdarila z vsem, kar bi ji pod ugodnejšimi okoliščinami pomaglo, da bi se iz nje razvila slavna pevka. Toda zdaj ne išče več nobene priložnosti, preveč trpko se ji je vtisnil v spomin dogodek, ki ga je bila doživela jeseni l. 1931.

NOVO!

ŠTIRI PUDRI V ENEM

"Nepromočljiv"

1 Najboljši puder za ulico, ker je nepremočljiv.

2 Najprimernejši puder za zaprte prostore, ker ne dela kepice na licu.

3 Puder, ki ostane na licu ves dan, ker je zmešan s smetano.

4 Puder, ki odstranjuje blestenje nosa in lica ter ohrani kožo svežo in mlado, ker vsebuje smetano.

NE PUŠČA VODE — Denite nekaj tega pudra na prst in pomočite prst v čašo vode. Ko potegnete prst iz vode, bo puder še vedno na njem, prst pa bo suh. Ta puder se obdrži na koži kljub potenju med plesom, deževnemu vremenu ali kopanju na morju. On ne vsebuje malih, trdih drobcov škroba, ki se zarivajo v kožne znojnice, se tam naberejo ter povzročajo razširjenje znojníc, zajedalce in druge napake polti. 5.000.000 krasnih deklet in lepih stark uporablja vsako jutro ta puder. Zahtevajte puder Tokalon, zmešan s smetano. Ta puder odstranjuje razširjenje znojníc. Uspešni rezultat je v vsakem primeru zajamčen, ali pa se denar vrne.

Relativno.

Gospod profesor in njegov znanec gledata opico, zaprto v kletki menažerije.

«Kaj si neki misli ta opica tule notri, gospod profesor?»

«Vse je relativno. Morda si misli, da je ona zunaj in da ste vi notri.»

Lepo vezana knjiga
bodi kras knjižnice
v Vašem domu!

Take vezave, od preprostih
do najfinejših, Vam oskrbi

knjigoveznica

Jugoslovanske tiskarne

r. z. z o. z.

Ljubljana, Kopitarjeva ulica št. 6/II

Za šolo! Bata

Najlažji, najtrpežnejši in najudobnejši telovadni čevlji, pripravljeni za vse vrste sporta.

Od vel. 30-34 Din 29.—
" " 35-42 " 35.—

Trpežni in čvrsti čevlji iz močnega debelega usnja in z gumastim podplatom, zelo prikladni za nemirne dečke.

Od vel. 30-34 Din 39.—
" " 35-38 " 45.—

Najbolj priljubljeni in največ zahtevani otroški čevlji iz finega telečjega boksa s čvrstim usnjenim podplatom.

Od vel. 30-34 Din 69.—
" " 35-38 " 79.—

Visoki čevlji iz močne kravine z neraztrgljivim in nepremočljivim gumastim podplatom. Neobhodni za šolsko dečo, za dež, blato in sneg.

Od vel. 30-34 Din 45.—
" " 35-38 " 59.—

Najprikladnejši dekliški čevlji za šolo in ulico, iz finega okrašenega boksa z zaponko čez rist in močnim usnjenim podplatom.